

“SAMEN STAAN WE STERK!”
ONDERZOEK VANUIT LUNAMARE NAAR DE
WERKZAME EN NIET WERKZAME FACTOREN VAN
HET ALTIJDWAT-SPEL.

Onderzoekers: Celianna van de Bovenkamp & Nadia Zwart
Opleiding: Sociaal Pedagogisch Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool Ede
Opdrachtgever: Katrien Laane, Lunamare
Afstudeerbegeleidster: Marike Noorlander
Eerste beoordelaar: José Reijnders
Datum: 17 Mei 2016

Colofon

Ede

17 mei 2016

Scriptie ten behoeve van afstudeerproject "De OpvoedParty"

Auteurs:

Celianne van de Bovenkamp

Nadia Zwart

Aan het tot stand komen van deze scriptie hebben bijgedragen:

Marika Noorlander; afstudeerbegeleidster

Christelijke Hogeschool Ede

Oude Kerkweg 100

6717 JS Ede

www.che.nl

Katrien Laane; opdrachtgeefster van dit onderzoek

De OpvoedParty, initiatief van Lunamare

Betuwe 139

3524 TE Utrecht.

Telefoon: 030-7851470

www.opvoedparty.nl

Bron interviews

Anonieme respondenten

Samenvatting van het onderzoek

In dit onderzoek nemen wij u mee in de wereld van de OpvoedParty. De OpvoedParty is een initiatief van Lunamare om gemeenten en beroepsopvoeders te ondersteunen om met ouders in gesprek te komen, die worstelen met opvoedvragen (Laane, 2015). Lunamare is een trainingsbureau gespecialiseerd in opvoedingsondersteuning op maat en tevens de opdrachtgever van dit onderzoek. Tijdens dit onderzoek, is onderzoek gedaan naar het AltijdWatSpel, dat speciaal ontwikkeld is voor ouders van zorgintensieve kinderen. In dit onderzoek wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag: *“Welke werkzame factoren en welke niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel komen naar voren vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van ouders en beroepsopvoeders/ ambassadeurs die het spel gebruiken?”*. Het doel van het onderzoek was om de eerste gebruikservaringen van beroepsopvoeders, ambassadeurs en ouders met het AltijdWatSpel in kaart te brengen. Om de hoofdvraag te beantwoorden hebben wij gebruik gemaakt van een kwalitatief onderzoek en hebben wij door middel van interviews en literatuurstudie antwoord gegeven op onze 4 deelvragen.

Vanuit deelvraag 1, *“Op welke manier wordt een AltijdWat-OpvoedParty vormgegeven?”*, komt naar voren dat een AltijdWat-OpvoedParty georganiseerd wordt voor ouders van zorgintensieve kinderen. De structuur voor het geven van een AltijdWat-OpvoedParty kunnen beroepsopvoeders leren in de basistraining van Lunamare. De ervaring leert dat een veilige sfeer en een huiskamersfeer het prettigst is voor ouders. Er zijn twee gouden regels binnen de OpvoedParty: Nivea (niet invullen voor een ander) en Privacy (gedeelde informatie blijft binnen de OpvoedParty). Als begeleider van een AltijdWat-OpvoedParty kijk je naar de eigen kracht van ouders en probeer je dit te versterken door hen uit te nodigen om ervaringen met elkaar te delen.

Vanuit deelvraag 2, *“Wat zegt de literatuur over werkzame factoren en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen?”*, komt naar voren dat het werken in groepen het opvoedingsisollement van ouders doorbreekt en het hen nieuwe inzichten biedt. Het is werkzaam wanneer er wordt gewerkt aan eigen kracht van ouders. Daarnaast is het belangrijk dat er een goede relatie is tussen de begeleider en ouders en dat er veiligheid is in de groep. Andere werkzame factoren zijn dat de interventie gebaseerd is op duidelijke theorie, meetbare, concrete en haalbare doelen heeft en laagdrempelig en gestructureerd is.

Vanuit deelvraag 3, *“Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen en de verschillende elementen uit het AltijdWatSpel?”*, komt als belangrijke overeenkomst naar voren dat ouders van zorgintensieve kinderen specifieke vragen of problemen hebben. Zij hebben baat bij lotgenotencontact doordat zij erkenning, herkenning en sociale steun ontvangen. Ook het vraaggericht werken en het werken gericht op empowerment is werkzaam. Een verschil dat naar voren komt is dat de OpvoedParty niet gericht is op meetbare doelen, terwijl dit vanuit de literatuur wel als werkzaam wordt gezien. Een ander verschil is dat een huiskamersfeer vanuit de OpvoedParty als werkzaam wordt gezien, echter wordt dit vanuit de literatuur als valkuil gezien, doordat er dan een gezelligheidskarakter kan ontstaan.

Vanuit deelvraag 4, *“Wat zijn ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders tot nu toe met een AltijdWat-OpvoedParty?”*, komt naar voren dat veel gesproken respondenten het AltijdWatSpel in de praktijk nog niet met ouders hebben gebruikt. Redenen zijn vooral dat de werving van ouders van zorgintensieve kinderen lastig is en dat er een taboe lijkt te liggen op het delen van opvoedvragen. Om deze reden is het ook niet gelukt om ouders te bereiken tijdens dit onderzoek. Het AltijdWatSpel is volgens beroepsopvoeders wel passend voor de doelgroep ouders van zorgintensieve kinderen. De meerwaarde van de interventie voor ouders is dat zij steun, herkenning, erkenning en praktische tips ontvangen door middel van een AltijdWat-OpvoedParty. Aan het einde van dit onderzoek zijn er aanbevelingen gedaan aan Lunamare op het gebied van beleidsverandering en aanbevelingen tot nader onderzoek.

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
Hoofdstuk 2 Aanleiding van het onderzoek	8
Hoofdstuk 3 Probleemstelling, vraagstelling en doelstelling	10
3.1 Probleemstelling.....	10
3.2 Vraagstelling.....	10
3.3 Doelstelling.....	10
Hoofdstuk 4 Onderzoekstype	11
Hoofdstuk 5 De verantwoording van de gekozen onderzoeksmethoden.....	12
Hoofdstuk 6 Beschrijving van resultaten.....	16
6.1.1 Inleiding	16
6.1.2 De OpvoedParty	17
6.1.3 Het doel en de missie van een AltijdWat-OpvoedParty.....	17
6.1.4 De doelgroep van een AltijdWat-OpvoedParty.....	18
6.1.5 De OpvoedParty en de trends in de huidige samenleving.	18
6.1.6 De locatie waar een OpvoedParty wordt gegeven.....	19
6.1.7 De begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty.....	19
6.1.8 De methodiek en gesprekstechnieken tijdens een AltijdWat-OpvoedParty	20
6.1.9 Aan de slag met een AltijdWat-OpvoedParty!	21
6.1.10 Conclusie	23
6.2 Wat zegt de literatuur over werkzame factoren en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen?	24
6.2.1 Inleiding	24
6.2.2 Groepsgerichte interventies.....	24
6.2.3 Algemene werkzame factoren bij verschillende typen interventies.....	25
6.2.4 Specifiek werkzame factoren van opvoedingsondersteuning in groepen.	26
6.2.5 Lotgenotencontacten	27
6.2.6 Ondersteuningsbehoefte van ouders in zorgintensieve gezinnen.....	29
6.2.7 De groepsbegeleider	29
6.2.8 Vormgeving van de inhoud van groepsbijeenkomsten.....	31
6.2.9 De werving van ouders.....	33
6.2.10 Werkzame factoren van andere effectieve groepsinterventies.....	33
6.2.11 Conclusie	34

Hoofdstuk 6.3 Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur, op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen, en de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty?.....	35
6.3.1 Inleiding.....	35
6.3.2 Groepsgerichte opvoedingsondersteuning.....	35
6.3.3 Het doel en de missie van een OpvoedParty	36
6.3.4 De meerwaarde van lotgenotencontact	36
6.3.5 De doelgroep van een AltijdWat-OpvoedParty.....	37
6.3.6 De werving van ouders.....	37
6.3.7 Werkwijzen in een AltijdWat-OpvoedParty.....	37
6.3.8 Werkzame factoren in de begeleiding van een OpvoedParty.....	39
6.3.9 Trends in de samenleving en de AltijdWat-OpvoedParty	42
6.3.10 Conclusie	43
Hoofdstuk 6.4 Wat zijn ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders tot nu toe met een AltijdWat-OpvoedParty?.....	44
6.4.1 Inleiding	44
6.4.2 Het AltijdWatSpel en beroepsopvoeders en ambassadeurs.....	44
6.4.3 Ervaringen met het AltijdWatSpel.....	44
6.4.4 Het doel en de meerwaarde van een AltijdWat-OpvoedParty voor ouders.....	46
6.4.5 Deelnemers	46
6.4.6 Plaats & tijdstip.	47
6.4.7 De Sfeer in een AltijdWat-OpvoedParty.....	47
6.4.8 Vormgeving van het AltijdWatSpel in de bijeenkomst.....	48
6.4.9 De Basistraining	49
6.4.10 De begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty.....	49
6.4.11 De methodiek in een AltijdWat-OpvoedParty.....	50
6.4.12 Gesprekstechnieken die een begeleider toepast in een AltijdWat-OpvoedParty	50
6.4.13 Aansluiting van het AltijdWatSpel op de doelgroep	51
6.4.14 Werkzame elementen van het AltijdWatSpel	51
6.4.15 Niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel.....	52
6.4.16 Conclusie.....	53
Hoofdstuk 7 De eindconclusie.....	54
Hoofdstuk 8 Discussie.....	57
Hoofdstuk 9 Aanbevelingen	60
Hoofdstuk 10 Product en procesevaluatie.....	62

Bronnenlijst	63
Bijlage 1: Begripsomschrijving.....	68
Bijlage 2: Theoretisch kader en afbakening van het onderzoek	71
Bijlage 3: De uitwerking van het innovatievoorstel	73
Bijlage 4: De interviewvragen die zijn gesteld aan respondenten	85
Bijlage 5: Definitie van de Kernlabels	87
Bijlage 6: Het Kernlabelschema.....	89

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie “Samen staan we sterk! Onderzoek vanuit Lunamare naar de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel”. Lunamare is een trainingsbureau voor opvoedingsondersteuning op maat en tevens de opdrachtgever van dit onderzoek. Dit onderzoeksrapport is geschreven in het kader van ons afstuderen aan de opleiding Sociaal Pedagogisch Hulpverlening aan de Christelijke Hogeschool Ede.

U staat op het punt om ons onderzoeksrapport te gaan lezen, waar wij met veel plezier en enthousiasme aan hebben gewerkt en waar wij veel van hebben geleerd. Vanaf begin januari 2016 tot half mei 2016 zijn wij bezig geweest met het onderzoek en het schrijven van dit onderzoeksrapport. Wij hebben in de afgelopen maanden veel ondernomen, wat onze persoonlijke ontwikkeling heeft bevorderd. Zo mochten wij bijvoorbeeld de basistraining bijwonen van de OpvoedParty, waar wij de fijne kneepjes van het geven van een OpvoedParty mochten leren. Maar ook het contact met de beroepsopvoeders en ambassadeurs tijdens het afnemen van de interviews heeft onze kennis en ons netwerk verrijkt.

Allereerst willen wij Katrien Laane bedanken, onze opdrachtgeefster. Katrien Laane is een vrouw met een enorme lading kennis en een hart van goud om mensen te willen helpen. Zij heeft ons met open armen ontvangen en ons de mogelijkheid gegeven om kennis te mogen maken met de OpvoedParty, door middel van dit onderzoek naar het AltijdWatSpel.

Ook willen wij alle beroepsopvoeders en ambassadeurs bedanken, die open stonden om hun kennis en hun ervaringen met ons te delen. Het was voor ons in eerste instantie moeilijk om hen te bereiken, maar uiteindelijk waren er voldoende respondenten die mee wilden werken. Aan hen konden wij al onze vragen stellen. Zonder hen was het onderzoeken van het AltijdWatSpel een stuk lastiger geworden en wij waarderen de hulp en openheid van deze respondenten daarom enorm. Als laatste willen wij onze afstudeerbegeleidster Marike Noorlander bedanken voor alle hulp, goede spirit en vertrouwen die zij in ons had als duo en in ons afstuderen.

Als onderzoeks-duo kijken wij terug op een enorm drukke, maar ook gezellige periode. Het was een periode met wat stress, maar zeker niet zonder plezier. Wij hebben beiden onze kwaliteiten en onze valkuilen aan elkaar mogen voorstellen en deze hebben wij ook van elkaar kunnen accepteren. De samenwerking verliep daardoor erg goed en wij communiceerden veel met elkaar. Dit zorgde ervoor dat we beiden wisten waar we aan toe waren. In deze periode hebben wij elkaar kunnen aanvullen en van elkaar kunnen leren, waardoor ons onderzoek goed verliep!

Wij wensen u veel leesplezier toe!

Nadia Zwart en Celianne van de Bovenkamp

Ede, 17 mei 2016

Hoofdstuk 1 Inleiding

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Lunamare, een trainingsbureau gespecialiseerd in opvoedingsondersteuning op maat. Eigenaar van dit trainingsbureau, Katrien Laane, is de initiatiefneemster van de OpvoedParty. *“Een OpvoedParty is een bijeenkomst van ongeveer twee uur, waar in klein gezelschap (4 tot 10 deelnemers) onder deskundige leiding met elkaar wordt gediscussieerd over één of meerdere opvoedingsthema’s of -dilemma’s naar keuze”* (Lunamare, z.d.). De OpvoedParty ondersteunt beroepsopvoeders om in gesprek te komen met ouders die worstelen met alledaagse opvoedingsvragen. Onder beroepsopvoeders verstaan wij professionals, die met ouders werken gericht op het ondersteunen van de opvoeding, en/of die met kinderen werken in de zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang. Door middel van deze interventie kunnen zij op een speelse en eenvoudige manier hun opvoedingsondersteuning in de praktijk brengen (Lunamare, z.d.). Beroepsopvoeders hebben een mogelijkheid om ambassadeur te worden van de OpvoedParty. Ambassadeurs van de OpvoedParty zijn opgeleide beroepsopvoeders. Zij hebben een basistraining gevolgd bij Lunamare over het geven van een OpvoedParty (Lunamare, z.d.).

Voor een ouder is de OpvoedParty een bijeenkomst waarin vragen gesteld kunnen worden over de dagelijkse opvoeding. Door een OpvoedParty kunnen ouders ervaren dat zij niet de enige zijn die opvoedvragen hebben, maar ontmoeten zij andere ouders die ook verschillende vragen rondom de opvoeding hebben. Verschillende opvoedthema’s en dilemma’s komen tijdens de bijeenkomst aan bod waar ouders met elkaar over kunnen discussiëren of waarover ze hun ervaringen kunnen delen (Lunamare, z.d.). Deze bijeenkomst wordt begeleidt door een beroepsopvoeder/ambassadeur die helpt om tot verdieping van het gesprek te komen.

In een OpvoedParty wordt gebruik gemaakt van een OpvoedPartySpel. Katrien Laane heeft sinds 2010 drie spellen ontwikkeld. Het Basis-OpvoedPartySpel (2010), het MultiCulti-OpvoedPartySpel (2012) en het AltijdWat-OpvoedPartySpel (2014) (Lunamare, z.d.). Het Basis- OpvoedPartySpel bevat, evenals de andere spellen, kaarten met stellingen en situatieschetsen over de opvoeding. Dit spel heeft drie krachtige thema’s waar het in een OpvoedParty over zou kunnen gaan. Dit zijn de thema’s: “Communicatie met kinderen”, “Zelfbeeld en zelfvertrouwen” en “Grensoverschrijdend gedrag” (Lunamare, z.d.). Daarnaast zijn de kaartspellen nog onderverdeeld in leeftijdscategorieën, de leeftijdscategorie 0-6 jaar, de leeftijdscategorie 6-12 jaar en de leeftijdscategorie 12-18 jaar.

Ons onderzoek is specifiek gericht op het ‘AltijdWat-OpvoedPartySpel’, kortweg het AltijdWatSpel genoemd. Het AltijdWatSpel is speciaal ontwikkeld voor ouders met zorgintensieve kinderen, kinderen waar ‘altijd wat’ mee is. Onder zorgintensieve kinderen verstaan wij kinderen met een lichamelijke, verstandelijke of gedragsmatige beperking (of een combinatie daarvan), waardoor het kind extra zorg nodig heeft (Lunamare, z.d.). Ook dit spel bestaat uit situatieschetsen, stellingen en uitspraken, maar deze richten zich specifiek op thema’s waar ouders met zorgintensieve kinderen tegenaan kunnen lopen.

Het onderzoeken van het AltijdWatSpel sprak ons erg aan. Het idee van de OpvoedParty, om ouders met opvoedingsproblemen op deze laagdrempelige manier te helpen, vinden wij inspirerend. Juist omdat ouders via een OpvoedParty ook in hun eigen kracht worden gezet doordat zij andere ouders kunnen helpen bij eventuele dilemma’s of vraagstukken. Door het AltijdWatSpel te onderzoeken kregen wij te maken met heel diverse opvoedingsvraagstukken, wat ons beiden erg aansprak. Vanuit onze stage en/of minor hebben wij enige kennis opgedaan over verschillende problematieken, zoals gedragsproblematiek of ontwikkelingsstoornis. Dit heeft ons geholpen tijdens het onderzoeken van het AltijdWatSpel.

Voor de uitleg van de begrippen die naar voren komen in dit onderzoek verwijzen wij u naar bijlage 1.

Hoofdstuk 2 Aanleiding van het onderzoek

“Volgens cijfers van Peiling Jeugd en Gezondheid (Zeijl e.a. 2005) kampt circa 15 procent van de ouders met opvoedvragen, waarvan een klein deel met zware problemen waar ze niet zelfstandig uit komen” (NJI, 2016). Wanneer ouders met opvoedproblemen er zelf niet uitkomen, kunnen ze voor informatie, advies, cursussen en trainingen terecht bij gespecialiseerde professionals. Zij geven pedagogische ondersteuning via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), wijkteams, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, welzijnsinstellingen, de kinderopvang of het onderwijs (NJI, 2016).

Om kwalitatief goede zorg te bieden aan ouders en jeugd is er in de Nederlandse jeugdsector momenteel veel aandacht voor het vergroten van de effectiviteit van het hulpaanbod (De Lange & Chênevert, 2009). Effectiviteit is een van de aspecten van de kwaliteit van de zorg of dienstverlening (NJI, 2016). *“Voor de bevordering van de effectiviteit van de jeugdsector geldt: effectieve zorg en dienstverlening zijn niet synoniem aan het werken met bewezen effectieve interventies, ook wel 'evidence-based practice' genoemd. Centraal staat altijd het effectief handelen van de professional, en idealiter gebruikt hij bewezen effectieve interventies”* (NJI, 2016).

Een interventie is effectief als deze bij een bepaalde doelgroep leidt tot de realisatie van gestelde doelen (Yperen, 2010). Opvallend is dat de laatste jaren de aandacht voor effectieve interventies enorm is toegenomen (Yperen, 2010). Dit heeft meerdere achtergronden:

De kwaliteit van diensten die organisaties kunnen aanbieden moeten transparant zijn, zodat hun expertise duidelijk wordt. Daarbij moet het handelen van professionals zoveel mogelijk gebaseerd zijn op praktijk of wetenschappelijk bewijs over wat werkt, ook wel “evidence-based” genoemd (Yperen 2010).

Daarnaast hebben veel organisaties met kwaliteitskaders een visie op kwaliteit ontwikkeld. Hier staan bijvoorbeeld ook doelen van een organisatie in opgesteld. Het concept effectiviteit sluit hierbij aan, omdat iets effectief is, wanneer het bijdraagt aan het realiseren van een doel (Yperen, 2010).

Een ander punt is, dat de vraag naar jeugdzorg al jaren toeneemt, terwijl de financiële ruimte om de groei op te vangen zeer beperkt is. Krappe ruimte van financiële middelen vraagt om doelmatige en doeltreffende inzet van middelen (Yperen, 2010).

Met effectieve interventies kunnen beroepskrachten in het onderwijs, de opvoedingsondersteuning, preventie en jeugdhulp hun resultaten verbeteren door de activiteiten te baseren op kennis over wat het beste werkt in welke situatie (NJI, 2016).

“Veel interventies die in de praktijk worden gebruikt zijn niet zonder meer aan te duiden als 'bewezen effectief'. Dat betekent nog niet dat de kwaliteit van die interventies slecht is; het bewijs voor de effectiviteit ontbreekt echter” (NJI, 2016). Interventies in de jeugdzorg worden steeds vaker getoetst op hun effectiviteit (NJI, 2016). *“Het meten van de effectiviteit helpt duidelijk te maken waar verbetering nodig is: meten is weten”* (NJI, 2016). Het meten van resultaten van werk moet volgens het Nederlands Jeugd Instituut eigenlijk een gewoonte worden (NJI, 2016). Het gaat er het NJI om, dat er een effectief stelsel komt in de jeugdzorg, waaronder ook een pakket van effectieve gespecialiseerde zorgarrangementen (Yperen, 2010).

Drs. Katrien Laane is de initiatiefneemster van de OpvoedParty. De OpvoedParty is een interventie gericht op elke opvoeder die vragen heeft over de dagelijkse opvoeding (Lunamare, z.d.). Het richt zich echter niet op ouders die in een acute crisis terecht zijn gekomen.

Deze interventie speelt in op de ontwikkeling van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving waarin eigen kracht, sociale cohesie en het verbinden van burgers met elkaar centraal staat (Lunamare, z.d.). De OpvoedParty gaat namelijk uit van eigen kracht en het empowerment van de ouders (Lunamare, z.d.). Zo probeert de OpvoedParty ouders in eigen kracht te zetten door met andere ouders in verbinding te komen en op deze manier hun eigen kennis met elkaar te kunnen delen. De interventie richt zich op deze manier ook op preventie van verdere opvoedingsproblemen bij ouders.

Daarnaast speelt deze interventie in op het idee van de pedagogische civil society. Het gaat er hierbij om dat de gemeenschap bereid is om zich in te zetten voor elkaar. Ouders hoeven er in de opvoeding niet alleen voor te staan, maar er is onderlinge betrokkenheid tussen jeugd, ouders, buurtbewoners en vrijwilligers (NJI, 2010). Het initiatief van Katrien Laane, de OpvoedParty, creëert een pedagogische civil society waarin ouders niet alleen staan voor hun opvoedingstaak. *“De OpvoedParty verbindt burgers (opvoeders) met elkaar teneinde het sociale netwerk te versterken; zij brengt burens en familieleden (weer) in contact met elkaar”* (Lunamare, z.d.). Ook voldoet de OpvoedParty, volgens een onderzoek van J. Moehlmann naar de OpvoedParty, aan eisen die de nieuwe Wet op de Jeugdzorg aan gemeenten stelt en past de OpvoedParty in de Welzijn nieuwe Stijl zoals voorgesteld in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Lunamare, z.d.).

Ook al speelt de OpvoedParty in op diverse trends en ontwikkelingen, toch is de OpvoedParty met daarin het gebruik van de diverse OpvoedPartySpellen nog geen wetenschappelijk effectief bewezen interventie. Dat wil niet meteen zeggen dat de interventie niet effectief is. Maar om effectiviteit te bewijzen zijn verschillende onderzoeken nodig naar de interventie in de praktijk. Een hulpmiddel om een interventie goed op effectiviteit te kunnen meten is de effectladder van Veerman en van Yperen. De effectladder laat zien welke opeenvolging van stappen ondernomen kunnen worden om een interventie die in de praktijk wordt gebruikt, maar die niet of nauwelijks geëxpliciteerd, onderbouwd en effectief gebleken is, tot een bewezen effectieve status te brengen (NJI, 2016).

Inmiddels is er naar de OpvoedParty, met daarin het gebruik van het Basis-OpvoedPartySpel, een aantal keer onderzoek gedaan. Van deze resultaten is kennis genomen en deze resultaten zijn ook gebruikt in dit onderzoek.

Naar het AltijdWatSpel is nog niet eerder onderzoek gedaan. Dit spel is in 2014 uitgegeven en wordt op dit moment door beroepsopvoeders in de praktijk gebruikt. Lunamare heeft op dit moment geen zicht op gebruikerservaringen en toepassingsmogelijkheden van het AltijdWatSpel. Lunamare wil graag zicht op gebruikerservaringen en daarnaast wil zij weten of de achterliggende methodiek en technieken van het AltijdWatSpel, die beroepsopvoeders en ambassadeurs in de praktijk gebruiken, theoretisch gezien werkzaam zijn.

Het is belangrijk dat het AltijdWatSpel onderbouwd wordt vanuit theorie en ervaringen van ouders en beroepsopvoeders, zodat het voor beroepsopvoeders in de jeugdsector en de ouders die aan het spel deelnemen duidelijk is wat gebruikerservaringen en toepassingsmogelijkheden zijn van het AltijdWatSpel. Deze onderbouwing zegt daarnaast wat over de effectiviteit van het AltijdWatSpel. De professional is ervoor verantwoordelijk de beste zorg of dienst te leveren, naar de huidige stand van kennis (NJI, 2016). Doordat het voor professionals tegenwoordig zo belangrijk is om effectief te werken en te werken vanuit onderbouwde kennis over wat werkt, is het voor deze interventie van belang dat de effectiviteit van deze interventie ook aangetoond kan worden naar beroepsopvoeders. *“Onderbouwde kennis over wat werkt geeft meer zelfvertrouwen en een steviger positie als werksoort”* (Movisie, 2015).

Ook voor ouders, die deelnemen aan de OpvoedParty met daarin het gebruik van het AltijdWatSpel, ook wel een AltijdWat-OpvoedParty genoemd, is het van belang dat de interventie onderbouwd wordt vanuit gebruikerservaringen en theorie. Dit is belangrijk, omdat het voor hen zo ook duidelijk kan worden wat zij er aan kunnen hebben, wanneer zij deelnemen aan het AltijdWatSpel.

Aan de hand van de bovengenoemde effectladder van Veerman en van Yperen is onderzoek gedaan naar het AltijdWatSpel. Dit onderzoek er niet op gericht om de interventie tot een bewezen effectieve status te brengen. Wel is dit onderzoek erop gericht om aan de hand van een aantal niveaus van de effectenladder de interventie te onderzoeken op effectiviteit. Dit wordt nader omschreven in 'het theoretisch kader van het onderzoek', die u kunt vinden in bijlage 2.

Hoofdstuk 3 Probleemstelling, vraagstelling en doelstelling

3.1 Probleemstelling

Het AltijdWatSpel is een interventie die nog niet effectief is bewezen. Lunamare heeft op dit moment weinig zicht op de effectiviteit van de interventie. Lunamare heeft behoefte aan een onderzoek dat inzicht geeft in wat de werkzame en niet werkzame factoren zijn van het AltijdWatSpel, onderbouwd vanuit de theorie en daarnaast beschreven vanuit ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders.

3.2 Vraagstelling

Hoofdvraag:

Welke werkzame factoren en welke niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel komen naar voren vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van ouders en beroepsopvoeders/ambassadeurs die het spel gebruiken?

Deelvragen:

1. Op welke manier wordt een AltijdWat-OpvoedParty vormgegeven?
2. Wat zegt de literatuur over werkzame factoren en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen?
3. Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen en de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty?
4. Wat zijn ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders tot nu toe met een AltijdWat-OpvoedParty?

3.3 Doelstelling

Dit onderzoek is bedoeld om de eerste gebruikerservaringen van het AltijdWatSpel in kaart te brengen. Het hoofddoel van dit onderzoek is, dat het inzicht in de werkzame en niet werkzame factoren van het spel onderbouwd wordt vanuit theorie en ervaringen van beroepsopvoeders/ambassadeurs en ouders.

Dit onderzoek moet helpend zijn om het AltijdWatSpel wetenschappelijk te kunnen onderbouwen.

Een aantal doelstellingen moeten na dit onderzoek bereikt zijn:

- Door middel van het beantwoorden van deelvraag 1 wordt duidelijk hoe een AltijdWat-OpvoedParty wordt vormgegeven. Hieronder verstaan wij met welke richtlijnen en/of methodiek er in een OpvoedParty door beroepsopvoeders/ambassadeurs gewerkt wordt en hoe ambassadeurs/beroepsopvoeders een AltijdWat-OpvoedParty in de praktijk vorm geven.
- Door middel van literatuuronderzoek bij deelvraag 2 wordt duidelijk wat werkzame en niet werkzame factoren zijn in opvoedingsondersteuning in groepen bij ouders met zorgintensieve kinderen.
- Door middel van deelvraag 3 wordt duidelijk wat overeenkomsten en verschillen zijn tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen en de verschillende elementen uit het AltijdWatSpel.
- Door middel van deelvraag 4 worden gebruikerservaringen van het AltijdWatSpel in kaart gebracht. Het wordt duidelijk wat ambassadeurs/beroepsopvoeder en ouders zien als werkzame factoren van het AltijdWatSpel en wat zij zien als niet werkzame factoren.

Hoofdstuk 4 Onderzoekstype

Wij hebben kwalitatief onderzoek gedaan naar het AltijdWatSpel. Een kwalitatief onderzoek maakt gebruik van een holistische benadering. *“Een holistische benadering heeft tot gevolg dat de kwalitatieve onderzoeker voorkeur heeft voor het gebruik van verschillende soorten gegevens en gegevensbronnen, en voor verschillende dataverzamelmethode”* (Baarda, Bakker, van der Velden, Peters, de Goede, 2009, p. 181). In ons onderzoek wordt deze holistische benadering herkend door gebruik van literatuuronderzoek en gebruik van interviews met beroepsopvoeders, ambassadeurs en de initiatiefneemster van de OpvoedParty. Dit wordt nader omschreven in het hoofdstuk *“De verantwoording van de gekozen onderzoeksmethoden”*.

“Een belangrijk kenmerk van kwalitatieve dataverzameling is dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van directe waarneming” (Baarda e.a., 2009, p. 182.). Zo hebben wij deelgenomen aan een basistraining OpvoedParty voor beroepsopvoeders. Hierdoor maakten wij gebruik van directe waarneming en hadden wij een ‘insider-view’. *“De onderzoeker leert zo de situatie van binnenuit te ervaren, namelijk vanuit het gezichtspunt of perspectief van de betrokkenen”* (Baarda e.a., 2009, p. 183). In de Basistraining hebben wij actief meegedaan en deden wij dezelfde ervaring op als de andere beroepsopvoeders die deelnamen aan deze Basistraining.

De dataverzameling van een kwalitatief onderzoek heeft een flexibel, open en ongestructureerd karakter (Baarda e.a., 2009, p. 184). In ons onderzoek zijn wij open te werk gegaan. Dat wil zeggen; transparant en open naar elkaar, naar onze opdrachtgeefster en tegenover onze afstudeerbegeleidster. Daarnaast was flexibiliteit erg belangrijk om de interviews te kunnen plannen. Interviews konden dan ook persoonlijk, telefonisch of via Skype kunnen plaatsvinden. Ook wat betreft het tijdstip van het interview waren wij erg flexibel. Zo hebben wij ‘s ochtends, ‘s middags en ‘s avonds interviews gehouden.

Ons type onderzoek is een beschrijvend onderzoek. *“Het gaat daarbij niet om de frequentie of de omvang van het voorkomen van de verschijnselen, maar vooral om de kwaliteit”* (Baarda e.a., 2009, p. 94). Dit onderzoek is erop gericht om te weten te komen wat de werkzame en niet werkzame factoren van een AltijdWatSpel zijn. Het gaat hier om de kwaliteit van het spel.

In een beschrijvend onderzoek kan ook het gezichtspunt of de visie van betrokkenen zelf worden beschreven, zoals perspectieven of situatiedefinities. *“Het gaat om de beschrijving en inventarisatie van gevoelens, belevingen en ervaringen van een persoon of groep van personen”*(Baarda e.a., 2009, p. 94). Deze perspectieven of situatiedefinities hebben wij achterhaald en beschreven door middel van interviews met de initiatiefneemster van de OpvoedParty en beroepsopvoeders/ambassadeurs. *“Kenmerkend is dat de perspectieven van de betrokkenen op eenzelfde gebeurtenis sterk kunnen verschillen”*(Baarda e.a., 2009, p. 94). Elke OpvoedParty die gegeven wordt, kan verschillen in vormgeving. Elke beroepsopvoeder of ambassadeur, die een AltijdWat-OpvoedParty organiseert, kan deze op zijn eigen manier vorm geven. En elke ouder, die mee doet aan een AltijdWat-OpvoedParty, kan andere ervaringen en belevingen hebben bij een OpvoedParty.

Hoofdstuk 5 De verantwoording van gekozen onderzoeksmethoden

Hieronder volgt een beschrijving en verantwoording van de gekozen onderzoeksmethoden. Antwoorden op de deelvragen zijn beschreven door uitgebreid literatuuronderzoek, het houden van interviews en door deelname aan de basistraining van de OpvoedParty. Voor verschillende deelvragen zijn onze onderzoeksmethoden hetzelfde geweest en daarom geven wij hieronder een verantwoording per gekozen onderzoeksmethode. Ook geven wij per methode aan, bij welke deelvraag deze is ingezet.

5.1 Stap 1: Literatuuronderzoek

Literatuuronderzoek was erg belangrijk in ons onderzoek. Bij de eerste deelvraag hebben wij onderzoek gedaan naar de vormgeving van een AltijdWat-OpvoedParty. Hieronder valt het doel van de AltijdWat-OpvoedParty, de missie, wat het AltijdWatSpel inhoudt en de methodiek die tijdens een AltijdWat-OpvoedParty gebruikt wordt. Wij hebben de website van de OpvoedParty geraadpleegd om antwoord te krijgen op onze eerste deelvraag. Daarnaast hebben wij het handboek van de OpvoedParty geraadpleegd, die een gedetailleerde beschrijving geeft van de OpvoedParty, en tevens ook informatie geeft over de diverse spellen waaronder het AltijdWatSpel. Ook hebben wij voor het beantwoorden van deze deelvraag gebruik gemaakt van voorgaande onderzoeken naar de OpvoedParty, die vermeld staan op de website van de OpvoedParty.

Voor het beantwoorden van deelvraag twee is uitgebreid literatuuronderzoek gedaan, om te kunnen beschrijven wat vanuit de literatuur werkzame factoren en niet werkzame factoren zijn, in opvoedingsondersteuning aan ouders van zorgintensieve kinderen.

Bij deelvraag drie is de koppeling gemaakt tussen de gevonden literatuur vanuit deelvraag twee en de resultaten van deelvraag een. Bij deze deelvraag zijn de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de theorie vergeleken met de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty. Na deze vergelijking hebben wij d.m.v. theorieonderbouwing beschreven wat werkzame en niet werkzame factoren zijn van het AltijdWatSpel.

Literatuuronderzoek is gedaan in diverse databanken en websites zoals het NJI, Movisie en Google Scholar. Daarbij hebben wij gebruik gemaakt van internationale bronnen. Ook hebben wij literatuuronderzoek gedaan in diverse boeken die aansluiten op het thema opvoedingsondersteuning voor ouders van zorgintensieve kinderen. Zo hebben wij bijvoorbeeld gebruik gemaakt van het boek "Samen Delen, methodiekboek voor opvoedingsondersteuning in groepen" van I. Bakker, G. Blokland en H. Wijnen, en het boek "Opvoedingsondersteuning" van M. Burggraaff-Huiskes.

De voordelen van literatuuronderzoek zijn: (Verhoeven, 2008)

- Er kan informatie worden gehaald uit voorgaande onderzoeken.
- Literatuuronderzoek vindt plaats op micro, macro en meso-niveau.
- Het is goed te gebruiken als onderbouwing van deelvragen.
- Er zijn weinig kosten aan verbonden.

Het grote nadeel van literatuuronderzoek is, dat het veel tijd kost. Daarnaast is er een grote hoeveelheid aan informatie gevonden, waarbij het selecteren van relevante informatie lastig was.

5.2 Stap 2: Het deelnemen aan de basistraining van de OpvoedParty

Het is goed wanneer je als onderzoeker deel uitmaakt van de onderzoekssituatie (Baarda e.a., 2009 p. 272). Dit hebben wij gedaan door middel van het volgen van de basistraining van de OpvoedParty. Wij hebben deze training apart gevolgd, dat wil zeggen dat wij ieder individueel een andere training hebben bijgewoond. Dit hielp ons om tot bredere informatie te komen om deelvraag een en drie te beantwoorden. Tijdens de deelname aan de basistraining hebben wij aantekeningen gemaakt in een notitieboekje, die wij later hebben uitwerkt in een samenvattend verslag. Het was hierbij belangrijk dat er zo min mogelijk tijd tussen zat. "Dan gaat de minste informatie verloren en is ook de kans op verkleuring of vertekening van je informatie kleiner" (Baarda e. a., 2009 p. 296). Daarnaast hebben wij, na toestemming van de andere deelnemende beroepsopvoeders, geluidsopnamen gemaakt van de gehele training. Dit om onze samenvatting door citaten te kunnen versterken. Deze

samenvattingen hebben wij gebruikt om antwoorden op deelvraag een en drie te kunnen beschrijven.

5.3 Stap 3: Het houden van interviews

Om deelvraag een en deelvraag vier goed te kunnen beantwoorden, hebben wij onderzoek gedaan door middel van interviews. Voor deelvraag een hebben wij de initiatiefneemster van de OpvoedParty geïnterviewd om tot informatie te komen over hoe een AltijdWat-OpvoedParty wordt vormgegeven. Om deelvraag vier goed te kunnen beantwoorden was het nodig om zowel beroepsopvoeders/ambassadeurs als ouders te interviewen om tot brede informatie te komen over de ervaringen met het gebruik van het AltijdWatSpel. Zo wilden wij te weten komen wat zij werkzame en niet werkzame factoren vinden van het AltijdWatSpel. Helaas is het niet gelukt om ouders te bereiken en met hen een interview af te nemen. Wel zijn beroepsopvoeders/ambassadeurs geïnterviewd. Echter heeft slechts een deel van hen het AltijdWatSpel in de praktijk gebruikt.

Onze interviewvragen hebben wij van te voren opgesteld aan de hand van literatuuronderzoek. Zo zijn er vanuit de literatuur een aantal belangrijke topics naar voren gekomen in opvoedingsondersteuning voor ouders van zorgintensieve kinderen, die wij in ons interview gebruikt hebben. De interviewvragen die gesteld zijn aan respondenten kunt u vinden in bijlage 4. Wij hebben gebruik gemaakt van half gestructureerde interviews (Baarda, Bakker, Fischer, Julsing, de Goede, Peters, van der Velden, 2013, p. 149). De belangrijkste vragen (topics) lagen hierbij vast. Bij een half gestructureerd interview ben je vrij om van vraagvolgorde en vraagformulering af te wijken als dat beter uitkomt (Baarda, e.a., 2009). Dit gaf ons de gelegenheid om bij sommige vragen dieper in te gaan op het antwoord die een respondent gaf, om de deelvragen zo nog beter te kunnen beantwoorden. Een nadeel van een half gestructureerd interview is dat respondenten kunnen uitwijken naar andere onderwerpen. Dit hebben wij ook ervaren. Doordat respondenten uitweken, kregen wij soms informatie te horen die niet relevant was voor ons onderzoek. Dit hebben wij geprobeerd te voorkomen door tijdens het interview een topiclijst voor ons te hebben met topics die besproken moesten worden in het interview. Daarnaast zijn wij gaan afbakenen wanneer het gesprek teveel uitweek naar andere onderwerpen.

Voorafgaand aan ons onderzoek beseften wij dat het AltijdWatSpel nog relatief jong is en dat het spel daarom nog geen grote groep ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders heeft kunnen bereiken. Wij hadden op dat moment nog geen zicht op het aantal ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders die het AltijdWatSpel gebruiken en ook niet op het aantal respondenten dat wij uiteindelijk konden interviewen. Het vinden van respondenten is in samenwerking gegaan met Lunamare. Zo heeft onze opdrachtgeefster onze oproepen aan beroepsopvoeders en ambassadeurs, om mee te willen werken aan dit onderzoek, geplaatst op social media (Facebook, twitter) en in de nieuwsbrief van de OpvoedParty. Daar kwam weinig reactie op. Ook heeft onze opdrachtgeefster een aantal beroepsopvoeders/ambassadeurs aan ons voorgesteld die wij konden interviewen. Via een aantal van hen zijn wij weer in aanraking gekomen met andere respondenten. Helaas hadden wij daarna nog steeds niet voldoende respondenten voor ons onderzoek.

Onze opdrachtgeefster heeft ons geholpen aan een lijst waar ambassadeurs/beroepsopvoeders op staan die het AltijdWatSpel hebben afgenomen. Aan hen hebben wij een korte enquête via de mail gestuurd, met de vraag of zij eventueel zouden openstaan voor een interview. Ook op deze enquête kwam weinig reactie. Beroepsopvoeders en ambassadeurs gaven aan het spel nog niet gebruikt te hebben en daarom niet open te staan voor een interview. De enquêtes hebben wij om deze reden ook niet uitgewerkt en niet gebruikt voor het onderzoek. Zij gaven weinig nuttige, bruikbare en relevante informatie voor ons onderzoek, doordat er te weinig reacties kwamen en deze niet meehielpen om de deelvragen te beantwoorden. De resultaten van praktijkonderzoek moeten voor de opdrachtgever namelijk wel praktisch bruikbaar zijn (Mertens, 2010).

Om toch aan respondenten te komen zijn wij door middel van het internet op zoek gegaan naar ambassadeurs/beroepsopvoeders, die het AltijdWatSpel in bezit hebben en telefonisch bereikbaar

waren. Gegevens van ambassadeurs/beroepsopvoeders die wij online konden vinden hebben wij gebruikt en deze mensen hebben wij gebeld om te vragen of zij open stonden voor een kort interview. Om dit zo laagdrempelig mogelijk te maken hebben wij hen voorgesteld dat dit ook telefonisch of via Skype kon. Op deze manier wilden een aantal respondenten meewerken. Via de gesproken beroepsopvoeders/ambassadeurs konden wij ouders benaderen die aan een AltijdWat-OpvoedParty hebben deelgenomen. Aan twee beroepsopvoeders, die een AltijdWat-OpvoedParty hebben gegeven, is door ons een oproep gestuurd voor ouders om mee te werken aan ons onderzoek. Zij hebben ouders de oproep gegeven. Ouders konden contact opnemen met ons wanneer zij wilden meewerken aan het onderzoek. Helaas is er geen reactie gekomen. Doordat wij ouders niet konden bereiken hebben wij aan beroepsopvoeders, die ervaring hadden met het geven van een AltijdWat-OpvoedParty, gevraagd of zij zicht hadden op ervaringen van ouders.

Wij hebben interviews gehouden met respondenten tot het niveau van verzadiging bereikt was. Dat wil zeggen dat zich geen nieuwe feiten meer voordeden (Baarda e. a., 2013). Uiteindelijk zijn er veertien beroepsopvoeders/ambassadeurs geïnterviewd, evenals onze opdrachtgeefster Katrien Laane. Wij zijn zorgvuldig met de privacy van onze respondenten omgegaan en noemen daarom ook geen namen in ons onderzoeksrapport. Van tevoren is toestemming gevraagd aan de respondenten om een interview af te nemen en deze op te nemen. Ook hebben wij aan hen verantwoord wat wij doen met de gegeven informatie.

De voordelen van interviewen zijn: (Verhoeven, 2008)

- Er wordt gevraagd naar de beleving van mensen.
- Als interviewer ben je direct betrokken bij het onderwerp.
- Het is een goede manier om een complex onderwerp te onderzoeken.
- Er kunnen verschillende dingen aan verschillende mensen gevraagd worden en dit kan met elkaar vergeleken worden.
- Het haalt gemakkelijk nieuwe onderwerpen op tafel.

De nadelen van het afnemen van interviews is dat er meningsverschillen tussen respondenten zijn en dat het subjectief is. Zo hebben wij ervaren dat wat de ene beroepsopvoeder als niet werkzame factor van het AltijdWatSpel ziet, de andere beroepsopvoeders als werkzame factor ziet. Ook zat in het afnemen en verwerken van de interviews veel tijd.

5.4 Stap 4: Het analyseren van data

Nadat de interviews zijn afgenomen en opgenomen, zijn wij deze informatie gaan analyseren. De opgenomen interviews hebben wij beluisterd en uitgetypt. Daarna hebben wij de niet-relevante tekst geschrapt. Op deze manier kregen wij een goed overzicht hebben van bruikbare informatie. De bruikbare informatie (tekst) hebben wij opgedeeld in fragmenten en verwerkt in tabellen (Baarda e. a., 2009). Ieder fragment hebben wij gekoppeld aan een of meerdere steekwoorden, die de samenvatting van het fragment vormen. Deze steekwoorden worden labels genoemd. Labels wil zeggen, het van een naam omschrijving of andere code voorzien van de tekstfragmenten (Baarda e. a., 2009). Daarna zijn we de labels gaan ordenen onder kernlabels, om zo een overzichtelijke structuur aan te brengen in de gegevens. Labels met hetzelfde onderwerp hebben wij bij elkaar gebracht en voorzien van een kernlabel. De kernlabels zijn we vervolgens gaan definiëren. Dat wil zeggen, dat we hebben beschreven wat ze precies inhouden. Op deze manier werden de interviews samengevat en vertaald naar een hoger abstractieniveau (Baarda e. a., 2009). De definiëring van de kernlabels kunt u vinden in bijlage 5. De kernlabelschema's kunt u vinden in bijlage 6.

5.5 Verandering in onderzoeksmethoden naar aanleiding van het plan van aanpak

Om deelvraag een te beantwoorden, zouden wij in eerste instantie ook de ervaringen van beroepsopvoeders en ambassadeurs verwerken. Echter hebben wij in het beantwoorden van deelvraag een alleen het interview van Katrien Laane gebruikt, naast het handboek en de ervaringen uit de basistraining. De reden hiervan is dat weinig respondenten ervaring hadden met het inzetten van het AltijdWatSpel in de praktijk. En daarnaast geeft deelvraag een nu vooral antwoord op hoe

een AltijdWat-OpvoedParty vorm wordt gegeven vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty zelf. In deelvraag vier worden wel ervaringen van beroepsopvoeders en ambassadeurs beschreven.

Het interviewen van respondenten hebben wij telefonisch of via Skype gedaan. Onze eerste insteek was om dit persoonlijk te doen. Echter wanneer afstanden erg groot zouden zijn tussen ambassadeurs/beroepsopvoeders en ons als onderzoekers, zou Skype een oplossing kunnen bieden. Respondenten hadden alleen interesse, wanneer het interview telefonisch of via Skype gehouden zou worden. Om toch zo veel mogelijk data te verzamelen hebben wij daarom op deze manier de interviews afgenomen. Nadelen van het telefonisch interviewen of interviewen via Skype zijn dat je elkaar soms minder goed verstaat of begrijpt. Ook kan het zijn dat respondenten ondertussen bezig zijn met andere dingen dan het interview. Dit zorgt ervoor dat een interview minder goed loopt. Ook is er hierdoor het risico dat je onzuivere onderzoeksresultaten krijgt (Edu-actief, 2016). Toch heeft het telefonisch interviewen de onderzoeksresultaten naar ons idee weinig beïnvloed. Veel respondenten waren heel duidelijk en namen ook de tijd voor het interview. Een voordeel van telefonisch interviewen is dat het veel minder tijd in beslag neemt, zowel voor de onderzoeker als voor de respondent. Daardoor hou je meer tijd over voor andere elementen uit het onderzoek. Ook kun je in korte tijd relatief veel mensen benaderen (Baarda e.a., 2013).

Ook het sturen van de enquêtes naar beroepsopvoeders/ambassadeurs via de mail was in eerste instantie niet een van onze onderzoeksmethoden. Het werven van respondenten was lastig en om die reden hebben wij ervoor gekozen om enquêtes te versturen. Echter hebben we de informatie uit de enquêtes niet gebruikt voor ons onderzoek, zoals hierboven is beschreven.

5.6 Betrouwbaarheid en validiteit

Om de betrouwbaarheid van ons onderzoek te bevorderen, zijn wij zeer zorgvuldig omgegaan met de dataverzamelmethode en hebben wij het dataverzamelingsproces goed gedocumenteerd. Op deze manier wilden wij de kans op beïnvloeding door dergelijke toevalligheden reduceren (Baarda e. a., 2013, p. 74). Ook hebben wij nauwkeurig beschreven welke methoden wij hebben gebruikt tijdens ons onderzoek en hebben wij beschreven op welke wijze ze zijn toegepast.

Wij zijn transparant in de gevolgde onderzoeksprocedure en de daaruit voortvloeiende conclusies. Dit zodat anderen de mogelijkheid hebben om ons te controleren in de gezette methodische stappen. *“De mogelijkheid tot het navolgen en controleren van de gezette methodische stappen bepaalt in belangrijke mate de betrouwbaarheid”* (Baarda e. a., 2013, p. 74).

Om de validiteit van ons onderzoek te bevorderen, hebben wij veel samengewerkt. Bijvoorbeeld met het opstellen van interviewvragen en het afnemen van de interviews. Zo wilden wij voorkomen dat onderdelen van ons onderzoek vanuit een persoon en haar kijk erop, geformuleerd zijn.

Daarnaast hebben wij tijdens ons onderzoek gebruik gemaakt van betrouwbare bronnen. Om betrouwbare bronnen te vinden, hebben wij goed gekeken naar de auteur, met welk doel de bron geschreven is, de actualiteit van de bron, of de bron geredigeerd of herzien is, en of er in de bron ook referenties worden gegeven. Ook was triangulatie belangrijk tijdens ons onderzoek. *“Triangulatie kan betrekking hebben op het gebruik van verschillende databronnen, maar ook op verschillende manieren van dataverzameling”* (Baarda e. a., 2013, p. 75) In ons onderzoek hebben wij daarom niet alleen gebruik gemaakt van interviews, maar ook van literatuuronderzoek.

Daarnaast hebben wij tijd doorgebracht in de onderzoekssituatie, wat de validiteit van ons onderzoek bevordert (Baarda e. a., 2013, p. 76), door deel te nemen aan de basistraining zoals eerder beschreven.

Voorafgaand aan het onderzoek wilden wij ook een keer deelnemen aan een AltijdWat-OpvoedParty. Helaas is dit niet meer gelukt, omdat weinig respondenten ervaring hadden in het geven van AltijdWat-OpvoedParty's, en zij ook niet van plan waren deze op korte termijn te geven.

Hoofdstuk 6 Beschrijving van resultaten

In dit hoofdstuk beantwoorden wij de vier deelvragen aan de hand van vier verschillende deelhoofdstukken. Zo geeft hoofdstuk een antwoord op deelvraag een, hoofdstuk twee antwoord op deelvraag twee, hoofdstuk drie antwoord op deelvraag drie en hoofdstuk vier antwoord op deelvraag vier.

Fragmentnummers die u in de vier deelhoofdstukken tegenkomt, bijvoorbeeld (fr. nr. 1.2), verwijzen naar de gekregen informatie van respondenten uit de interviews. Het eerste nummer, in dit geval nummer een, verwijst naar respondent een. Het tweede nummer, in dit geval nummer twee, verwijst naar tekstfragment twee.

Ook komt u informatie tegen uit de basistraining in de vier deelhoofdstukken met de verwijzing: (Basistraining, 2016). Deze bron verwijst naar de samenvattingen die door de onderzoekers zijn geschreven naar aanleiding van het bijwonen van een basistraining in februari en maart 2016.

De kernlabelschema's met daarin de uitgeschreven fragmenten, kunt u terug vinden in het bronnenboek van dit onderzoek. Het bronnenboek kunt u opvragen via Lunamare, opdrachtgever van dit onderzoek.

De kernlabelschema's kunt u ook vinden in bijlage 6, echter bevatten deze kernlabelschema's geen tekstfragmenten. Wel kunt u hierin fragmentnummers en de bijbehorende labels vinden.

6.1 Hoe wordt een AltijdWat-OpvoedParty vormgegeven?

6.1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij antwoord op deelvraag een, en beschrijven wij op welke manier een AltijdWat-OpvoedParty vorm wordt gegeven. Denk hierbij aan waar een AltijdWat-OpvoedParty over gaat, welke begeleiding hierbij nodig is, wat er gebeurt in een AltijdWat-OpvoedParty en hoe een AltijdWat-OpvoedParty binnen de huidige moderne samenleving vorm krijgt.

In dit hoofdstuk worden twee niveaus uit de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen onderzocht en beschreven (NJI, 2016). Niveau 0, waarbij gekeken wordt of de interventie al duidelijk is beschreven. En daarnaast niveau 1, waarbij onderzocht wordt of de interventie goed beschreven en/of gespecificeerd is. Voor nadere uitleg van de niveaus uit de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen verwijzen wij u naar bijlage 2.

Om deze deelvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van het handboek van de OpvoedParty. Daarnaast hebben wij informatie verkregen door middel van een interview met Katrien Laane en door deel te nemen aan de basistraining van de OpvoedParty.

In de basistraining van de OpvoedParty krijg je volgens Katrien Laane bruikbare handvatten om een OpvoedParty te organiseren en wordt er geoefend in het geven van een OpvoedParty. Katrien Laane vertelt in het interview dat zij de intentie van de OpvoedParty in de basistraining meegeeft aan de beroepsopvoeders. Wat de beroepsopvoeders, oftewel toekomstige ambassadeurs, namelijk leren in de basistraining, is wat zij later gaan doen met de ouders (fr. nr. 1.23). Op deze manier kun je het 'ervaringsleren' zien.

In ons onderzoek richten wij ons op het AltijdWatSpel en zullen wij de andere spellen verder niet bespreken.

In deze deelvraag wordt er gesproken van een OpvoedParty of een AltijdWat-OpvoedParty. Dit is in de basis hetzelfde, het verschil zit hem in de doelgroep en in het gebruik van het spel. Een AltijdWat-OpvoedParty wordt georganiseerd voor ouders van zorgintensieve kinderen. Een 'normale' OpvoedParty is niet specifiek op deze doelgroep gericht, maar gericht op alle ouders. Daarnaast wordt er in een AltijdWat-OpvoedParty gebruik gemaakt van het AltijdWatSpel, eventueel in combinatie met het Basisspel. In het handboek van de OpvoedParty wordt dan ook gesproken over OpvoedParty's, en niet specifiek over hoe een AltijdWat-OpvoedParty wordt vormgegeven. Over het algemeen gelden bij iedere OpvoedParty dezelfde uitgangspunten.

6.1.2 De OpvoedParty

De OpvoedParty is een initiatief van de organisatie Lunamare, die opgezet is door Katrien Laane. Een OpvoedParty is een bijeenkomst van ongeveer twee uur in een huiskamersetting, waar je met vier tot tien deelnemers, onder leiding van een deskundige, discussieert over opvoedingsthema's of dilemma's naar keuze (Laane, 2015). Een deskundige is in dit geval een beroepsopvoeder die in de sector zorg, welzijn, (jeugd) zorg etc. werkt. Een beroepsopvoeder kan zich ontwikkelen tot ambassadeur van de OpvoedParty als hij of zij de basistraining bij Lunamare volgt. Dit wordt nader uitgelegd in hoofdstuk 6.1.7.

De OpvoedParty is een interventie gericht op preventie van opvoedingsproblematiek (Laane, 2015). De OpvoedParty haakt aan bij de gedachte dat antwoorden op alledaagse vragen opvoedingsstress kunnen voorkomen. Het delen en vergaren van kennis en informatie over de ontwikkeling van kinderen leidt tot ontspanning in de dagelijkse opvoedingspraktijk en voorkomt dat alledaagse opvoedingsvragen uitmonden in probleemsituaties (Laane, 2015).

De OpvoedParty kent drie spellen; Het Basis-Spel, het MultiCulti-Spel en het AltijdWat-Spel. In een AltijdWat-OpvoedParty maak je gebruik van het AltijdWatSpel. Deze kun je eventueel combineren met het Basis-Spel. Deze spellen bestaan uit kaarten met stellingen of situatieschetsen opgedeeld in thema's; blauw-communicatie, oranje-grensoverschrijdend gedrag en groen-zelfbeeld & zelfvertrouwen (Lunamare, z.d.). Daarnaast zijn de kaarten op leeftijdscategorie geordend: hoe lichter de kleur van de kaartjes, hoe jonger de leeftijdscategorie van het kind in de stellingen. Ieder spel heeft dezelfde vormgeving, alleen zijn de situatieschetsen van de diverse spellen anders en gericht op de doelgroep voor wie het spel bedoeld is. De OpvoedParty heeft hierdoor een aansprekende vormgeving van de gebruikte materialen (Lunamare, z.d.)

6.1.3 Het doel en de missie van een AltijdWat-OpvoedParty

De missie van Katrien Laane is dat alle ouders van zorgintensieve Kinderen naar een AltijdWat-OpvoedParty kunnen gaan (fr. nr. 1.17). Onder zorgintensieve kinderen worden kinderen met een (chronische) aandoening of ziekte bedoeld. Kinderen waar altijd wat mee is (Laane, 2015). Het blijft kwetsbaar om over opvoeden te praten (fr. nr. 1.50). Ouders vinden het vaak moeilijk om naar een opvoeddeskundige te gaan en toe te geven dat zij iets niet weten of iets lastig vinden (Laane, 2015 p. 50). De wens van Katrien Laane is, dat er ruimte is voor deze ouders om het gesprek op gang te laten komen en er een podium is om hun wijsheid te delen (fr. nr. 1.18). Een podium voor herkenning en erkenning (fr. nr. 1.50). Een plek waar je als ouders van een zorgintensief kind kan ontspannen en kan praten met andere lotgenoten over wat je dagelijks doormaakt. Het uitgangspunt van de OpvoedParty is dan ook: *"Iedere ouder zou gehoord moeten worden, met als doel kennis te vergroten door ouders inzichten met elkaar te laten delen"* (Laane, 2015 p. 8).

In het handboek van de OpvoedParty staat als doel van een OpvoedParty beschreven: *"De OpvoedParty heeft als doel ouders met elkaar in contact te brengen voor een goed gesprek over opvoeden"* (Laane, 2015 p. 17). Lunamare vindt het belangrijk om een veilige plek te bieden aan ouders die deelnemen aan een OpvoedParty, waar zij hun opvoedingsvragen kunnen delen met andere ouders, die in een vergelijkbare situatie zitten of een vergelijkbare situatie hebben meegemaakt (Laane, 2015 p. 17). Door middel van kennis, informatie en advies van andere ouders en eventueel de beroepsopvoeder, komen ouders op een eenvoudige wijze tot invulling van de ontbrekende schakels in de opvoeding. Het uitwisselen van ervaringen met andere ouders kan steun en herkenning geven, waardoor ze weer beter in staat zijn om alledaagse opvoedingssituaties in de juiste proporties te zien. Op deze manier worden zij versterkt in het idee dat hun aanpak van waarde is. De OpvoedParty is een manier om iedere ouder te bevestigen in zijn/haar kwaliteiten en mogelijkheden in plaats van in zijn/haar gebreken of tekortkomingen (Basistraining, 2016). Ook in het interview met Katrien Laane komt naar voren dat de OpvoedParty mensen bekrachtigt in hun

kwaliteiten in plaats van hun onvermogen (fr. nr. 1.21).

6.1.4 De doelgroep van een AltijdWat-OpvoedParty

De OpvoedParty is een interventie gericht op alle ouders, grootouders, pleegouders, adoptieouders, verzorgers en opvoeders die de Nederlandse taal enigszins beheersen. Alle ouders zijn welkom en kunnen deelnemen aan de OpvoedParty met hun alledaagse opvoedingsvragen, ongeacht sociaaleconomische status, land van herkomst, religie, leeftijd of sekse. Iedereen wordt in een OpvoedParty in zijn of haar waarde gelaten en iedere ouder kan vanuit zijn of haar achtergrond een wezenlijke bijdrage aan de discussie leveren. Ouders worden gezien als deskundig waar het hun eigen kind(eren) betreft. Zij beschikken over een schat aan informatie waar ook andere ouders hun voordeel mee kunnen doen.

Deelnemers van een AltijdWat-OpvoedParty zijn ouders van zorgintensieve kinderen. *“Dat zijn kinderen waar altijd wat mee is. Dus die iets extra’s hebben. En dat kan variëren van hazenlip tot bijna dood op de intensive care omdat ze niet zo’n lange levensverwachting hebben. En alles wat daar tussen in zit”* (fr. nr. 1.4). Katrien Laane heeft gemerkt dat ouders met zorgintensieve kinderen specifiek andere vragen hebben dan ouders die geen zorgintensieve kinderen hebben. Deze ouders hebben ook alledaagse vragen, bijvoorbeeld de melk die iedere ochtend omvalt bij het ontbijt, maar ouders met zorgintensieve kinderen hebben daaronder nog een laag met andere vragen. Zij hebben altijd extra twijfel over de opvoeding (fr. nr. 1.11).

Ouders hoeven niet persé opvoedingsvragen of -problemen te hebben om deel te kunnen nemen aan een OpvoedParty. *“Er zijn geen contra-indicaties voor deelname aan een OpvoedParty, als de deelnemer maar in staat is het gesprek te volgen (voertaal Nederlands) en kan luisteren naar andere deelnemers zonder de orde (ernstig) te verstoren”* (Laane, 2015).

Bij ernstige meervoudige opvoedingsproblematiek is de OpvoedParty niet toereikend als hulpbron. Het kan wel zijn dat deze problematiek juist aan het licht komt door het bijwonen van een OpvoedParty (Laane, 2015).

De beroepsopvoeders die de OpvoedParty begeleiden, brengen ouders voor een OpvoedParty bij elkaar. Dit gebeurt vaak op basis van leeftijd van hun kinderen, hun culturele achtergrond of op basis van een gedeeld thema. De kaarten van de diverse OpvoedPartySpellen, die tijdens een OpvoedParty gebruikt kunnen worden, richten zich op drie leeftijdscategorieën en verschillende thema’s. De gedachte hierachter is dat het gesprek tot meer (h)erkenning kan leiden als ouders met hetzelfde thema worstelen. Wanneer verschillende ouders bijvoorbeeld een autistisch kind hebben, kan er door beroepsopvoeders/ambassadeurs gebruik gemaakt worden van het AltijdWatSpel. Ouders voor wie het AltijdWatSpel bedoeld is, zijn vaak al via patiëntenverenigingen, lotgenotengroepen en ziekenhuizen met elkaar in contact gekomen. Dit maakt het makkelijker om gelijkgestemden bij elkaar te brengen in een OpvoedParty.

6.1.5 De OpvoedParty en de trends in de huidige samenleving.

De OpvoedParty en het OpvoedPartySpel blijven zich door ontwikkelen op basis van trends in de samenleving, vragen van beroepsopvoeders en behoeften van ouders (Moehlmann, 2014).

Een trend in de samenleving waar de OpvoedParty bij aansluit, is bijvoorbeeld de pedagogische civil society. *“De pedagogische civil society benadrukt dat de omgeving buiten het directe gezin van cruciale betekenis is voor de ontwikkeling van een kind en dat het dus een gemiste kans is als men de sociale netwerken rondom het gezin niet mobiliseert om problemen te helpen oplossen. De pedagogische civil society is een statement tegen ‘het ruige individualisme dat het belang van de sociale omgeving ontkent’ ”* (Dijke, Terpstra, 2013 p. 11/12).

De OpvoedParty creëert een pedagogische civil society, waarin ouders niet alleen staan in hun opvoedingstaak. *“De OpvoedParty verbindt burgers (opvoeders) met elkaar teneinde het sociale netwerk te versterken; zij brengt burens en familieleden (weer) in contact met elkaar”* (Laane, 2015 p. 12).

De OpvoedParty past ook in de huidige participatiesamenleving, waarin eigen kracht, sociale cohesie en het verbinden van burgers met elkaar centraal staan. De OpvoedParty is volgens het handboek een podium om te ontdekken waar de eigen kracht van iedere opvoeder ligt. Ouders kunnen tegenwoordig veel kennis opdoen over opvoeding (via boeken, bladen, radio, tv en internet), maar iedere opvoedingssituatie is uniek. Elk dilemma waar ouders tegenaan lopen vraagt om een antwoord op maat. In gesprek met andere ouders komt dit gemakkelijker naar boven.

6.1.6 De locatie waar een OpvoedParty wordt gegeven

Om een OpvoedParty te organiseren wordt gebruik gemaakt van bestaande netwerken. De OpvoedParty kan worden gegeven door iedere organisatie die zich inzet voor opvoedingsondersteuning en preventie van opvoedingsproblemen. De professionals in die organisaties kunnen de OpvoedParty begeleiden.

Daarnaast maakt ook een toenemend aantal zelfstandigen (ZZP'ers) gebruik van de OpvoedParty voor diverse doeleinden (themabijeenkomsten, oudertrainingen, oudergesprekken etc.). Dat is met name in nulde- en eerstelijnsvoorzieningen, waar men terecht kan zonder doorverwijzing of indicatie, en als toeleiding naar tweedelijnsvoorzieningen in zorg, welzijn en onderwijs.

Een OpvoedParty kan volgens Katrien Laane overal georganiseerd worden waar ouders samenkomen (fr. nr. 1.1). De locatie van de OpvoedParty helpt mee aan de sfeer die wordt gecreëerd in een OpvoedParty. Katrien Laane vertelt in het interview en in de basistraining dat een huiskamersfeer mee kan helpen aan een prettige en veilige sfeer (fr. nr. 1.8; Basistraining, 2016). Door middel van een prettige en veilige sfeer, vinden ouders het makkelijker om opvoedingsproblemen en vragen te delen. In het handboek van de OpvoedParty staat hetzelfde, namelijk dat de ervaring leert dat een huiskamer als prettigste wordt ervaren door ouders (Laane, 2015). Vaak is de OpvoedParty dicht bij huis, bij een bekende of zijdelings bekende, wat de interventie laagdrempelig maakt (Laane, 2015). Het kan ook zijn, dat je naar een OpvoedParty gaat en niemand kent. Volgens Katrien Laane hoeft je elkaar ook niet te kennen om je wijsheid te kunnen delen (fr. nr. 1.10).

In de basistraining kun je als beroepsopvoeder ervaren op welke manier er een prettige sfeer gecreëerd kan worden, wat tijdens het geven van een eigen OpvoedParty toegepast kan worden. De basistraining van de OpvoedParty werd ook in een huiskamer gegeven en met de evaluatie van de basistraining kwam naar voren dat dit een prettig effect had op de veiligheid en de sfeer (Basistraining, 2016).

6.1.7 De begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty

De OpvoedParty wordt professioneel begeleidt door een beroepsopvoeder. De voorkeur gaat uit naar professionals met een (ped)agogische achtergrond, die ervaring hebben met de begeleiding van groepen ouders. *“Onder deskundige begeleiding krijgen ouders soms net wat meer inzicht in bepaalde situaties of een steuntje in de rug om net even op een andere manier verder te gaan”*, aldus een beroepsopvoeder (Laane, 2015 p. 20).

Het handboek beschrijft een aantal persoonskenmerken waaraan een begeleider moet voldoen om een OpvoedParty goed vorm te kunnen geven, maar ook zijn er veel persoonskenmerken langsgelopen vanuit het interview en in de basistraining.

In het handboek staat dat het belangrijkste is, dat de begeleider zich richt op de veiligheid aan tafel, goed (actief) luistert naar behoeften van deelnemers en beschikt over gespreksvaardigheden. *“Een begeleider die over de juiste capaciteiten beschikt en vertrouwen geniet is cruciaal bij de OpvoedParty”* (Laane, 2015 p. 52).

Daarnaast is het belangrijk dat de begeleider vanuit zijn hart kan kijken naar de goede intenties van de ouders die meedoen, zonder oordeel en met respect, ook al komen deze intenties niet overeen met eigen opvoedingswaarden en normen. De begeleider hoeft het niet altijd eens te zijn met de deelnemers, er moet ook ruimte zijn om met elkaar over deze verschillen in opvatting te praten.

Ook vanuit het interview met Katrien Laane komt naar voren, dat zij aan de beroepsopvoeders in de basistraining wil mee geven om zonder te oordelen te kunnen kijken naar wat er leeft en wat er gebeurt (fr. nr. 129). Oordeelvrij zijn is voor Katrien Laane de basishouding.

“De begeleider is niet de deskundige, maar veeleer de facilitator van een goed gesprek vanuit de eigen WIJSheid van de opvoeders” (Laane, 2015 p. 43). Het zijn namelijk niet de begeleiders maar juist de ouders die beschikken over de kennis die gedeeld wordt. *“De kennis van het eigen kind ligt tenslotte bij de deelnemers en niet bij de begeleider”* (Laane, 2015 p. 22). Het is belangrijk dat de houding van een begeleider tijdens het gesprek uitnodigend is naar ouders, zodat zij hun ervaringen met elkaar kunnen delen. Echter moet de begeleider hierin niet forcerend zijn (Basistraining, 2016). De begeleider van de OpvoedParty vult aan waar nodig. In het handboek staat beschreven dat een begeleider slechts aanvullende adviezen geeft, die niet bepalend zijn voor het verloop van het gesprek. Eventuele (feitelijke) informatie, in de vorm van artikelen of specifieke kennis over een bepaald onderwerp, kan ook na de bijeenkomst nog worden verstrekt.

Ook moet de begeleider in staat zijn om de eigen opvoedingsvragen voor zichzelf te houden tijdens de bijeenkomst. Wel kan in beperkte mate eigen opgedane ervaring in opvoedingssituaties gedeeld worden met de deelnemers.

In een OpvoedParty gelden de volgende uitgangspunten: respectvol met elkaar omgaan, aandacht voor alle deelnemers, het bespreken van privacy en Niet Invullen Voor Een Ander (NIVEA) (Basistraining, 2016). Het is hierbij belangrijk dat de begeleider communicatief vaardig is, zorg kan dragen voor de structuur van het gesprek en de leiding heeft zonder sturend of betuttelend te zijn (Laane, 2015 p. 42). Ieder moet zijn verhaal kunnen doen, zonder dat het verhaal verstoord wordt.

Kortom, de basishouding van een begeleider in een AltijdWat-OpvoedParty is luisterend, ondersteunend en begripvol. *“Het mooiste wat een OpvoedPartyBegeleider kan bieden is een luisterend oor en een open mind”* (Laane, 2015 p. 22). Dat wil zeggen dat de begeleider op een belangstellende en integere manier nieuwsgierig is naar de oplossingen die ouders hebben bedacht voor hun problemen. Daarnaast is de begeleider in staat om feedback te geven aan deelnemers wanneer dat gepast is. Bijvoorbeeld wanneer ouders veel aandacht vragen en dit de voortgang van het gesprek verstoort.

De begeleider heeft naast een luisterend oor, ook een signalerende functie. Hij of zij kan ouders waar nodig, doorverwijzen naar meer gespecialiseerde hulp.

Als laatste is het belangrijk dat de begeleider voldoende zelfkennis heeft, kritisch kan reflecteren op het eigen handelen en open staat voor feedback van de deelnemers (Laane, 2015).

In het handboek staat beschreven dat de benodigde competentie van de begeleider is, dat hij/zij tenminste de basistraining OpvoedParty heeft gevolgd (Laane, 2015 p. 43). Het staat een ieder vrij om een OpvoedPartySpel aan te schaffen zonder de bijbehorende training te volgen. Het is dus niet verplicht een basistraining te volgen, maar na de training kan een deelnemer aan de slag als gecertificeerd begeleider van OpvoedParty's en voldoet hij/zij aan de profielschets zoals die in het handboek is beschreven.

Ook kan het handboek worden aangeschaft om hieruit de nodige informatie halen voor het geven van een OpvoedParty. Daarnaast geeft de website van de OpvoedParty ook informatie over het geven van een OpvoedParty (fr. nr. 1.25).

6.1.8 De methodiek en gesprekstechnieken tijdens een AltijdWat-OpvoedParty

De methodiek die achter het AltijdWat-OpvoedPartySpel ligt, is hetzelfde als bij het BasisSpel (fr. nr. 1.19). Volgens Katrien Laane is de methodiek die achter de OpvoedParty ligt, een basishouding. Het is een way of living (fr. nr. 1.25). De methodiek en de gesprekstechnieken voor de OpvoedParty zijn niet expliciet beschreven in het handboek of op de site (fr. nr. 1.31). De interventie is ook niet volledig onderbouwd vanuit theorie (fr. nr. 1.36). De methodiek is volgens Katrien Laane een samenraapsel van haar eigen kennis en ervaringen (fr. nr. 1.20). *“Het is een samenraapsel van werkzame elementen*

die ik in mijn carrière heb opgedaan” (fr. nr. 1.32).

De belangrijkste onderlegger voor de OpvoedParty is volgens Katrien Laane het oplossingsgericht werken en daarnaast mensen bekrachtigen in hun kwaliteiten (fr. nr. 1.21). *“Ik heb pas ontdekt wat oplossingsgericht handelen was toen ik er les over ging geven, zelf. Toen ging ik die theorie doorlezen en dacht ik, oh dat doe ik eigenlijk altijd. Dat is wel de basis, als het over een techniek moet gaan” (fr. nr. 1.30).* Deze manier van een OpvoedParty geven zit volgens Katrien Laane overal in verweven. Het start bij de kennismaking en werkt door in de hele manier van gespreksvoering.

Als begeleider van een OpvoedParty stimuleer je ieders persoonlijke kwaliteiten en mogelijkheden. Dit komt ook sterk naar voren in het interview met Katrien Laane. Zij vertelt dat wanneer je een OpvoedParty wilt geven, het gaat om hoe de ouders hun competenties kunnen vergroten (fr. nr. 1.23). Katrien Laane is daarom juist op zoek naar wat ouders wel kunnen (fr. nr. 1.27). Op deze manier geef je de ouders weer het gevoel van capabel zijn.

Door middel van het interview kwam naar voren dat Katrien Laane verschillende gesprekstechnieken gebruikt zoals oplossingsgericht handelen en oplossingsgericht kijken d.m.v. schaalvragen (fr. nr. 1.34). Wat betreft gesprekstechnieken in een AltijdWat-OpvoedParty geeft zij in het interview aan dat deze hetzelfde zijn als in een Basis-OpvoedParty. Negentig procent van een goed gesprek gaat volgens haar over luisteren (fr. nr. 1.29).

6.1.9 Aan de slag met een AltijdWat-OpvoedParty!

Wanneer een organisatie of beroepsopvoeder besluit om aan de slag te gaan met de OpvoedParty, zal hij of zij als eerste stap de materialen moeten aanschaffen die hij of zij wil gebruiken voor een OpvoedParty. In een AltijdWat-OpvoedParty is het belangrijk dat er een AltijdWatSpel wordt aangeschaft.

Het werven van ouders kan via het eigen netwerk, maar ook via Facebookpagina's, krantjes of via plekken waar ouders bij elkaar komen (Basistraining, 2016). Daarnaast heeft Katrien Laane speciale uitnodigingen voor de OpvoedParty, ontworpen die een beroepsopvoeder kan uitdelen aan ouders, of ergens kan neer zetten (Basistraining, 2016).

Aan ouders kan door begeleiders een bijdrage gevraagd worden voor het bijwonen van een OpvoedParty. Deze bijdrage is afhankelijk van de draagkracht en passend bij de sociaaleconomische status. Er kan ook achteraf een waardebeoordeling worden gedaan (“met de pet rondgaan”). Veel organisaties, zoals bijvoorbeeld Centra voor Jeugd en Gezin, bieden gratis OpvoedParty's aan. Lunamare is voorstander van het vragen van een bijdrage omdat dit het commitment van ouders bevordert, als zij een (bescheiden) bijdrage leveren voor gemaakte onkosten zoals koffie, thee, wat lekkers en eventueel wat achtergrondartikelen.

Voorafgaand aan de OpvoedParty, overlegt de begeleider van een OpvoedParty met de gastheer/-vrouw over praktische zaken als tijd, datum, ruimte et cetera. Gastheer en/of -vrouw genieten een speciale status (zij mogen gratis meedoen) en krijgen een bedankje voor hun gastvrijheid (Basistraining, 2016).

Wanneer er gestart wordt met een OpvoedParty is het belangrijk dat een beroepsopvoeder/ambassadeur een korte introductie over zichzelf geeft en dat hij/zij de ouders daarna laat kennismaken met elkaar.

In de basistraining leert een beroepsopvoeder om na de kennismaking uit te leggen aan de ouders hoe een OpvoedParty werkt (Basistraining, 2016). In het interview met Katrien Laane wordt duidelijk dat het AltijdWatSpel onderscheidend is van het basisspel omdat de kaarten in het AltijdWatSpel in de basis andere thema's bevatten. Dit komt omdat bij deze ouders essentieel andere vragen spelen (fr. nr. 1.12). Het 'normaal' zijn wordt door ouders van zorgintensieve kinderen al snel in twijfel getrokken. Ouders met zorgintensieve kinderen linken daardoor eerder bepaald gedrag aan het ziektebeeld van hun kind (fr. nr. 1.15). Naast de vraagtekens over wat normaal is en wat niet, gaat

vaak alle aandacht van de ouders naar het zieke kind. Over deze onderwerpen gaan de kaarten uit het AltijdWatSpel.

Onderstaande problemen/stellingen zouden kunnen voorkomen in de opvoeding van een kind waar 'altijd wat' mee is.

- De persoonlijke grenzen die worden opgerekt.
- Het sociale leven van de ouders dat in het gedrang komt en de reacties uit de omgeving waar zij mee worden geconfronteerd.
- De zoektocht naar de juiste vorm van hulp, voor en na de diagnose.
- Verdeling van de aandacht als er meer kinderen in het gezin zijn.
- Het specifieke appèl dat 'AltijdWat-Kinderen' op het opvoedersinstinct van ouders doen (Laane z.d., p 35/36).

Stellingen of situatieschetsen uit het AltijdWatSpel zijn bijvoorbeeld:

- "Ik wil ook fietsen", zegt uw dochter (5) die dat nooit zal kunnen.
- Uw dochter (17) manipuleert de hele boel met haar ziekte.
- Niet alleen mijn relatie, maar ook sociale contacten staan onder druk.

Een beroepsopvoeder kan een AltijdWat-OpvoedParty ook begeleiden zonder de bijbehorende kaarten te gebruiken. In de basistraining komt naar voren dat het namelijk belangrijk is om eerst de vragen te bespreken waar ouders zelf mee zitten. Ervaringen van ouders gaan voor de kaartjes. Ook kunnen beide opties gebruikt worden in een OpvoedParty, ervaringen van ouders en kaarten samen. Vaak vinden ouders het wel leuk om een kaartje te trekken. De kaartjes uit het AltijdWatSpel kan een beroepsopvoeder gebruiken als ondersteuning voor de OpvoedParty (Basistraining, 2016). Het thema van de avond kan vooraf vastgesteld worden, al dan niet naar aanleiding van vragen van de deelnemers zelf.

Wanneer een beroepsopvoeder aan tafel zit met een aantal ouders, kan het voorkomen dat er irritaties of conflicten ontstaan. In de basistraining leert een beroepsopvoeder om te gaan met deze situaties.

Wanneer een beroepsopvoeder de basistraining heeft gevolgd, is hij/zij volgens het handboek in staat om vanuit de juiste houding (niet belerend) het gesprek aan tafel te kunnen faciliteren (Laane, 2015). De veilige sfeer staat daarbij voorop. Daarnaast hebben beroepsopvoeders na het volgen van de basistraining zicht op het groepsproces en hoe dat met eenvoudige ingrepen (o.a. lichaamstaal) te beïnvloeden is. Ook heeft iedere deelnemer in de training kunnen oefenen met het geven van een stukje van de OpvoedParty en met lastige situaties die daarbij kunnen ontstaan (Basistraining, 2016).

Aan het einde van een OpvoedParty is het belangrijk om als begeleider een korte evaluatie te doen (Basistraining, 2016).

Na het deelnemen aan een basistraining kan een ambassadeur van de OpvoedParty ook nog een verdiepingstraining volgen bij Lunamare. Dit kan nadat er ervaring is opgedaan met het geven van een OpvoedParty. Specifiek wordt ingezoomd op de plaatsen waar je potentieel geïnteresseerde ouders kunt vinden.

Lunamare heeft ook het voornemen om jaarlijks een OpvoedPartyInspiratieDag te gaan organiseren waar een beroepsopvoeder/ambassadeur aan kan deelnemen (Laane, 2015).

6.1.10 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn twee niveaus van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen onderzocht. Vanuit niveau 0 en niveau 1, wordt geconcludeerd dat de interventie beschreven en gespecificeerd is in het handboek van de OpvoedParty.

Een AltijdWat-OpvoedParty is speciaal bedoeld voor ouders van (ernstig) chronisch zieke of zorgintensieve kinderen. Dit is ook de doelgroep waarvoor een beroepsopvoeder of ambassadeur een AltijdWat-OpvoedParty houdt.

Een AltijdWat-OpvoedParty kan overal gehouden worden waar ouders samenkomen. Vanuit het handboek, het interview met Katrien Laane en vanuit de basistraining komt echter naar voren dat de ervaring leert dat een huiskamer nog altijd de prettigste omgeving is voor de ouders. Wanneer een OpvoedParty gegeven wordt, is het goed om een veilige en prettige sfeer te creëren door middel van drinken en lekkere dingen op tafel. Dit werkt uitnodigend.

Een AltijdWat-OpvoedParty heeft een bepaalde structuur die een beroepsopvoeder leert in de basistraining. Een beroepsopvoeder/ambassadeur kan hier, met het gebruik van de uitgangspunten van de OpvoedParty, zijn/haar eigen draai aan geven. Hetzelfde geldt voor de kaartjes van het AltijdWatSpel. De kaartjes uit het AltijdWatSpel kunnen gebruikt worden in een AltijdWat-OpvoedParty, echter is het belangrijk dat de eigen vragen van ouders voor gaan.

Belangrijke uitgangspunten voor een OpvoedParty zijn: respectvol met elkaar omgaan, aandacht voor alle deelnemers, het bespreken van privacy en Niet Invullen Voor Een Ander (NIVEA). Deze uitgangspunten brengen veiligheid met zich mee, wat bevorderend is voor de sfeer in de groep.

Gesprekstechnieken en methodieken kwamen voornamelijk naar voren in het interview met Katrien Laane en vanuit het geleerde in de basistraining. De belangrijkste onderlegger van de OpvoedParty is oplossingsgericht werken en mensen bekrachtigen in hun kwaliteiten. Het is belangrijk dat er wordt gekeken naar de mogelijkheden en eigen kracht van ouders.

Ouders worden gezien als deskundigen van hun eigen kind en in een AltijdWat-OpvoedParty kunnen ouders van elkaar leren. Daarnaast is het belangrijk om in een OpvoedParty de ouders uit te nodigen om deel te nemen aan het gesprek en ouders hierin niet te forceren.

Aan het einde van een AltijdWat-OpvoedParty wordt er nog een korte evaluatie gedaan met de ouders en wordt de bijeenkomst gezamenlijk afgesloten.

6.2 Wat zegt de literatuur over werkzame factoren en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen?

6.2.1 Inleiding

“In zorgintensieve gezinnen groeien een of meerdere kinderen op die door een handicap, stoornis of ziekte veel en langdurig zorg en ondersteuning nodig hebben (CIZ, 2013)”.

De intensieve zorg voor een kind heeft een enorme impact op het hele gezin. Dit blijkt uit verschillende aspecten uit een onderzoek van het NJI naar de ondersteuningsbehoefte van gezinnen met zorgintensieve kinderen (Okma, Naafs, Vergeer, Berns, 2014). Zo is een groot aantal ouders minder gaan werken, overwerkt geraakt of in een burn-out terecht gekomen. Ook heeft een aantal ouders door de komst van het zorgintensieve kind relatieproblemen (42%) of opvoedproblemen gekregen (44%) en geeft ruim de helft van het aantal ouders aan, dat andere kinderen in het gezin hierdoor onvoldoende aan bod komen.

Uit deze resultaten blijkt dat het belangrijk is dat ouders tijdig ondersteund worden bij vragen, waarbij het aanbod wordt afgestemd op de problemen van de doelgroep. *“Kort en licht waar mogelijk, langer en intensiever waar nodig”* (Okma, e.a., 2014 p. 32).

In dit hoofdstuk geven wij antwoord op deelvraag 2, en kijken we vanuit de literatuur naar de werkzame en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen, waar ook de AltijdWat-OpvoedParty's onder vallen.

In dit hoofdstuk wordt niveau 2 van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen onderzocht en beschreven door middel van literatuurstudie (NJI, 2016). In niveau 2 wordt onderzocht of de interventie goed onderbouwd is door middel van theorie. Voor nadere uitleg van de niveaus uit de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen verwijzen wij u naar bijlage 2.

6.2.2 Groepsgerichte interventies

Groepsgerichte interventies, waaronder de AltijdWat-OpvoedPartys's vallen, lijken werkzaam bij lichte opvoedingsvragen en problemen en/of wanneer de problematiek zich leent om in een groep te bespreken en ouders baat hebben bij sociale steun (Moran, Ghate & Merwe, 2004). De meeste ouders vinden steun in hun eigen omgeving (familie of vrienden), maar niet elke ouder heeft een goed functionerend netwerk. Om die reden is er een aanzienlijke groep ouders die behoefte heeft aan geïnstitutionaliseerde vormen van steun en onderling contact (Bakker, Blokland, & Wijnen, 2014). Ouders met kinderen in dezelfde leeftijd hebben vaak dezelfde vragen. Om deze thema's met ouders te bespreken is het veel efficiënter om dit in groepsverband te doen dan individueel, en dit is ook nog eens een kostenbesparende aanpak (Bakker e.a., 2014; Burggraaff-Huiskes, 2011).

“Bij (hoog)risicogroepen en ouders die signalen van beginnende problematiek vertonen, wordt vaak groepsgerichte opvoedingsondersteuning of huisbezoeken ingezet” (Ince, 2013 p. 7). Van beide typen interventies zijn er sterke aanwijzingen dat ze positieve effecten hebben op het opvoedingsgedrag en de psychosociale gezondheid van ouders en op het gedrag van kinderen. Echter, er is meer onderzoek nodig naar welke soort opvoedingsondersteuning het beste werkt bij welke groep ouders.

In groepsgerichte opvoedingsondersteuning staat naast opvoedingsvoorlichting en het aanleren van opvoedvaardigheden, informatie-uitwisseling tussen ouders centraal. Informatie-uitwisseling tussen ouders onderling kan een ondersteunende werking hebben (Ince, 2013).

De doelstelling(en) van groepsgerichte activiteiten kunnen overeenkomen, maar ook verschillend zijn. Afwisselend ligt de nadruk op het vergroten van kennis en inzicht, het aanreiken van vaardigheden of het versterken van zelfvertrouwen en sociale contacten. Het gebeurt regelmatig dat activiteiten voor ouders op meerdere doelen van deze doelen gericht zijn (Bakker e.a., 2014).

6.2.3 Algemene werkzame factoren bij verschillende typen interventies

Vanuit verschillende bronnen komen algemeen werkzame factoren naar voren in opvoedingsondersteuning aan ouders. *“Algemeen werkzame factoren zijn de factoren die van invloed zijn op de werkzaamheid van de interventie ongeacht het type interventie, de doelgroep en de specifieke doelstelling van de opvoedingsinterventie”* (Ince, 2013 p. 19).

Zo blijkt uit onderzoek dat een activiteit die gebaseerd is op een goed theoretisch fundament meer kans heeft dan een activiteit die dat niet is (Hosman en Veltman, 1995; Burggraaf-Huiskes, 2011). Interventies zijn namelijk effectiever naarmate deze gebaseerd zijn op een duidelijke theorie en goed doordacht zijn (Ince, 2013; Ince, 2014). *“In een goede theoretische onderbouwing staat omschreven op welke risicofactoren en beschermende factoren de interventie gericht is, en welke factoren door de interventie beïnvloed worden en welke niet”* (Ince, 2014 p. 4)

Daarnaast lijken vroegtijdige interventies betere en langdurige resultaten te geven dan een interventies in een later stadium (Burggraaf-Huiskes, 2011).

Vanuit de literatuur komen daarnaast nog een aantal factoren naar voren die van invloed zijn op de werkzaamheid van een interventie, ongeacht het type interventie en de specifieke doelstelling van de opvoedingsinterventie. Deze werkzame factoren zijn:

- De interventie heeft een gestructureerd en gestandaardiseerd curriculum, met een duidelijke hulpverleningsplanning en fasering (Ince, 2013; Konijn, Steege, Elderman, Bruinsma, Braak, 2007; Burggraaf-Huiskes, 2011).
- De interventie is gericht op meetbare concrete doelen (Ince, 2013; Ince, 2014; Burggraaf-Huiskes).
- Er is een goede aansluiting tussen het type en de intensiteit van de interventie, en de omvang van het probleem en de hulpvraag van de cliënt (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011)
- De interventie is gericht op empowerment, het weer greep in krijgen op het eigen leven van ouders (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).
- De interventie is gericht op het activeren van sociale netwerken rond ouders en kinderen (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).
- Er is een goede relatie tussen begeleider/hulpverlener en ouder/cliënt (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014).
- Er is kwaliteitsbewaking van de uitvoering van de interventie zoals die uitgevoerd behoort te worden (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). Diverse studies wijzen op het belang van de kwaliteitsbewaking van de uitvoering van de interventie. *“Door zogenaamde ‘fidelity checks’ in te bouwen wordt op gezette tijden bekeken of de programma-uitvoerders zich houden aan de juiste procedures* (Barrett, 2010; Moran, Ghate & Van der Merwe, 2004; Hermanns e.a., 2005 In: Ince, 2013)
- Er is een goede kwaliteit opleiding, professionele begeleiding en stabiele bezetting van uitvoerders (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). Dit zijn belangrijke factoren voor het slagen van een project. Een belangrijke reden dat activiteiten slecht van de grond komen, slecht worden geëvalueerd of slecht worden afgestemd op de behoefte van de doelgroep is, dat er te weinig specifiek voor dit werk toegeruste uitvoerders zijn (Bakker e.a, 2014) Dit zijn namelijk juist de aspecten die in een opleiding aan bod kunnen komen.
- De interventie is beschikbaar in de verschillende leefsituaties van ouders, kinderen en jongeren (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).
- De interventie besteedt aandacht aan het bereiken, vasthouden en betrekken van ouders (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011). Juist de (blijvende) participatie van (hoog) risicogroepen blijkt vaak een probleem te zijn (Hermanns e.a., 2005; Watson & Tully, 2008). Het lijkt effectief wanneer programma’s procedures hebben om ouders te overtuigen van het belang van meedoen en hen te blijven motiveren (Ince, 2013).

6.2.4 Specifiek werkzame factoren van opvoedingsondersteuning in groepen.

6.2.4.1 Het uitwisselen van ervaringen

Vanuit de literatuur komen een aantal kenmerken naar voren die specifiek werkzaam lijken te zijn in opvoedingsondersteuning in groepen. Zo doorbreekt het werken in groepen bijvoorbeeld het opvoedingsisolement van ouders (Bakker e.a., 2014; Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011). Ouders hebben in de dagelijkse opvoedpraktijk behoefte aan het uitwisselen van ervaringen en aan onderlinge steun (Bucx, 2011). In groepsgerichte opvoedingsondersteuning krijgen ouders de gelegenheid om sociale netwerken te vormen en kunnen zij hun ervaringen uitwisselen. Op deze manier kunnen ouders steun en herkenning vinden bij elkaar (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

Het uitwisselen van ervaringen speelt in groepsgerichte opvoedingsondersteuning een grote rol. In een groep lijken ouders veel gemakkelijker met onzekerheden en vragen naar buiten te durven komen. Het delen van deze onzekerheden en vragen heeft als gevolg dat ouders zich minder alleen voelen staan (Bakker e.a., 2014). *“Ook al kunnen ouders elkaars verdriet of angst niet wegnemen, het kan wel verlichten door ze met elkaar te delen waardoor het minder zwaar voelt”* (Bakker e.a., 2014 p. 44).

Ook krijgen ouders in het werken in een groep meer zelfvertrouwen (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011). *“Niet alleen het ondervinden van steun geeft zelfvertrouwen, maar ook zelf steun bieden aan andere ouders maakt dat je jezelf waardevol voelt”* (Bakker e.a., 2014 p. 24). Naast dat ouders veel steun ontleen aan verhalen van anderen, kunnen zij zich optrekken aan goede voorbeelden van andere ouders.

In een groep komen ouders bij elkaar met ieder hun eigen kennis en ervaring. De bundeling van deze (ervarings-)kennis brengt ouders veel nieuwe inzichten. (Burggraaf-Huiskes, 2011; Bakker e.a., 2014). Als een groep goed loopt kan er enorme energie en kracht van uitgaan. Samen sta je sterker en met zijn allen weet en kun je meer dan alleen (Burggraaf-Huiskes, 2011; Bakker e.a., 2014).

“Sociale steun, de gelegenheid om sociale netwerken te vormen en sociale isolatie te verminderen is van belang om ouderlijke gedragsverandering en verandering van attitudes te bewerkstelligen” (Webster-Stratton, 1997 In: Ince, 2013). Het effect van sociale steun blijkt uit verschillende studies en onderzoeken (Ince, 2013). Het is een aantoonbaar werkzame factor bij het al dan niet ontstaan of voortduren van opvoedingsproblemen (Bakker e.a., 2014).

6.2.4.2 Werken aan empowerment

Uit een artikel van het NJI komt naar voren dat alle programma's waarbij professionals (bijv. psychologen of maatschappelijk werkers) betrokken zijn, enige positieve effecten op ouder, kind of beiden laten zien (Thomas, Camiletti, Cava, Feldman, Underwood, Wade, 1999 In: Ince, 2013). Gedragsgeoriënteerde programma's, die gebaseerd zijn op empowerment van ouders, laten echter de meeste effecten zien (Ince, 2013).

Een groepsgerichte aanpak is bij uitstek geschikt om aan empowerment van ouders te werken (Burggraaf-Huiskes, 2011). *“Empowerment staat voor een ondersteuningsmodel waarbij aansluiting wordt gezocht bij concrete alledaagse opvoedingsproblemen die ouders belemmeren een competente opvoeder te zijn. Het doel is niet om hulp te verlenen of verantwoordelijkheden van ouders over te nemen, maar om de eigen deskundigheid en kracht van ouders te mobiliseren zodat zij zichzelf kunnen helpen”* (Bakker e.a., 2014, p. 21/22).

Het werken aan empowerment heeft een positief effect op ouders. Zo blijkt de motivatie van ouders toe te nemen naarmate de interventie meer gericht is op het weer in greep krijgen van het eigen leven. En daarnaast blijkt de motivatie toe te nemen wanneer deze gericht is op de mogelijkheden in het heden, in plaats van problemen in het verleden (Ince, 2014). Een goede aansluiting bij de motivatie van de cliënt is dan ook een werkzame factor in opvoedingsondersteuning (Konijn e.a., 2014).

Bij het werken aan empowerment is het belangrijk om een gelijkwaardige samenwerking tussen de

professional en de ouder(s) tot stand te brengen. Om die samenwerking tot stand te brengen moeten ouders op een positieve manier worden geactiveerd en aangemoedigd (Prinsen, de Ruiters, Oudhof, Kamphuis, de Wolff & Alpay, 2012). Het is namelijk belangrijk dat ouders vertrouwen hebben in zichzelf als opvoeder en het gevoel hebben zelf meester te zijn over hun eigen situatie (Bakker e.a., 2014, p. 21).

Om eigen kracht van ouders te versterken is het belangrijk dat ouders gestimuleerd worden om gebruikt te maken van hulpbronnen in de eigen directe omgeving. Ook is het belangrijk is dat ouders worden aangesproken op eigen verantwoordelijkheid en eigen inzet, zodat zij actief worden in de vormgeving en uitvoering van een ondersteuningsaanbod. *“Op die manier kiezen ouders zelf de instrumenten en werkwijzen die het mogelijk maken om hun eigen doelen te realiseren”* (Bakker e.a., 2014 p. 22).

Als laatste is het belangrijk dat ouders succeservaringen opdoen. Wat hierbij vooral belangrijk is, is dat ouders succeservaringen als resultaat van hun eigen inspanning kunnen zien. Dit heeft als gevolg dat de kennis en deskundigheid van de professional minder op de voorgrond staat.

6.2.4.3 Groepsgerichte interventies en het individuele proces

Groepsinterventies kunnen ook bijdragen aan het individuele proces van elk groepslid, bijvoorbeeld op het bestaansniveau. Om een eigen identiteit op te bouwen, hebben mensen anderen nodig. Ieder mens heeft namelijk de behoefte om iets voor de ander te kunnen betekenen. *“Dat wil zeggen opgemerkt te worden en een plaats in te nemen in de belevingswereld van minstens een ander”* (Bakker e.a., 2014 p. 43).

Interventies op groepsniveau bieden kansen voor deze erkenning: het gevoel mee te tellen, erbij te horen en serieus genomen te worden. Daarnaast ook de erkenning voor wat een ouder kan, het gevoel van competentie en van belang te zijn.

Een derde erkenning, die groepsinterventies kunnen bijdragen aan een individueel persoon, is de erkenning voor wie je bent als persoon. Hieronder valt het gevoel om gewaardeerd te worden om wie je bent, en niet afgewezen te worden om wat voor reden dan ook. (Bakker e.a., 2014).

6.2.4.4 Criteria voor kwaliteit bij groepsgerichte opvoedingsondersteuning

Het is belangrijk dat de kwaliteit van groepsgerichte opvoedingsondersteuning kan worden gegarandeerd en bewaakt. Een aantal criteria voor kwaliteit bij groepsgerichte opvoedingsondersteuning zijn:

- Er is een duidelijke visie op opvoeding en ondersteuning van ouders.
- Er is een vraaggericht aanbod en differentiatie naar verschillende doelgroepen.
- Er zijn heldere en haalbare doelstellingen die worden vertaald in een methodische aanpak die ook overdraagbaar is.
- Er is een goede theoretische onderbouwing van het werk vanuit een multicultureel perspectief.
- Er is een professionele uitvoering van het werk door geschoolde uitvoerders en voldoende mogelijkheden voor bijscholing en begeleiding.
- Er is een structurele inbedding van groepsactiviteiten in het basisaanbod op wijkniveau en samenhang en afstemming met andere instellingen
- Er is inzicht in het bereik en het effect van het aanbod (Bakker e.a., 2014 p. 133/134).

6.2.5 Lotgenotencontacten

Ouders van lotgenoten, in dit geval zorgintensieve kinderen, hebben gemeenschappelijk dat hun opvoedingstaak niet altijd gemakkelijk is. Zij hebben vaak specifieke vragen of problemen op allerlei terreinen.

Juist voor deze ouders kan het steun bieden om er met andere ouders die in dezelfde situatie zitten over te praten, en ervaringen uit te wisselen *“Zowel het delen van die ervaringen als het luisteren naar anderen helpt ouders om de eigen situatie te leren accepteren en ermee om te gaan”* (Bakker

e.a., 2014 p. 151). Zo is het bijvoorbeeld goed om te weten dat je als ouder niet de enige bent, die problemen heeft met de opvoeding of overweegt hulp te zoeken (Festen & Verburg, 2003).

6.2.5.1 Meerwaarde van lotgenotencontact

Lotgenotencontact kan ouders helpen op diverse gebieden. Door middel van lotgenotencontact, krijgen ouders de kans om nieuwe contacten te leggen. Ouders van een kind dat op welke manier dan ook 'anders' is, hebben soms de neiging zich terug te trekken. Hun ervaringen zijn vaak verschillend van andere ouders en hun zorgen rondom het kind anders. Vaak ervaren zij dat andere ouders niet begrijpen wat voor gevolgen de specifieke opvoedingssituatie, waarin zij zitten, voor het gezin heeft. Familie en bekenden van het gezin wil men vaak niet belasten met deze problemen. In lotgenotencontact komen zij ouders tegen in dezelfde omstandigheden. Juist bij andere ouders met zorgintensieve kinderen kunnen zij de erkenning en herkenning vinden die zij in hun eigen omgeving vaak moeten missen, doordat deze ouders in dezelfde situatie kunnen zitten als zichzelf. Dat kan hun isolement doorbreken (Bakker e.a., 2014).

Een oudergespreksgroep kan daarnaast een bron van steun en stimulans zijn voor ouders. Voor ouders van zorgintensieve kinderen is het soms moeilijk om te accepteren dat hun kind anders is dan anderen, bijvoorbeeld omdat het een ziekte of aandoening heeft. Wanneer zij zien dat andere ouders een manier vinden om met hun 'speciale' situatie om te gaan, kan het voor hen zelf een stimulans zijn om ook een manier te vinden om met hun eigen situatie om te gaan.

Ook kan in lotgenootgroepen veel informatie en kennis worden overgedragen. Bij lotgenotencontact is er veel aandacht voor het positieve en constructieve. Zo wordt er in het lotgenotencontact bijvoorbeeld gekeken worden naar wat anderen geholpen heeft in bepaalde situaties (Gielen, Goedemont, Matthijs & Vandermeulen, 2012). Ouders kunnen de voorbeelden van andere ouders gebruiken om ook de eigen situatie op een andere manier te hanteren (Bakker e.a., 2014; Gielen e.a., 2012). *"Goede voorbeelden inspireren"* (Gielen e.a., 2012). Op deze manier bieden zij elkaar informatie over hoe zij omgaan met hun situatie zowel in sociaal-emotionele als in praktische zin (Bakker e.a., 2014). Deze uitwisseling van ervaringen en adviezen kan de stress verminderen die ouders ervaren.

Bij lotgenotencontacten is homogeniteit van belang. *"Ouders met een kind in dezelfde levensfase vinden meer herkenning bij elkaars ervaringen dan ouders van kinderen waarvan de leeftijden ver uiteen liggen"* (Bakker e.a., 2014 p. 153). De professional heeft de taak om ouders die hetzelfde beleven met elkaar in contact te brengen (Burggraaf-Huiskes, 2011).

6.2.5.2 Kenmerken van de groep

De groep voor het lotgenotencontact moet niet te groot en niet te klein zijn. Acht tot twaalf deelnemers wordt als een redelijk aantal gezien. Bij een te groot aantal deelnemers zal niet iedere deelnemer aan bod komen, terwijl bij een te klein aantal deelnemers de ervaringen om uit te wisselen beperkt zijn.

Daarnaast is er nog het verschil tussen open en gesloten groepen. Gesloten groepen bieden voor deelnemers een meer veilige en vertrouwde sfeer dan open groepen, waardoor persoonlijke problemen beter bespreekbaar zijn. *"Niet zelden blijven deelnemers van gesloten groepen ook na de afgesproken hoeveelheid bijeenkomsten contact houden: de groep ontwikkelt zich dan tot een sociaal netwerk"* (Bakker e.a., 2014 p.153).

6.2.5.3 De locatie van lotgenotencontact

Bij lotgenotencontact is het belangrijk dat er een geschikte locatie is voor het houden van de bijeenkomsten. Oudergesprekken worden soms bij de begeleider of ouders thuis, of wisselend bij ouders thuis georganiseerd. Het knelpunt hierbij is, dat de avond al snel een gezelligheidskarakter krijgt. Daarnaast kan het zijn dat de gastheer of vrouw weinig gelegenheid krijgt om deel te nemen aan het gesprek.

In het algemeen geeft men de voorkeur aan een neutrale locatie te vinden. Het knelpunt daarbij is dat het moeilijker is om de kosten laag te houden. *“Het is van belang om kosten laag te houden om de drempel voor deelnemers zo laag mogelijk te maken”* (Bakker e.a., 2014 p. 154).

6.2.6 Ondersteuningsbehoefte van ouders in zorgintensieve gezinnen

6.2.6.1 De vorm van ondersteuningsbehoefte bij ouders

Het NJI heeft een onderzoek gedaan naar de ondersteuningsbehoefte van zorgintensieve gezinnen. Zo is aan ouders gevraagd welke vorm van steun of informatie zij zouden willen ontvangen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat ouders vooral veel gebruik maken van laagdrempelige steun en informatie ‘dicht bij huis’. Hieronder vallen bijvoorbeeld het eigen netwerk of professionals waar ouders al contact mee hebben.

Daarnaast geven ouders aan, dat zij de ondersteuning het liefst zo vraaggericht mogelijk ontvangen *“Ouders bepalen graag het onderwerp tijdens een ondersteuningsgesprek (91%) en zien graag dat het aanbod dichtbij huis beschikbaar is (66%)”* (Okma e. a., 2014 p.13).

Ook geven ouders aan, dat zij graag meer in contact komen met andere ouders met een zorgintensief kind (Okma e.a., 2014). In het grootschalige onderzoek naar opvoeding in Nederland (Rispen, Hermanns & Meeus, 1996) blijkt bijvoorbeeld dat ouders vooral nieuwsgierig zijn om te weten ‘hoe andere ouders de opvoeding aanpakken’ (Bakker e.a., 2014). Ouders willen niet alleen informatie en advies krijgen, maar juist ook de praktische en emotionele steun (Prinsen e.a., 2012).

Een andere uitkomst uit het onderzoek van het NJI is dat opvoedingsondersteuning niet altijd specifiek hoeft te zijn, omdat in zorgintensieve gezinnen ook gewone, alledaagse opvoedvragen spelen. *Preventieve, laagdrempelige opvoedsteun kan dan voldoende zijn om hier een antwoord op te bieden”* (Okma e. a., 2014, p. 32).

6.2.6.2 De ondersteuningsbehoefte van ouders in de begeleiding

“De eerste behoefte van ouders is vooral gehoord te worden, hun vragen te kunnen voorleggen en hun zorgen te kunnen delen met een professional” (Prinsen e.a., 2012). Ouders vinden respect en acceptatie van de begeleider hierbij belangrijk. Ouders willen in hun waarde gelaten worden en vinden het prettig als de begeleider sensitief reageert zonder veroordelend te zijn (Bakker e.a., 2014).

Andere kenmerken die ouders belangrijk vinden zijn volgens Braun e.a. (1984) de flexibiliteit van groepsbegeleiders om afwisselend en in een goede verhouding in te gaan op het groepsbelang en de behoeften van individuele ouders en het vermogen om effectief met problemen om te gaan.

Daarnaast om ouders te steunen en hen nieuwe ideeën en inzichten aan te dragen.

Ook vinden ouders het belangrijk dat de begeleider deskundig is, zekerheid en rust uitstraalt en de groepsbijeenkomsten goed kan organiseren (volgens plan en binnen de tijd).

Tenslotte vinden ouders humor en relativiseringsvermogen bij de begeleider belangrijk. *“Een groepsbegeleider moet in staat zijn om zaken te relativëren en grappige momenten te benoemen, zonder daarbij de ouders of de situatie belachelijk te maken”* (Bakker e.a., 2014, p. 62).

6.2.7 De groepsbegeleider

In elk programma en in elke groep doen zich situaties voor waarin ouders ondersteuning nodig hebben (Bakker e.a., 2014). *“Vanuit de literatuur zijn er aanwijzingen dat de kwaliteit van de relatie tussen ouders en de groepsbegeleiders van groter belang is om gedragsverandering bij ouders en positieve effecten bij het kind te bewerkstelligen dan de inhoud van de interventie zelf”* (Ince, 2013).

Ontwikkeling en verandering in de opvoedingssituatie kunnen alleen tot stand komen, wanneer de ouders en het kind ook echt bereikt worden door de hulpverlener. Daarvoor is goed contact nodig tussen de hulpvrager en de hulpverlener (Crucq-Lokhorst, Holm-Deuzeman, 2014).

6.2.7.1 De houding van de groepsbegeleider

De houding van de professional en de sfeer die men weet te scheppen in de groepsbijeenkomst zijn medebepalend voor wat er gebeurt in de groep (Bakker e.a., 2014). Zo is actieve betrokkenheid van groepsleden belangrijk voor de effectiviteit van de ondersteuning, echter wordt dit beïnvloed door de gedragsstijl van de professional.

Om een vertrouwensrelatie op te bouwen tussen ouders en de begeleider zijn er volgens Carl Rogers een aantal voorwaarden waaraan een begeleider moet voldoen (Crucq-Lokhorst e.a., 2014).

De eerste voorwaarde is acceptatie. Dat houdt in, dat de begeleider respect en begrip heeft voor de wijze waarop ouders en het kind met elkaar omgaan, ook als die omgang tot problemen leidt. Ook vanuit een artikel van het NJI blijkt, dat acceptatie van de deelnemers door de begeleider een belangrijk ingrediënt is voor effectieve groepsgerichte ouderprogramma's (Ince, 2013).

De tweede voorwaarde is empathie. Empathie maakt de weg vrij naar aandacht en openheid (Crucq-Lokhorst e.a., 2014). Empathisch luisteren en reageren door de begeleider is ook volgens een artikel van het NJI belangrijk voor effectieve groepsgerichte ouderprogramma's (Ince, 2013).

De derde voorwaarde is aandacht. Het is als begeleider niet mogelijk om goed te kijken, te luisteren, zich in te leven, te begrijpen en af te stemmen zonder echte aandacht voor de ouder(s) (Crucq-Lokhorst e.a., 2014).

De vierde voorwaarde is echtheid. Daaronder valt dat de begeleider transparant en zichzelf moet zijn. Transparantie voorkomt verwarring bij de hulpvrager. Een hulpvrager weet en voelt waar hij aan toe is als de hulpverlener oprecht is (Crucq-Lokhorst e.a., 2014).

De vijfde voorwaarde is veiligheid. Een gevoel van veiligheid bevordert openheid, kritisch kijken naar het eigen gedrag en de durf om andere gedragsmogelijkheden te onderzoeken bij de ouders(s) (Crucq-Lokhorst e.a., 2014).

Naast deze vijf voorwaarden komen nog een aantal kenmerken naar voren van de begeleider die bijdragen aan de effectiviteit van groepsgerichte ouderprogramma's. Zo wordt warmte van de begeleider als belangrijk gezien (Watson, White, Taplin & Huntsman, 2005).

Daarnaast is het belangrijk om als begeleider een partnerschap met ouders te ontwikkelen (Watson e.a., 2005). Hierbij wordt gestreefd naar gelijkwaardigheid van professional en groepsleden en de eigen deskundigheid van ouders moet hierin worden erkend. Professionals hebben in een groepsproces wel een andere taak en rol, zij zijn leider, maar als partners in het proces zijn ze gelijkwaardig aan deelnemers (Bakker e. a., 2014). Alleen de inhoudelijke en praktische kennis doet de professional verschillen van het groepslid en de verantwoordelijkheid om de groep te begeleiden (Bakker e.a., 2014).

6.2.7.2 Belangrijke gespreksvaardigheden van de begeleider

Een begeleider dient te beschikken over voldoende gespreksvaardigheden, die gebaseerd zijn op communicatieprincipes. Hieronder vallen bijvoorbeeld rondkijken in de kring, laten zien dat je luistert (bijvoorbeeld door veel knikken en glimlachen), de 'boodschap' van een ouder 'ontvangen', de beurt verdelen en conflicten hanteren. Ouders voelen zich op hun gemak, wanneer de begeleider belangstelling heeft voor elke ouder en wanneer de begeleider enthousiast is over het werken in een groep (Bakker e.a., 2014). Ook lijken ouders actiever en meer tevreden, wanneer de begeleider zelf minder spreektijd in beslag neemt, en vooral ondersteunende lichaamstaal gebruikt (Bakker e.a., 2014).

Groepsleden verwachten van de begeleider dat hij/zij altijd in interactie is met de groepsleden en met hun specifieke kenmerken, bijvoorbeeld de sociale en culturele achtergrond en waarden en normen. Maar daarnaast ook met de bekendheid en beeldvorming van ouders over het programma, de manier waarop zij deelnemen aan het groepsproces en de sociale steun die zij ontvangen vanuit hun omgeving voor deelname aan de groep.

Ook is een positieve houding van de begeleider heel belangrijk. *"Dit houdt in dat hij vooral veel aandacht heeft voor wat er goed gaat in de opvoeding, en niet alleen voor die situaties waarin zich problemen voor doen"* (Bakker e.a., 2014 p. 64). Een belangrijk uitgangspunt hierbij is, dat ouders

meer zijn dan alleen opvoeders en niet gezien worden als dat ene kenmerk of dat specifieke probleem.

6.2.7.3 De taken van een groepsbegeleider in het groepsproces

Een groepsbegeleider heeft verschillende taken in het groepsproces. Groepsleden verwachten over het algemeen een duidelijke leidersrol van de begeleider. Hieronder valt de bewaking van programma, structuur aanbrengen in het programma, op tijd beginnen en eindigen, iedere ouder aan bod laten komen, de inbreng van informatie en een duidelijke voorzittersrol van de begeleider. Daarnaast is het belangrijk dat de begeleider een centrale plaats inplant voor de vragen en behoeften van ouders (Bakker e.a., 2014).

Succesvolle begeleiders zijn in staat drie rollen te integreren.

Rol 1 is kennis overdragen aan ouders. Dit kan door instructie, informatie delen en uitleg geven.

Rol 2 is discussie oproepen en deze in goede banen leiden. *“De groepsleider heeft vooral de taak om groepsdiscussies zo goed mogelijk te leiden en samen te vatten”* (Bakker e.a., 2014 p.). Zo moet de groepsbegeleider het uitwisselen van ervaringen stimuleren.

Rol 3 is het persoonlijk ondersteunen van ouders waar het nodig is. De begeleider is de steungever en helpt ouders inzicht te krijgen in het gedrag van het kind. Dit kan bijvoorbeeld door informatie geven, feiten of verdieping bieden of eigen ervaringen te vertellen (Bakker e.a., 2014).

Daarnaast zijn er een aantal belangrijke interventies voor de groepsbegeleider die het individuele proces van het groepslid bevorderen en waar de groepsbegeleider aandacht aan moet schenken.

Als eerste is dat het bevorderen van openheid in de groep. Dit kan een groepsbegeleider doen door een niet-veroordelende houding aan te nemen en door naar persoonlijke ervaringen te vragen. Het is hierbij ook belangrijk dat de groepsbegeleider stimuleert dat ouders gevoelens uiten in het hier-en-nu. Ook kan de begeleider stimuleren om groepsleden feedback te laten geven op elkaar.

Daarnaast is het belangrijk dat de begeleider functionele stiltes de tijd gunt en ordent en samenvat wat er gezegd wordt door ouders. Dit is vooral belangrijk wanneer het onderliggende gevoel van ouders aan bod komt.

In de begeleiding van lotgenootgroepen is het ook belangrijk dat begeleiders afstand kunnen nemen van de eventuele eigen problematiek. Dit is belangrijk om te voorkomen dat zij zich mee laten slepen tot deelname aan de gespreksgroep (Bakker e.a., 2014).

Als laatste is het kwetsbaar openstellen van de begeleider is belangrijk, naast dat hij/zij bezieling, enthousiasme en inspiratie uitstraalt (Bakker e.a., 2014).

6.2.8 Vormgeving van de inhoud van groepsbijeenkomsten

6.2.8.1 Uitwisseling van informatie tijdens de groepsbijeenkomst

Zoals ook al benoemd is in hoofdstuk 2.4.1, is uitwisseling van informatie en ervaringen tussen ouders een belangrijk kenmerk van groepsgerichte ouderprogramma's. *“Discussie en het uitwisselen van meningen en ervaringen is een belangrijke bron van leren”* (Bakker e.a., 2014 p. 63). Juist in deze tijd, van kleiner wordende gezinnen, lijkt ervaringsdeskundigheid een belangrijke bron van kennis, die soms wordt gemist door ouders (Bakker e.a., 2014).

Voor het uitwisselen van ervaringen is het belangrijk dat ouders zich als persoon voelen aangesproken en dat zij vertrouwen krijgen in de contactpersoon of instelling die hen benadert (Bakker e.a., 2014).

6.2.8.2 Vraaggericht werken

“Een kernthema in de zorg is de aansluiting van het aanbod bij de vragen en behoeften van ouders, met andere woorden: is het aanbod wel voldoende vraaggericht? Dit kenmerk wordt steeds belangrijker als het erom gaat de kwaliteit van het aanbod te beoordelen” (Bakker e.a., 2014 p. 121).

Uit dit citaat blijkt dat vraaggericht werken belangrijk is, en dat de inhoud en vormgeving van het aanbod moet worden afgestemd op de vragen en behoeften van de doelgroep. *“Essentieel is dat ouders worden geactiveerd om daar zelf mede vorm aan te geven”* (Bakker e.a., 2014 p. 121). Om

ouders mede vorm te laten geven aan het aanbod kan bijvoorbeeld inventarisatie van meningen en behoeften van ouders worden gedaan. Een andere optie is om samen (ouders en begeleider) keuzes te maken ten aanzien van de vormgeving van het aanbod. Ook kan de tevredenheid van ouders achteraf worden gemeten.

Om aan te sluiten bij de behoeften en verwachtingen van ouders is het ook belangrijk dat inhoud, materialen en methoden worden afgestemd op de behoefte van de doelgroep. Hierbij kan gekeken worden naar de variëteit aan opleidingsniveau, culturele achtergrond en opvattingen van ouders over opvoeding van de doelgroep (Bakker e.a., 2014). Om goed aan te kunnen sluiten bij de behoefte van ouders, is het belangrijk als begeleider om de diversiteit van ouders in kaart te brengen.

Ook is het in de vormgeving van een vraaggericht aanbod, belangrijk om rekening te houden met belangrijke praktische aspecten zoals de plaats waar activiteiten worden aangeboden, de kosten, het tijdstip of het al dan niet aanbieden van kinderopvang. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat allochtone moeders met jonge kinderen eerder gebruikmaken van een aanbod als het zich op loopafstand van de wijk bevindt (Bakker e.a., 2014).

Inhoudelijke uitgangspunten die belangrijk zijn bij vraaggericht werken zijn werken aan empowerment en uitgaan van de eigen deskundigheid van ouders.

6.2.8.3 Werkvormen en materialen

Voor de keuze van werkvormen en materialen is het van belang om aan te sluiten bij kenmerken van de doelgroep, de locatie en het doel en de inhoud van de bijeenkomsten.

In een groep hebben mensen verschillende leerstijlen. Het is daarom goed om afwisseling en uiteenlopende manieren van stof aan te bieden in het groepsprogramma. Afwisseling in het programma doet namelijk een appèl op verschillende leerstijlen van ouders. Op deze manier is de kans groter dan ouders zich in elk geval bij een gedeelte van het aanbod op hun gemak voelen (Bakker e.a., 2014).

6.2.8.4 De verschillende stadia in groepsprocessen

Een groepsproces heeft verschillende fasen; een startfase, een middenfase en een slot- of afrondingsfase. Een kennismakingsgesprek vooraf aan het proces kan heel zinvol zijn. *“Als ouders van tevoren weten in hoeverre een oudersgespreksgroep aan hun verwachtingen kan voldoen, wordt het risico beperkt dat zij na enkele bijeenkomsten teleurgesteld afhaken”* (Bakker e.a., 2014).

Bij de startfase is het belangrijk om aandacht te besteden aan het scheppen van een goede en veilige sfeer (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

Tijdens de startfase is het belangrijk om het belang van samenwerking en daarnaast de onmisbare inbreng van ouders als ervaringsdeskundigen te benadrukken. Ook is het belangrijk om in de startfase de groepsregels te bespreken. Belangrijke regels zijn respect voor ieders inbreng en het zorgvuldig omgaan met wat in de groep aan persoonlijke informatie wordt uitgewisseld (Burggraaf-Huiskes, 2011).

Wanneer de startfase succesvol is verlopen, worden er in de middenfase meer resultaten geboekt dan wanneer dit niet het geval is. In de middenfase kan de begeleider actief aan zijn doelstellingen werken (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011). Doelstellingen van een groepsgerichte ouderbijeenkomst zijn afwisselend; het vergroten van kennis en inzicht, het aanreiken van vaardigheden of het versterken van zelfvertrouwen en sociale contacten zoals al eerder beschrijven in hoofdstuk 6.2.2.

In de slotfase of de afrondingsfase wordt er aandacht geschonken aan de afbouw van het programma en aan de overdracht van geleerde kennis en vaardigheden naar de thuissituatie. De evaluatie van de bijeenkomst is het aangrijpingspunt en heel belangrijk (Burggraaf-Huiskes, 2011; Bakker e.a., 2014). Het is namelijk nodig om te weten wat de resultaten zijn van geleverde inspanningen om deze te kunnen verbeteren of bij gebleken succes te kunnen verspreiden.

Daarnaast is het belangrijk om te weten wat de invloed van het programma is op deelnemende ouders (Eyken, 1992 In: Bakker e.a., 2014).

Ook is het in de slotfase of afrondingsfase belangrijk om stil te staan bij eventuele vragen waar ouders nog mee zitten en om als begeleider aan te geven waar zij met deze vragen terecht kunnen. Daarnaast is het goed om tijd en aandacht te schenken aan het afscheid (Bakker e.a., 2014).

6.2.9 De werving van ouders

De werving van ouders bij groepsgerichte activiteiten is een belangrijke succesfactor.

Praktijkervaringen laten zien dat het investeren in netwerkontwikkeling, werving en pr vaak de moeite waard zijn. Dit geldt met name als het gaat om moeilijk bereikbare doelgroepen (Bakker e.a., 2014). Ouders hebben vertrouwen nodig in de instelling en in de mensen die de bijeenkomsten organiseren, voordat zij de stap zetten om met andere ouders in contact te komen (Bakker e. a., 2014). Ouders van zorgintensieve kinderen komen vaker dan anderen in aanraking met beroepskrachten en specialisten. Zo ontvangen deze kinderen vaak een vorm van speciaal onderwijs en/of krijgt men ondersteuning via de school. Dit zorgt ervoor dat ouders vaak simpelweg door professionals op de mogelijkheid van lotgenotencontact gewezen worden (Bakker e.a., 2014).

6.2.10 Werkzame factoren van andere effectieve groepsinterventies

De interventie Triple P komt naar voren als een effectieve interventie op het gebied van opvoedingsondersteuning (Ince, 2013). Het is een laagdrempelig en integraal programma en heeft als doel de preventie van (ernstige) emotionele- en gedragsproblemen bij kinderen, door het bevorderen van competent ouderschap (Ince, 2013). Triple P stimuleert een positieve en verzorgende relatie tussen ouders en hun kinderen (Konijn e.a., 2007). De gedachte bij Triple P is dat de draaglast van ouders kan worden verlicht door betere opvoedingsvaardigheden, die op hun beurt gevoelens van hulpeloosheid, depressie en stress verminderen. Triple P is gericht op de empowerment van ouders (Ince, 2013). *Het Triple P programma stimuleert ouders om zelfsturend en onafhankelijk te zijn, onder meer door zich te laten steunen door hun sociale netwerken* (Konijn e.a., 2007 p. 32).

Triple P kan ook ingezet worden als opvoedingsondersteuning in groepen, dit is kosteneffectief. In een onderzoek onder 1673 gezinnen die een groepstraining ontvingen, rapporteerden de ouders een grotere afname van probleemgedrag van hun kind dan ouders uit de controle groep. De groepstraining levert tevens verbeteringen op voor disfunctioneel ouderschap, relatieproblemen, ouderlijke stress en depressie. Ook zijn de ouders na afloop meer tevreden over hun onderlinge relatie (Williams, Silburn, Zubrich & Sanders, 1997 In: Konijn e.a., 2007).

Een andere interventie die werkzaam lijkt te zijn op het gebied van opvoedingsondersteuning in groepen is "Ouders in actie". Dit is een interventie met ouderbijeenkomsten waarin gesprekken tussen ouders onderling zijn (Movisie, 2011). Bij deze interventie staan als succesfactoren genoemd dat de interventie laagdrempelig is omdat de bijeenkomsten worden georganiseerd op een vertrouwde plek, bijvoorbeeld bij iemand thuis. Daarnaast is de interventie laagdrempelig omdat er gesprekken tussen ouders onderling zijn. Movisie noemt als belangrijkste succesfactor, dat ouders het ontzettend leuk en prettig vinden om op deze manier met elkaar over opvoeding te praten. "Door ervaringen te delen, voelen ouders zich gesteund door anderen en deze steun sterkt hen in hun taak" (Movisie, 2011).

"Gesprekken tussen ouders onderling vormen de meest basale vorm van opvoedingsondersteuning, die kan voorkomen dat opvoedvragen uitmonden in opvoedproblemen en opvoedstress" (Movisie, 2011).

6.2.11 Conclusie

Vanuit niveau 2 van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen is onderzocht, door middel van literatuurstudie, wat werkzame en niet werkzame factoren zijn in groepsgerichte opvoedingsondersteuning aan ouders van zorgintensieve kinderen.

Groepsgerichte interventies lijken werkzaam bij lichte opvoedingsvragen en problemen. Ouders die zelf geen goed functionerend netwerk hebben, kunnen behoefte hebben aan geïnstitutionaliseerde vormen van steun en onderling contact. Het werken in groepen is een kostenbesparende en efficiënte aanpak. Afwisselend ligt de nadruk tijdens groepsgerichte interventies op het vergroten van kennis en inzicht, het aanreiken van vaardigheden of het versterken van zelfvertrouwen en sociale contacten. Het werken in groepen doorbreekt het opvoedingsisolement van ouders en daarnaast biedt het werken in groepen ouders veel nieuwe inzichten. Ook krijgen ouders in lotgenotencontact de kans om nieuwe contacten te leggen. Het activeren van sociale netwerken rond ouders en kinderen blijkt een werkzame factor.

Het werken aan empowerment bij ouders is een werkzame factor en een groepsgerichte aanpak is daar bij uitstek geschikt voor. Het is hierbij van belang dat ouders weer grip krijgen op het eigen leven. Belangrijk is dat er partnerschap ontstaat tussen ouders en groepsbegeleider met een gelijkwaardige samenwerking, waarin de eigen deskundigheid van ouders wordt erkend.

De kwaliteit van de relatie tussen ouders en de groepsbegeleiders is heel belangrijk. Om een vertrouwensrelatie op te bouwen is acceptatie, respect en begrip van de groepsbegeleider van belang. Daarnaast is het belangrijk dat de groepsbegeleider empathie toont, aandacht heeft en dat hij echt is. Ook is brengen van veiligheid in de groep heel belangrijk.

De begeleider moet voldoende gespreksvaardigheden in huis hebben. Ouders verwachten van de groepsbegeleider een duidelijke leidersrol, waaronder de bewaking van het programma valt. Ook moet de groepsbegeleider afstand kunnen nemen van eventuele eigen problematiek.

Daarnaast is een vraaggericht aanbod een belangrijke factor; er moet een centrale plaats zijn voor vragen en behoeften van ouders.

Andere werkzame factoren van een interventie zijn, dat de interventie gebaseerd is op een duidelijke theorie en goed doordacht is. Daarnaast dat een interventie laagdrempelig en gestructureerd is. Er moet een goed evenwicht en een goede aansluiting bestaan tussen de omvang van de problematiek, de intensiteit van de interventie en de omvang van de beschikbare inzet. Ook is het belangrijk dat een interventie meetbare, concrete en haalbare doelen heeft. Daarnaast is de kwaliteitsbewaking en uitvoering van de interventie belangrijk. Zo is het belangrijk dat groepsbegeleiders een goede kwaliteit van opleiding hebben en dat zij professionele begeleiding bieden aan ouders. Ook moet er aandacht zijn voor werving en blijvende participatie van ouders.

Hoofdstuk 6.3 Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur, op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen, en de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty?

6.3.1 Inleiding

In hoofdstuk een zijn er een aantal factoren naar voren gekomen die belangrijk zijn in het organiseren van een AltijdWat-OpvoedParty zoals; gesprekstechnieken, de begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty of over de manier waarop het spel AltijdWatSpel ingezet kan worden. In hoofdstuk twee is er naar de werkzame en niet werkzame factoren gekeken in groepsgerichte opvoedingsondersteuning aan ouders van zorgintensieve kinderen, vanuit literatuuronderzoek. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat overeenkomsten en verschillen zijn tussen werkzame en niet werkzame factoren, vanuit de literatuur op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen, en daarnaast vanuit de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty. Per kopje wordt de koppeling gemaakt tussen de elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty en de werkzame factoren die naar voren komen vanuit de literatuur. Alle overeenkomsten en verschillen komen samen in de conclusie aan het einde van dit hoofdstuk. Ook in dit hoofdstuk wordt niveau 2 uit de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen onderzocht en beschreven (NJI, 2016). Door middel van de koppeling tussen de verschillende elementen uit de AltijdWat-OpvoedParty en de gevonden informatie bij hoofdstuk 2, door middel van literatuurstudie, wordt gekeken of de interventie goed onderbouwd is.

In deze deelvraag wordt er, net als in deelvraag een, gesproken van een OpvoedParty of een AltijdWat-OpvoedParty. Over het algemeen gelden bij iedere OpvoedParty dezelfde uitgangspunten, zoals bij deelvraag een is beschreven. Het verschil is dat een AltijdWat-OpvoedParty specifiek georganiseerd wordt voor ouders van zorgintensieve kinderen. Daarnaast wordt er in een AltijdWat-OpvoedParty gebruik gemaakt van het AltijdWatSpel.

6.3.2 Groepsgerichte opvoedingsondersteuning

Vanuit de literatuur komt naar voren dat de intensieve zorg voor een kind een enorme impact kan hebben op het hele gezin en dat het daarom van belang is, dat deze ouders een tijdige en inhoudelijk goede match tussen vraag en aanbod aan opvoedingsondersteuning ontvangen (Okma, Naafs, Vergeer, Berns, 2014). De OpvoedParty is een groepsgerichte interventie gericht op preventie van opvoedingsproblematiek (Laane, 2015). Zij beaamt dat de intensieve zorg voor een kind zwaar kan zijn, en vindt het daarom belangrijk dat iedere ouder deel kan nemen aan een OpvoedParty. Elk dilemma waar ouders tegenaan lopen, vraagt om een antwoord op maat. In gesprek met andere ouders komt dit gemakkelijker naar boven (Laane, 2015). Vanuit de literatuur komt overeen dat een vroegtijdige interventie betere en langdurige resultaten oplevert, dan een interventie in een later stadium (Burggraaf-Huiskes, 2011). Ook lijken groepsgerichte interventies werkzaam te zijn bij lichte opvoedingsvragen en problemen en/of wanneer de problematiek zich leent om in een groep te bespreken en ouders baat hebben bij sociale steun (Moran, Ghate & Merwe, 2004).

Vanuit de literatuur blijkt dat interventies effectiever zijn wanneer deze gebaseerd zijn op een duidelijke theorie en een goed doordacht, gestructureerd en gestandaardiseerd curriculum bevatten (Ince, 2013). De OpvoedParty is een interventie, die nog niet volledig is onderbouwd vanuit theorie (fr. nr. 1.36). Wel wordt de interventie door middel van onderzoek steeds meer onderbouwd (fr. nr. 1.36). Zo zijn de methodiek en de gesprekstechnieken voor de OpvoedParty niet expliciet beschreven in het handboek of op de site, maar is de methodiek volgens Katrien Laane een samenraapsel van haar eigen kennis en ervaringen (fr. nr. 1.31; fr. Nr. 1.20). Tegenwoordig is het steeds belangrijker dat er kwaliteitsbewaking is van de uitvoering van de interventie is (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). *“Door zogenaamde ‘fidelity checks’ in te bouwen wordt*

op gezette tijden bekeken of de programma-uitvoerders zich houden aan de juiste procedures (Barrett, 2010; Moran, Ghate & Van der Merwe, 2004; Hermanns e.a., 2005 In: Ince, 2013). Binnen de OpvoedParty zijn er de afgelopen jaren vier onderzoeken gehouden. In juni 2011 is er onderzoek gedaan naar de eerste ervaringen van beroepsopvoeders met het OpvoedPartySpel. In juli 2014 is er onderzoek gedaan naar de opbrengsten voor ouders en de positie van de OpvoedParty in de transitie Jeugdzorg, Wmo en Welzijn Nieuwe Stijl. In juli 2015 is er onderzoek gedaan naar de kracht van de OpvoedParty en in juli 2015 is er ook een documentanalyse gedaan op effectiviteitspotentie van de OpvoedParty (Lunamare, z.d).

6.3.3 Het doel en de missie van een OpvoedParty

Het is belangrijk dat een interventie gericht is op meetbare en concrete doelen (Ince, 2013; Ince, 2014; Burggraaf-Huiskes). In een OpvoedParty gaat het over het algemeen niet om concrete en meetbare doelen, wel heeft de OpvoedParty als doel om ouders met elkaar in contact te brengen voor een goed gesprek over opvoeden (Laane, 2015 p. 17). In een OpvoedParty gaat het om verschillende doelstellingen, zoals ouders een veilige plek kunnen bieden waar zij hun opvoedingsvragen kunnen delen met ouders die in een vergelijkbare situatie zitten (Laane, 2015 p. 17). Dat ouders ervaringen graag willen delen met andere ouders die in een soortgelijke situatie zitten, komt ook vanuit de literatuur naar voren. Ouders met een zorgintensief kind hebben behoefte om meer in contact te komen met andere ouders met een zorgintensief kind (Okma e.a., 2014). Vanuit de literatuur komt naar voren dat doelstellingen van een groepsgerichte bijeenkomst afwisselend liggen op het vergroten van kennis en inzicht, het aanreiken van vaardigheden of het versterken van zelfvertrouwen en sociale contacten (Bakker e.a., 2014).

Dit komt overeen met de OpvoedParty, dat als doel heeft om kennis van ouders te vergroten door ouders inzichten met elkaar te laten delen (Laane, 2015). Daarnaast verbindt de OpvoedParty ouders met elkaar teneinde het sociale netwerk te versterken (Laane, 2015). Vanuit een eerder onderzoek binnen de OpvoedParty komt ook naar voren, dat een OpvoedParty ouders meer zelfvertrouwen en vertrouwen geeft in de toekomst (Moehlmann, 2014).

De missie van Katrien Laane is, dat alle ouders van zorgintensieve kinderen naar een AltijdWat-OpvoedParty kunnen gaan (fr. nr. 1.17), zodat er ook voor hen een plek is voor herkenning en erkenning, dat het zwaar kan zijn met een zorgintensief kind (fr. Nr. 1.50). Vanuit de literatuur komt overeen dat ouders niet alleen informatie en advies willen ontvangen, maar juist ook praktische en emotionele steun (Prinsen e.a., 2012).

6.3.4 De meerwaarde van lotgenotencontact

Katrien Laane vertelt dat het kwetsbaar blijft om over opvoeden te praten (fr. nr. 150). Volgens haar is het goed om in contact te komen met lotgenoten om op deze manier een podium voor herkenning en erkenning te creëren (fr. nr. 150). Ook vanuit de literatuur wordt dit beaamd. In een oudergespreksgroep komen zij andere ouders in dezelfde omstandigheden tegen. Dat kan hun isolement doorbreken (Bakker e.a., 2014). Daarnaast lijken ouders in een groep veel gemakkelijker met onzekerheden en vragen naar buiten te lijken durven komen.

De OpvoedParty haakt aan bij de gedachte, dat antwoorden op alledaagse vragen, opvoedingsstress kan voorkomen. In het handboek van de OpvoedParty komt namelijk naar voren dat het delen en vergaren van kennis en informatie over de ontwikkeling van kinderen, leidt tot ontspanning in de dagelijkse opvoedingspraktijk en voorkomt dat alledaagse opvoedingsvragen uitmonden in probleemsituaties (Laane, 2015). Dit komt overeen met wat de literatuur hierover zegt. Het uitwisselen van ervaringen met andere ouders kan steun, erkenning en herkenning bieden, waardoor ze weer beter in staat zijn om alledaagse opvoedingsituaties in de juiste proporties te zien. Ook worden zij op deze manier versterkt in het idee dat hun aanpak van waarde is. Juist bij lotgenoten vinden ouders datgene wat ze in hun eigen omgeving vaak moeten missen (Bakker e.a., 2014). Vanuit de literatuur komt naar voren dat juist in lotgenootgroepen veel informatie en kennis kan worden overgedragen zowel in sociaal-emotionele als praktische zin (Bakker e.a., 2014). Ook Katrien Laane vindt het belangrijk, dat er een plek is voor ouders van zorgintensieve kinderen om hun

wijsheid te kunnen delen, juist omdat deze ouders vaak al heel veel hebben uitprobeerde (fr. Nr. 1.18). Vanuit de literatuur komt ook naar voren, dat het voor ouders een stimulans kan zijn om te zien dat anderen, ondanks alles, een manier vinden om met hun speciale situatie om te gaan, om ook de eigen situatie op een andere manier te hanteren (Bakker e.a., 2014).

Ook krijgen ouders in een groep meer zelfvertrouwen door het ondervinden van sociale steun maar ook door zelf steun te bieden aan anderen (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

In een OpvoedParty kan het zijn, dat je als ouder de andere deelnemers niet kent. Juist door middel van een OpvoedParty kunnen ouders met elkaar verbonden worden. Vanuit de literatuur komt overeen dat ouders in groepsgerichte opvoedingsondersteuning de gelegenheid krijgen om sociale netwerken te vormen (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

6.3.5 De doelgroep van een AltijdWat-OpvoedParty

Ouders van lotgenoten, in dit geval met zorgintensieve kinderen, hebben gemeenschappelijk dat hun opvoedingstaak niet altijd gemakkelijk is. Ouders van zorgintensieve kinderen hebben vaak specifieke vragen of problemen op allerlei terreinen (Bakker e.a., 2014). Ook Katrien Laane geeft aan dat zij gemerkt heeft dat ouders met zorgintensieve kinderen specifiek andere vragen hebben dan ouders die geen zorgintensieve kinderen hebben. Zij hebben altijd een extra twijfel over de opvoeding (fr. nr. 1.11). Op basis daarvan heeft zij het AltijdWatSpel ontworpen. Vanuit de literatuur komt ook naar voren dat het van belang is om de keuze van werkvormen en materialen te laten aansluiten bij de kenmerken van de doelgroep, de locatie en het doel en de inhoud van de bijeenkomsten (Bakker e.a., 2014).

Tijdens een AltijdWat-OpvoedParty is het belangrijk, dat lotgenoten bij elkaar gebracht worden op basis van een gedeeld thema, of kinderen uit dezelfde leeftijdscategorie omdat dit tot meer herkenning en erkenning leidt. Ook vanuit de literatuur komt naar voren dat homogeniteit van belang is. *“Ouders met een kind in dezelfde levensfase vinden meer herkenning bij elkaars ervaringen dan ouders van kinderen waarvan de leeftijden ver uiteen liggen”* (Bakker e.a., 2014 p. 153).

6.3.6 De werving van ouders

Het is een werkzame factor om aandacht te besteden aan het bereiken, vasthouden en betrekken van ouders (Burggraaf-Huiskes, 2011; Ince, 2013). Blijvende participatie van vooral hoge risico groepen blijkt namelijk uit verschillende studies een probleem te zijn (Hermanns e.a., 2005; Watson & Tully, 2008). De OpvoedParty heeft speciale uitnodigingen ontworpen, die kunnen worden uitgedeeld aan ouders of ergens kunnen worden neergezet. In de basistraining wordt er ook aandacht geschonken aan de werving van ouders. Daarin wordt benoemd dat het werven van ouders kan via eigen netwerk, maar ook via Facebookpagina's, krantjes of via plekken waar ouders bij elkaar komen (Basistraining, 2016).

Ouders van 'bijzondere' kinderen komen vaker dan anderen in aanraking met beroepskrachten en specialisten, waardoor zij op het lotgenotencontact gewezen kunnen worden (Bakker e.a., 2014). In het handboek van de OpvoedParty komt dit ook terug. Ouders voor wie het AltijdWatSpel bedoeld is, zijn vaak al via patiëntenverenigingen, lotgenotengroepen en ziekenhuizen met elkaar in contact gekomen. Dit maakt het makkelijker om gelijkgestemden bij elkaar te brengen in een AltijdWat-OpvoedParty (Laane, 2015)

6.3.7 Werkwijzen in een AltijdWat-OpvoedParty

Vanuit de literatuur komt naar voren dat in groepsgerichte opvoedingsondersteuning, de nadruk ligt op de uitwisseling van informatie en op afstemming van bepaalde informatie op de doelgroep (Ince, 2013). Met de OpvoedParty komt overeen dat tijdens een OpvoedParty de nadruk ligt op informatie-uitwisseling (Laane, 2015).

Ook komt vanuit de literatuur naar voren dat het ontsluiten van ervaringen het beste kan gebeuren in de vorm van een dialoog of contact waarbij ouders zich als persoon voelen aangesproken en

vertrouwen krijgen in de contactpersoon of instelling die hen benadert (Bakker e.a., 2014). Tijdens een OpvoedParty doen ouders dit door in gesprek/discussie met elkaar te gaan, waarbij het belangrijk is dat de veiligheid van deelnemers voorop staat. Het AltijdWatSpel kan helpend zijn om met elkaar in gesprek te gaan over opvoeden (Laane, 2015). Vanuit de literatuur blijkt dat discussie en het uitwisselen van meningen en ervaringen, een belangrijke bron van leren is (Bakker e.a., 2014).

6.3.7.1 Vraaggericht werken

Vanuit het handboek komt naar voren dat De OpvoedParty altijd vraaggericht is en afgestemd op de doelgroep. Vanuit de literatuur wordt dit gezien als werkzame factor. Een centrale plaats voor vragen en behoeften van ouders en een goede aansluiting van het aanbod bij de vragen en behoeften van ouders, wordt steeds belangrijker om de kwaliteit van het aanbod te beoordelen (Bakker e.a., 2014 p. 121). De OpvoedParty sluit aan op vragen en behoeften van ouders door deze altijd voorop te stellen tijdens een OpvoedParty, en daarna pas eventuele kaarten met stellingen of situatieschetsen uit het spel te bespreken. Ook kan bijvoorbeeld het thema van de avond vastgesteld worden naar aanleiding van vragen van de deelnemers zelf.

6.3.7.2 Kennismaking

In een OpvoedParty hoort een kennismakingsmoment tussen begeleider en ouders en tussen de ouders zelf. Dit komt overeen met wat de literatuur hierover zegt. Bij de startfase is het belangrijk om aandacht te besteden aan het scheppen van een goede en veilige sfeer (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

6.3.7.3 Groepsgrootte

Vanuit de literatuur komt naar voren dat de groep voor het lotgenotencontact niet te groot en niet te klein moet zijn. Acht tot twaalf deelnemers wordt als een redelijk aantal gezien. Bij de OpvoedParty wordt vier tot tien deelnemers als een redelijk aantal gezien (Laane, 2015). Dit komt deels met elkaar overeen. Vier tot zeven deelnemers tijdens een OpvoedParty, wordt vanuit de literatuur als weinig gezien omdat bij een te klein aantal deelnemers de ervaringen om uit te wisselen beperkt zijn (Bakker e.a., 2014).

Daarnaast is er nog het verschil tussen open en gesloten groepen. Gesloten groepen bieden voor deelnemers een meer veilige en vertrouwde sfeer dan open groepen, waardoor persoonlijke problemen beter bespreekbaar zijn (Bakker e.a., 2014). De OpvoedParty biedt zowel een gesloten als een open groep. Dit ligt aan de invulling van de begeleider.

6.3.7.4 Locatie

Een OpvoedParty kan overal gegeven worden, maar de locatie helpt wel mee aan de sfeer die je wilt creëren voor een OpvoedParty. Volgens Katrien Laane is het een pré als de locatie voor een OpvoedParty in een vertrouwde omgeving voor ouders is (Laane, 2015). Ook komt dit terug vanuit de literatuur. Ouders geven aan dat zij, wanneer zij steun ontvangen, dit het liefst zo dicht bij huis mogelijk ontvangen (Okma e.a., 2014).

De OpvoedParty wordt vaak bij iemand thuis gehouden (Laane, 2015). Vanuit de literatuur komt naar voren dat dit een voordeel én een nadeel heeft. Wanneer een bijeenkomst bij iemand thuis wordt gehouden, zijn de kosten niet hoog. Bij een neutrale locatie is het moeilijker om de kosten laag te houden, wat wel belangrijk is voor laagdrempeligheid voor deelnemers (Bakker e.a., 2014). Het knelpunt is, dat de avond al snel een gezelligheidskarakter krijgt en daarnaast krijgt de gastheer of vrouw weinig gelegenheid om deel te nemen aan het gesprek. Katrien Laane ziet dit echter niet als knelpunt. Een huiskamersfeer maakt de interventie juist laagdrempelig voor ouders. Daarnaast wordt in de basistraining benoemd dat je er als begeleider voor zorgt dat de gastvrouw of heer zich niet geheel verantwoordelijk hoeft te voelen voor de avond.

6.3.7.5 Kosten van een AltijdWat-OpvoedParty

De OpvoedParty is een laagdrempelige interventie doordat het dicht bij huis plaats vindt en de kosten bij een OpvoedParty laag worden gehouden (Laane, 2015). Ook vanuit de literatuur komt naar voren dat het werken in groepen een efficiënte en kostenbesparende aanpak is (Burggraaff-Huiskes, 2011).

In de basistraining komt naar voren, dat er naast een lage vaste bijdrage voor de onkosten, aan het einde van een OpvoedParty een waardebeoordeling kan worden gedaan. Deze bijdrage is afhankelijk van de draagkracht en passend bij de sociaaleconomische status. Lage kosten is belangrijk voor de laagdrempeligheid voor deelnemers (Bakker e.a., 2014).

6.3.7.6 Evaluatie

Aan het einde van een OpvoedParty wordt er een inventarisatie gedaan naar de daadwerkelijke meningen van ouders ten aanzien van de vormgeving van het aanbod door een korte evaluatie. Vanuit de literatuur wordt de evaluatie als heel belangrijk gezien (Burggraaff-Huiskes, 2011; Bakker e.a., 2014). Het is nodig om te weten wat de resultaten zijn van geleverde inspanningen om deze te kunnen verbeteren en bij gebleken succes te kunnen verspreiden (Bakker, e.a., 2014).

6.3.8 Werkzame factoren in de begeleiding van een OpvoedParty

“Een begeleider die over de juiste capaciteiten beschikt en vertrouwen geniet is cruciaal bij de OpvoedParty” (Laane, 2015 p. 52). Dit lijkt overeen te komen met wat de literatuur zegt over de begeleider. Het is werkzaam, wanneer er goede professionele begeleiding is van de begeleider en hij/zij een goede kwaliteit opleiding heeft (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). Daarnaast is een goede relatie tussen de begeleider en ouders belangrijk (Crucq-Lokhorst, Holm-Deuzeman, 2014). De OpvoedParty wordt begeleidt door een beroepsopvoeder, waarbij de voorkeur is dat hij/zij een pedagogische achtergrond heeft en ervaring heeft in de begeleiding van groepen ouders (Laane, 2015). Daarnaast kan een beroepsopvoeder de basistraining van de OpvoedParty volgen, tot ambassadeur. Dit is echter niet verplicht. Wel staat beschreven bij benodigde competenties van de begeleider dat hij/zij tenminste de basistraining OpvoedParty heeft gevolgd (Laane, 2015). Het is ook een pré als er goede werkomstandigheden zijn van de behandelaar zoals caseload, begeleiding en veiligheid (Konijn e.a., 2014). Lunamare biedt begeleiders van de OpvoedParty onder meer verschillende trainingen of intervisiebijeenkomsten (Laane, 2015).

6.3.8.1 Belangrijke eigenschappen van de begeleider

Belangrijke eigenschappen van de begeleider zijn volgens Lunamare, dat de begeleider vanuit zijn hart kan kijken naar de goede intenties van ouders. Daarnaast om zonder oordeel en met respect kijken naar wat er leeft en gebeurt, ook wanneer intenties van ouders niet overeenkomen met eigen opvoedingswaarden en normen. Vanuit de literatuur komt dit overeen, het is namelijk belangrijk dat de hulpverlener respect en begrip heeft voor de wijze waarop ouders en het kind met elkaar omgaan, ook als die omgang tot problemen leidt (Crucq-Lokhorst e.a., 2014).

In de begeleiding van lotgenootgroepen is het ook belangrijk, dat begeleiders afstand kunnen nemen van de eigen problematiek om te voorkomen dat zij zich mee laten slepen tot deelname aan de gespreksgroep (Bakker e.a., 2014). Dit is ook terug te zien in het handboek van de OpvoedParty. De begeleider moet namelijk in staat zijn om de eigen opvoedingsvragen voor zichzelf te houden tijdens de bijeenkomst. Wel kan in beperkte mate de eigen opgedane ervaring in opvoedingssituaties gedeeld worden met de deelnemers (Laane, 2015).

6.3.8.2 De rollen van de groepsbegeleider

Vanuit de literatuur komt naar voren dat succesvolle groepsbegeleiders in staat zijn om drie rollen te integreren. De eerste rol is om kennis over te dragen aan ouders door instructie, informatie delen en uitleg. Deels komt dit overeen met wat er in handboek van de OpvoedParty staat en wat een beroepsopvoeder leert in een basistraining. De begeleider van de OpvoedParty geeft slechts

aanvullende adviezen, die niet bepalend zijn voor het verloop van het gesprek. *“De kennis van het eigen kind ligt tenslotte bij de deelnemers en niet bij de begeleider”* (Laane, 2015 p. 22). Wel wordt in een basistraining aan de beroepsopvoeder meegegeven, dat je als begeleider van een OpvoedParty verantwoordelijk bent voor duidelijke informatie, uitleg en instructie van bijeenkomsten (Basistraining, 2016).

De tweede rol van de begeleider is om discussie op te roepen en deze in goede banen te leiden. Hij/zij stimuleert hierbij het uitwisselen van ervaringen. Groepsleden verwachten over het algemeen een duidelijke leidersrol van de professional (Bakker e.a., 2014). In het handboek van de OpvoedParty en in de basistraining wordt zeker aandacht aan dit punt besteed. Vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty, wordt de begeleider vooral gezien als facilitator van het gesprek. Naar voren komt, dat de begeleider ervoor moet zorgen dat alle deelnemers voldoende aan het woord komen, het programma bewaakt en dat hij of zij het gespreksproces en de veiligheid van de deelnemers bewaakt. Ook wordt als belangrijk gezien, dat de begeleider communicatief vaardig is, zorg kan dragen voor de structuur van het gesprek en de leiding heeft zonder sturend of betuttelend te zijn (Laane, 2015) Dit komt grotendeels overeen met wat de literatuur hierover zegt. De taak van de begeleider is, de bewaking van het programma, structuur aanbrengen, op tijd beginnen en eindigen, iedere ouder aan bod laten komen, inbreng van informatie en een voorzittersrol (Bakker e.a., 2014).

Ook dient de professional te beschikken over voldoende gespreksvaardigheden zoals rondkijken in de kring, laten zien dat je luistert (bijvoorbeeld door knikken en glimlachen), de ‘boodschap’ van een ouder ‘ontvangen’, de beurt verdelen en conflicten hanteren (Bakker e.a., 2014). Vooral in de basistraining geeft Katrien Laane overeenkomende gespreksvaardigheden aan begeleiders mee. De derde rol van de begeleider is om ouders persoonlijk te ondersteunen waar nodig en hen te helpen om inzicht te krijgen in het gedrag van hun kind (Bakker e.a., 2014). Dit kan bijvoorbeeld door informatie geven, feiten of verdieping bieden of eigen ervaringen te vertellen (Bakker e.a., 2014). Dit komt zeker overeen met de gedachtegang van de OpvoedParty. In het Handboek van de OpvoedParty komt naar voren: *“Onder deskundige begeleiding krijgen ouders soms net wat meer inzicht in bepaalde situaties of een steuntje in de rug om net even op een andere manier verder te gaan”* (Laane, 2015 p. 20). Tijdens de basistraining wordt aan beroepsopvoeders meegegeven om vooral verdiepende vragen te stellen. Daarnaast kunnen eigen ervaringen met de opvoeding in beperkte mate met ouders worden gedeeld. Een verschil is wel dat er in de basistraining niet wordt gestimuleerd om veel informatie te geven aan ouders in de vorm van advies.

6.3.8.3 Interventies van de begeleider

Vanuit de literatuur worden specifieke interventies van de begeleider als belangrijk gezien om het individuele proces van het groepslid te bevorderen. Dit zijn interventies als het bevorderen van openheid, het stimuleren van feedback tussen groepsleden op elkaar, het aannemen van een niet veroordelende houding, het vragen naar persoonlijke ervaringen bij ouders, het stimuleren dat ouders hun gevoelens uiten in het hier en nu, functionele stiltes de tijd gunnen, ordenen en samenvatten wat er gezegd wordt, het kwetsbaar openstellen van de begeleider en enthousiasme en inspiratie uitstralen (Bakker e.a., 2014).

De meeste van deze interventies komen overeen met interventies die worden gestimuleerd in de basistraining van de OpvoedParty. Als begeleider van een OpvoedParty zorg je ervoor dat alle deelnemers voldoende aan het woord komen en dat het gespreksproces en de veiligheid van de deelnemers wordt bewaakt. Hiervoor is het nodig de begeleider communicatief vaardig is, zorg kan dragen voor de structuur van het gesprek en de leiding heeft zonder sturend of betuttelend te zijn (Laane, 2015 p. 42). Katrien Laane benadrukt bijvoorbeeld het aannemen van een niet veroordelende houding en dat je als begeleider degene bent die ouders stimuleert ervaringen te delen. Daarnaast is het belangrijk dat de begeleider in staat is om feedback te geven aan deelnemers wanneer dit gepast is.

6.3.8.4 Gesprekstechnieken

Vanuit het handboek komt naar voren, dat de basishouding van een begeleider in een OpvoedParty luisterend, ondersteunend en begripvol is. Negentig procent van een goed gesprek gaat volgens Katrien Laane over luisteren (fr. nr. 1.29). *“Het mooiste wat een OpvoedPartyBegeleider kan bieden, is een luisterend oor en een open mind”* (Laane, 2015).

Dit lijkt overeen te komen met wat de literatuur zegt over ‘luisteren’. Ouders zijn actiever en meer tevreden over het contact naarmate de professional zelf minder spreekijd in beslag neemt en ondersteunende lichaamstaal gebruikt (Bakker e.a., 2014). Ook is empathisch luisteren en reageren door de begeleider een belangrijk aspect voor effectieve groepsgerichte ouderprogramma’s (Ince, 2013). Het tonen van empathie maakt de weg vrij naar aandacht en openheid (Crucq-Lokhorst e.a., 2014). Ook vanuit de basistraining komt naar voren, dat empathisch reageren door de begeleider belangrijk is.

Wat ook als belangrijk punt vanuit de literatuur wordt gezien, is aandacht voor de deelnemers (Crucq-Lokhorst e.a., 2014). Belangstelling voor elke ouder en enthousiasme voor het werken met een groep maakt dat ouders zich op hun gemak voelen. In de basistraining van de OpvoedParty wordt er aandacht besteed aan deze punten.

Vanuit de literatuur komt ook naar voren dat groepsleden verwachten dat de begeleider altijd in interactie is met de groepsleden en met hun specifieke kenmerken (Bakker e.a., 2014). Vanuit de OpvoedParty is het belangrijk dat je luistert naar elkaars verhalen en elkaar laat uitpraten (Basistraining, 2016). Ook dit valt onder het aandacht hebben voor elkaar.

Uit literatuuronderzoek blijkt dat ouders respect en acceptatie tijdens de ondersteuning belangrijk vinden. Ouders willen daarnaast in waarde gelaten worden en vinden het prettig als de begeleider sensitief reageert zonder veroordelend te zijn (Bakker e.a., 2014). Dit komt overeen met het uitgangspunt van de OpvoedParty. In het interview met Katrien Laane komt naar voren, dat zij wil mee geven aan de beroepsopvoeders in de basistraining, om zonder oordeel te kunnen kijken naar wat er leeft en wat er gebeurt (fr. nr. 129).

Transparantie en echtheid van de begeleider worden ook als belangrijke ingrediënten van groepsgerichte opvoedingsondersteuning gezien (Crucq-Lokhorst e.a., 2014). Ook Katrien Laane geeft in de basistraining mee aan beroepsopvoeders om eerlijk en transparant te zijn naar deelnemers (Basistraining, 2016).

6.3.8.5 Veiligheid

Een belangrijke voorwaarde voor effectieve groepsgerichte ouderprogramma’s is de veiligheid. Een gevoel van veiligheid bevordert openheid, kritisch kijken naar het eigen gedrag en de durf om andere gedragsmogelijkheden te onderzoeken (Crucq-Lokhorst e.a., 2014). Daarnaast zijn persoonlijke problemen beter bespreekbaar, wanneer er een veilige sfeer in de groep is (Bakker e.a., 2014).

Vanuit het handboek van de OpvoedParty en ook in de basistraining van de OpvoedParty komt ook naar voren dat een van de belangrijkste taken van de begeleider is, dat hij zich richt op de veiligheid aan tafel. In de basistraining wordt zicht op het groepsproces meegegeven en hoe dat met eenvoudige ingrepen (o.a. lichaamstaal) te beïnvloeden is, waarbij ook het stukje veiligheid in de groep naar voren komt.

6.3.8.6 Werken vanuit “eigen kracht”

Een uitgangspunt van de OpvoedParty is, dat de begeleider is niet de deskundige is, maar veeleer de facilitator van een goed gesprek vanuit de eigen WIJSheid van de opvoeders” (Laane, 2015). Zij erkent dat de kennis van het kind tenslotte bij de deelnemers ligt. Vanuit de literatuur komt ook naar voren, dat het belangrijk is, dat de deskundigheid van ouders wordt erkend (Bakker e.a., 214).

De OpvoedParty sluit aan bij het werken aan eigen kracht van ouders. Dit is één van de belangrijkste onderleggers van de OpvoedParty (fr. nr. 1.21). Het werken aan empowerment wordt vanuit de

literatuur gezien als werkzame factor bij het geven aan opvoedingsondersteuning in groepen (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).

Bij het werken aan empowerment is het belangrijk om een gelijkwaardige samenwerking tussen de professional en ouder tot stand te brengen. Om zo'n samenwerking tot stand te brengen moeten ouders op een positieve manier worden geactiveerd en aangemoedigd (Prinsen, de Ruiter, Oudhof, Kamphuis, de Wolff & Alpay, 2012). Dit komt overeen met wat Katrien Laane beroepsopvoeders leert in een basistraining en wat zij aangeeft in het interview. Zij stimuleert in de basistraining een gelijkwaardige samenwerking tussen de beroepsopvoeder (begeleider) en ouders, waarbij de begeleider van een OpvoedParty ieders persoonlijke kwaliteiten en mogelijkheden stimuleert. Katrien Laane vertelt dat, wanneer je een OpvoedParty wilt geven, het gaat om te kijken naar wat ouders juist wel kunnen en hoe ouders hun competenties kunnen vergroten (fr. nr. 1.23; fr. nr. 1.27). Vanuit de literatuur wordt dit ook als belangrijk gezien. Het is belangrijk dat er vooral veel aandacht is voor wat goed gaat in de opvoeding en niet alleen voor die situaties waarin zich problemen voor doen (Bakker e.a., 2014 p. 64).

6.3.8.7 Oplossingsgericht werken

De belangrijkste onderlegger voor de OpvoedParty is volgens Katrien Laane, naast het bekrachtigen van mensen in hun kwaliteiten, oplossingsgericht werken (fr. nr. 1.21). Een specifieke gesprekstechniek die zij zelf bijvoorbeeld inzet zijn schaalvragen. Schaalvragen lijken een werkzaam element die bijdragen aan de effectiviteit van oplossingsgerichte therapie (Bartelink, 2013).

Vanuit de literatuur kwam oplossingsgericht werken niet meteen naar voren in de opvoedingsondersteuning in groepen. De oplossingsgerichte werkwijze lijkt echter wel een effectieve werkwijze te zijn (Bartelink, 2013). Overeenkomende gedachten van het oplossingsgericht werken met de OpvoedParty zijn dat de nadruk van de behandeling ligt op het vinden van oplossingen. In een OpvoedParty gebeurt dit gezamenlijk met andere ouders. Daarnaast wordt de cliënt wordt gezien als expert (Bartelink, 2013). Dit is ook een uitgangspunt van de OpvoedParty.

Daarnaast is de oplossingsgerichte werkwijze gericht op het benutten van de sterke kanten en hulpbronnen van de cliënt (Bartelink, 2013). Dit uitgangspunt komt overeen met de OpvoedParty, zoals ook al eerder is beschreven. Een verschil lijkt te zijn dat oplossingsgerichte therapie kortdurend en resultaatgericht is. Ouders kunnen altijd deelnemen aan een OpvoedParty, er is geen richtlijn in hoe vaak zij hieraan kunnen deelnemen. Ook is de OpvoedParty niet resultaatgericht in de zin van dat ouders, bijvoorbeeld de volgende keer dat zij meedoen, moeten laten zien dat zij resultaten hebben geboekt. Het gaat in een OpvoedParty vooral over het uitwisselen van ervaringen met andere ouders, wat steun en herkenning kan geven, waardoor ze weer beter in staat zijn om alledaagse opvoedingssituaties in hun juiste proporties te zien (Laane, 2015).

6.3.9 Trends in de samenleving en de AltijdWat-OpvoedParty

Een trend in de samenleving, waar de OpvoedParty bij aansluit, is bijvoorbeeld de pedagogische civil society. *“De pedagogische civil society benadrukt dat de omgeving buiten het directe gezin van cruciale betekenis is voor de ontwikkeling van een kind en dat het dus een gemiste kans is als men de sociale netwerken rondom het gezin niet mobiliseert om problemen te helpen oplossen. De pedagogische civil society is een statement tegen ‘het ruige individualisme dat het belang van de sociale omgeving ontkent’”* (van Dijke, Terpstra, 2013 p. 11/12).

De OpvoedParty heeft als overeenkomende uitgangspunten dat ouders niet alleen staan in hun opvoedingstaak (Laane, 2015). Door een OpvoedParty worden opvoeders met elkaar verbonden en op deze manier wordt geprobeerd om het sociale netwerk van opvoeders te versterken. *Zij brengt burens en familieleden (weer) in contact met elkaar”* (Lunamare, z.d.).

De OpvoedParty past ook in de huidige participatiesamenleving, waarin eigen kracht, sociale cohesie en het verbinden van burgers met elkaar centraal staan (Laane, 2015). Vanuit de literatuur is dit terug te zien. Het is werkzaam, wanneer de interventie gericht is op empowerment, het weer greep krijgen op het eigen leven (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011). Daarnaast is het vanuit de literatuur

ook werkzaam, wanneer de interventie gericht is op het activeren van sociale netwerken rond ouders en kinderen (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).

6.3.10 Conclusie

Vanuit niveau 2 van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen is in dit hoofdstuk onderzocht wat overeenkomsten en verschillen zijn tussen de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty, en de gevonden informatie door middel van literatuurstudie in hoofdstuk 2.

De belangrijkste overeenkomsten tussen de werkzame factoren vanuit de literatuur en de gedachtegang van de AltijdWat-OpvoedParty zijn als volgt;

Ouders van zorgintensieve kinderen hebben specifieke vragen of problemen. Het is werkzaam om vraaggericht te werken met ouders, door een centrale plaats op te stellen voor vragen en behoeften van ouders. Daarnaast is het werkzaam dat opvoedingsondersteuning gericht is op preventie van verdere opvoedingsproblematiek.

Ouders hebben baat bij lotgenotencontact doordat zij op deze manier erkenning, herkenning en sociale steun ontvangen. Discussiëren en informatie uitwisselen is hierbij een werkzame factor. Ook is het werkzaam wanneer de interventie dicht bij huis plaats vindt en wanneer de interventie laagdrempelig blijft door de kosten laag te houden.

Bij de begeleiding van een OpvoedParty is het werkzaam om vanuit eigen kracht van ouders te werken en het sociaal netwerk te activeren. Ook wordt het stimuleren van veiligheid in de groep als werkzaam gezien. Daarnaast is het belangrijk om aandacht te besteden aan het werven van ouders. De werving van ouders van zorgintensieve kinderen wordt echter als makkelijker gezien, omdat zij vaak al in aanraking zijn gekomen met specialisten.

Groepsgerichte interventies leggen afwisselend de nadruk op het vergroten van kennis en inzicht, het versterken van zelfvertrouwen en het uitbreiden van sociale contacten. Dit is ook de meerwaarde voor ouders, die terug komt bij het geven van een OpvoedParty.

De belangrijkste verschillen tussen de werkzame factoren vanuit literatuur en de gedachtegang van de AltijdWat-OpvoedParty zijn als volgt;

Vanuit de literatuur komt naar voren dat het werkzaam is, wanneer een interventie gericht is op meetbare en concrete doelen. De OpvoedParty gebruikt geen meetbare doelen. Ook wordt een duidelijke theoretische onderbouwing van de interventie als werkzaam gezien, echter is de OpvoedParty nog niet volledig gebaseerd op duidelijke theorie. Er wordt wel steeds onderzoek gedaan binnen de OpvoedParty om de interventie steeds meer te onderbouwen.

Vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty is het belangrijk, dat er een huiskamersfeer ontstaat. Vanuit de literatuur wordt dit echter als valkuil gezien, omdat er dan een gezelligheidskarakter kan ontstaan.

Ook komt vanuit de literatuur naar voren, dat een groepsbegeleider de rol heeft om kennis over te dragen naar ouders. Begeleiders van de OpvoedParty leren in de basistraining om ouders vooral te stimuleren hun ervaringen met elkaar te delen en zelf in beperkte mate informatie te geven.

Als laatste verschil, ziet Katrien Laane het oplossingsgericht werken als werkzaam tijdens het geven van een OpvoedParty. Dit is niet zozeer de methodiek die vanuit de literatuur naar voren kwam bij groepsgerichte opvoedingsondersteuning, maar de gedachten van het oplossingsgericht werken lijken wel effectief te zijn.

6.4 Wat zijn ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders tot nu toe met een AltijdWat-OpvoedParty?

6.4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt niveau 3 van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen kleinschalig onderzocht en beschreven (NJI, 2016). Door middel van het in kaart brengen van ervaringen van ambassadeurs, beroepsopvoeders en ouders met het AltijdWatSpel, hebben wij kleinschalig onderzocht of de interventie doeltreffend is. Dit niveau kon door middel van deze deelvraag niet volledig onderzocht worden. Het is onmogelijk om alle aspecten goed te onderzoeken in een korte tijd. Hiervoor is een effectonderzoek nodig. Wel hebben wij een inventarisatie gedaan naar gebruikerservaringen van de interventie onder beroepsopvoeders/ambassadeurs.

Vijftien respondenten hebben hun ervaringen met het AltijdWatSpel gedeeld en zij hebben aangegeven, wat zij zien als werkzame en/of niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel. Ook hebben zij aangegeven wat zij belangrijk vinden, wanneer zij een AltijdWat-OpvoedParty organiseren. Helaas is het niet gelukt om ouders te bereiken en hun ervaringen in kaart te brengen. Deze kunnen dan ook niet in dit hoofdstuk worden beschreven.

6.4.2 Het AltijdWatSpel en beroepsopvoeders en ambassadeurs

Het AltijdWatSpel is aangeschaft door beroepsopvoeders en ambassadeurs van de OpvoedParty met verschillende pedagogische achtergronden. Respondenten hebben als beroep orthopedagogisch medewerker, kindercoach, gezinsbegeleider, gastouder, KOMOP coach, pedagogisch beleidsmedewerker, pedagogisch medewerker, pedagogisch ondersteuner, ambulante begeleider, teamleider op een kinderdagverblijf en/of geven (daarnaast) OpvoedParty's.

Een aantal van hen heeft te maken met problematiek bij kinderen. Bijvoorbeeld door de begeleiding van kinderen die niet lekker in hun vel zitten (hoog sensitieve kinderen/kinderen die gepest worden), ernstig zieke kinderen of kinderen op bijzonder onderwijs. Daarnaast komt kinderdagverblijf naar voren, kinderen met een auditieve beperking, kinderen met een taal-ontwikkelingsstoornis, kinderen met diabetes of kinderen met sociaal/emotionele hulpvragen (ADHD, ADD) (fr. nr. 2.1, 7.1, 8.1, 11.2, 11.3, 14.1). De meesten van hen hebben gemeenschappelijk dat zij, naast het contact met de kinderen, ook met de ouders in contact komen door bijvoorbeeld een stukje opvoedcoaching, het coachen/ondersteunen van ouders of door gezinsbegeleiding (fr. nr. 2.1, 4.1, 5.2, 8.1, 9.3, 11.2, 13.1, 14.1). Ambassadeurs en/of beroepsopvoeders hebben het spel bijvoorbeeld aangeschaft om het in te zetten tijdens een ouderbijeenkomst (fr. nr. 3.4), ouderavond (fr. nr. 5.3, 10.2) of thema avond/ochtend (fr. nr. 9.7, 13.2). Bijvoorbeeld omdat ouders erg onzeker zijn over het opvoeden (fr. 2.2) of omdat beroepsopvoeders hebben gemerkt dat er een behoefte ligt bij ouders van zorgintensieve kinderen om met elkaar in gesprek te gaan (fr. nr. 4.2, 11.3).

6.4.3 Ervaringen met het AltijdWatSpel

Van de vijftien respondenten die zijn geïnterviewd, hebben vier respondenten ervaring met het inzetten van het AltijdWatSpel. Elf respondenten geven aan dat het geven van een AltijdWat-OpvoedParty met ouders hen nog niet gelukt is (fr. nr. 2.24, 3.1, 4.7, 5.1, 6.5, 7.5, 8.4, 10.3, 12.7, 14.3). Zij hebben hun ervaringen kunnen vertellen over de werkzame of niet werkzame factoren, omdat zij het spel in hun bezit hebben, het spel bekeken hebben, en/of omdat zij ervaring hebben met het geven van een OpvoedParty met het basisspel. Zo konden zij bijvoorbeeld wel vertellen wat zij belangrijk vinden in de begeleiding of wat hen de meerwaarde voor ouders lijkt.

Redenen dat het AltijdWatSpel nog niet is ingezet is door beroepsopvoeders zijn, dat het er nog niet van gekomen is (fr. nr. 4.7, 15.11), bijvoorbeeld omdat er nog niet zoveel aandacht aan besteed is (fr. nr. 7.5) of zij de stap nog niet hebben genomen om praktische redenen zoals de tijd (fr. nr. 12.8). Ook komt een aantal keer naar voren dat het moeizaam is om een OpvoedParty van de grond te krijgen (fr. nr. 2.5, 4.8, 8.6, 14.3, 15.3). Dit zou volgens een aantal beroepsopvoeders kunnen komen omdat de OpvoedParty nog onbekend is (fr. nr. 2.10, 2.30, 14.4). De werving van ouders (van zorgintensieve

kinderen) vinden een aantal beroepsopvoeders lastig (fr. nr. 2.11, 7.7, 7.31, 12.9, 14.6, 15.11). *“Sommigen ouders zijn wel geïnteresseerd, maar melden zich daarna ook weer af”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 14.5). De groep wordt dan te klein, en daardoor kan het ook te duur worden (fr. nr. 14.5). Als redenen worden genoemd dat ouders vaak ook andere verplichtingen en bezigheden hebben overdag (fr. nr. 13.9) of ‘s avonds geen zin meer hebben (fr. nr. 2.9). Een andere beroepsopvoeder noemt als reden dat er een taboe lijkt te liggen op het delen van opvoedvragen. *“Mensen willen best wel één op één. Na ja, dan krijg je de vragen wel. Maar toch in een, ja, mengeling met anderen, dat het toch lastiger is”* (fr. nr. 8.4).

Een aantal van hen hebben het AltijdWatSpel wel eens voorbereid, maar nog niet ingezet omdat de ouderavond niet door ging of omdat de opkomst van de deelnemers te weinig was (fr. nr. 2.13, 5.1, 6.5). Een van hen geeft aan het spel ook te hebben voorbereid om dit met vrijwilligers uit de instelling te gaan doen, maar zij heeft het spel uiteindelijk niet ingezet, omdat zij er achter kwam dat zij niets met de kaartjes kon (fr. nr. 6.1). *“Ik weet niet hoe ik het nou moet ombuigen, zodat ik er iets mee kan richting de vrijwilligers”* (fr. nr. 6.6).

Verschillende beroepsopvoeders, waarbij het nog niet gelukt is om een AltijdWat-OpvoedParty te geven, hebben dit al wel geprobeerd (fr. nr. 2.5, 8.8, 14.5) of plannen gehad dit te gaan doen (fr. nr. 12.7). Anderen geven aan dat zij nog steeds wel van plan zijn om het AltijdWatSpel in te zetten (fr. nr. 4.8, 5.5, 7.6).

Een hele andere reden die een beroepsopvoeder aangeeft voor het niet gebruiken van het AltijdWatSpel is dat zij nu een ander beroep en takenpakket heeft. Om deze reden geeft zij aan dat zij ook niet van plan is het spel nog te gaan gebruiken (fr. nr. 10.3, 10.4).

Een beroepsopvoeder gaf tijdens een interview aan wel een OpvoedParty te hebben gegeven voor zorgintensieve kinderen, alleen dan met het Basisspel. Zij geeft als reden dat zij de ‘normale’ opvoedvragen ook heel goed vind passen bij de doelgroep waarmee zij werkt. *“En soms moet je ook een beetje normaliseren. Want het opvoeden van een peuter met een taal-spraak stoornis niet persé heel erg anders is, dan het opvoeden van een peuter zonder taal-spraak stoornis”* (fr. nr. 13.24).

Ook andere beroepsopvoeders geven aan ook het Basisspel te kunnen gebruiken voor ouders van zorgintensieve kinderen (fr. nr. 12.29, 15.30). *“Ik denk dat ik net zo met deze ouders om zou gaan als bij het BasisSpel. Die ouders hebben ook vragen”*, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 12.27).

Twee beroepsopvoeders hebben wel een keer een AltijdWat-OpvoedParty gegeven met ouders (fr. nr. 9.2, 11.1). Een van hen heeft dit gedaan tijdens een themaochtend met ouders (fr. nr. 9.4). Zij weet niet zeker of zij het AltijdWatSpel ook daadwerkelijk heeft gebruikt. Van tevoren heeft zij kaartjes geselecteerd uit het AltijdWatSpel, maar ook uit het Basisspel, die geschikt waren voor de doelgroep. In anderhalf uur tijd hebben zij vijf kaartjes met ouders besproken (fr. nr. 9.2, 9.4).

De andere beroepsopvoeder vertelt, dat het AltijdWatSpel het gesprek tijdens de bijeenkomst heel goed op gang bracht. Zij hebben tijdens deze bijeenkomst twee kaarten uit het spel behandeld en toen ging de discussie met ouders eigenlijk vanzelf (fr. nr. 11.4).

Een medewerkster van Mappa Mondo geeft aan dat zij het spel niet met ouders ingezet hebben, maar wel met vrijwilligers (fr. nr. 3.1, 3.5). Als pedagogen begeleiden zij de vrijwilligers. Het AltijdWatSpel gebruiken zij geregeld als opwarmer voor vrijwilligers om te kijken wat voor ervaringen zij hebben, en aan de hand van de casussen op de kaartjes uitleg te geven. *“Het is een speelse manier van binnenkomen zeg maar”* (fr. nr. 3.3). Ook geeft zij aan dat zij het nog wel van plan is om het AltijdWatSpel in te zetten tijdens een themabijeenkomst met ouders (fr. nr. 3.9).

Een andere beroepsopvoeder geeft ook aan het AltijdWatSpel gebruikt te hebben met pedagogisch medewerkers (fr. nr. 15.3). Zij hebben het spel met name met elkaar gespeeld en doorgenomen met elkaar wat ze vonden van het spel. Zij vonden het spel erg divers en vroegen zich af of zij op de kinderopvang plus een OpvoedParty met het AltijdWatSpel zouden doen of toch het Basisspel zouden nemen (fr. nr. 15.4).

6.4.4 Het doel en de meerwaarde van een AltijdWat-OpvoedParty voor ouders

Katrien Laane noemt als doel van een AltijdWat-OpvoedParty, dat er een podium is voor ouders om wijsheid te delen en waar ouders ontspannen kunnen praten met andere lotgenoten over wat zij dagelijks doormaken (fr. nr. 1.18). Een aantal beroepsopvoeders geeft aan dit een mooi en goed doel te vinden en daar zeker achter te staan (fr. nr. 2.23, 4.24).

Het doel voor het inzetten van een AltijdWat-OpvoedParty die verschillende beroepsopvoeders zelf noemen, is om ouders met elkaar te verbinden (fr. nr. 7.15, 11.16, 12.2). En daarnaast om het uiten van opvoedvragen uit de taboe te halen, bepaalde onderwerpen bespreekbaar te maken (fr. nr. 5.18, 8.15, 14.16) en op deze manier met ouders in gesprek te komen over hun kind (fr. nr. 5.3, 7.2, 9.7, 15.2). Beroepsopvoeders geven aan dat zij de kracht zien in het verbinden van mensen met elkaar, en in het kunnen delen van ervaringen met elkaar (3.18, 3.24, 5.15, 7.23, 8.16). Daar ligt voor ouders een meerwaarde (fr. nr. 3.18). Door een AltijdWat-OpvoedParty te organiseren is er een plek waar ouders bespreekbaar kunnen maken, waar zij tegenaan lopen (fr. nr. 2.40, 5.15). Ouders kunnen op deze manier een stukje herkenning en erkenning vinden bij elkaar (fr. nr. 3.24, 5.15, 7.23, 10.13, 12.31, 13.32, 14.15, 15.37). Het zien en voelen dat je niet de enige bent met opvoedingsvragen en dat zij er niet alleen voor staan (fr. nr. 2.40, 8.15, 8.16, 10.12, 11.16, 14.16, 15.22). Ouders kunnen elkaar op deze manier begrijpen en steunen (fr. nr. 3.24). *“Herkenbaarheid is een feestje voor ouders”*, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 13.32).

Daarnaast kunnen ouders, door het uitwisselen van ervaringen, van elkaar leren (fr. nr. 6.9, 8.15, 9.24, 13.16) en iets betekenen voor elkaar (fr. nr. 10.12). Zij kunnen elkaar een stukje advies (kleine tips) en inzicht geven (fr. nr. 7.15, 9.24). Bijvoorbeeld door met elkaar te bespreken hoe ouders hun eigen opvoeding vorm geven (fr. nr. 3.24, 7.28, 12.18, 13.17). *“Het is niet zozeer dat adviseren doel een is, maar als ouders vertellen hoe zij met bepaalde dingen omgaan, dan kan het best zijn dat het voor jou ook een praktisch advies kan zijn”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 10.13). Hierdoor komen ouders tot kennis waar zij misschien zelf niet opkwamen (fr. nr. 8.16).

Ouders komen in hun eigen kracht te staan, juist door het stukje erkenning en herkenning, maar ook door de praktische tips van andere ouders (fr. nr. 15.37). Op deze manier kan voorkomen worden dat opvoedingsproblemen in de thuissituatie groter worden (fr. nr. 12.31). Ook kan het verbinden van ouders met elkaar hun netwerk vergroten (fr. nr. 11.16, 12.24). Als laatste meerwaarde van een AltijdWat-OpvoedParty wordt een stukje inzicht in de eigen opvoedingssituatie van ouders genoemd (fr. nr. 7.15). Bijvoorbeeld het inzicht dat ze misschien toch met een expert moeten praten of dat de thuissituatie eigenlijk wel meevalt (fr. nr. 10.26).

De twee beroepsopvoeders die ook daadwerkelijk een AltijdWat-OpvoedParty hebben gegeven met ouders, geven ook aan dat ouders dit als positief hebben ervaren (fr. nr. 9.43, 11.35). Zo vonden ouders het een gezellige avond waar iedereen kon delen en kon vragen wat ze wilden vragen (fr. nr. 11.35). Het stukje ervaringen delen en samen tot een oplossing komen vinden ouders waardevol (fr. nr. 9.41). Volgens een beroepsopvoeder vonden ouders erkenning en herkenning bij elkaar (fr. nr. 11.33). Ook gaf zij aan dat mensen hun netwerk hebben uitgebreid, door elkaar naderhand op te zoeken (fr. 11.35).

6.4.5 Deelnemers

Deelnemers van een AltijdWat-OpvoedParty worden door Katrien Laane ouders van zorgintensieve kinderen genoemd (fr. nr. 1.3). Verschillende beroepsopvoeder geven aan, aan welke groep deelnemers zij een AltijdWat-OpvoedParty zouden willen geven of daadwerkelijk al gegeven hebben. Zo worden bijvoorbeeld ouders van kinderen met een ernstige allergie genoemd (fr. nr. 2.13), ouders van ernstig zieke kinderen (fr. nr. 4.2, 7.4), ouders van kinderen uit de gespecialiseerde kinderthuiszorg, waaronder kinderen met een syndroom of zonder diagnose (fr. nr. 7.8), ouders van kinderen met ontwikkelingsstoornissen (fr. nr. 9.40), ouders van kinderen met diabetes (fr. nr. 11.8), ouders met kinderen met ADHD (fr. nr. 4.2) of ouders van kinderen met een taal-spraak stoornis (fr. nr. 13.2).

Ook geven beroepsopvoeders aan, dat het AltijdWatSpel gericht is op zorgintensieve kinderen, maar het spel eigenlijk heel breed ingezet kan worden (fr. nr. 8.11, 11.6) en dat er van allerlei opvoedingsproblematiek op zo'n avond naar voren kan komen (fr. nr. 14.11).

Het aantal deelnemers dat door beroepsopvoeders als werkzaam wordt gezien ligt veelal tussen de vier en acht deelnemers (fr. nr. 2.14, 6.10, 7.11, 8.10, 10.9, 11.12, 11.13, 12.12, 13.11, 14.9, 15.14). Zo wordt bijvoorbeeld benoemd, dat wanneer ouders problemen in de opvoeding ervaren, het prettiger en veiliger kan voelen om de bijeenkomst in een kleiner clubje te houden (fr. nr. 10.10, 13.11). Daarnaast komt naar voren dat ouders van zorgintensieve kinderen meer vragen kunnen hebben en dat zij door een kleinere groep wat meer tijd en ruimte hiervoor krijgen (fr. nr. 12.12). Ook wordt benoemd dat het moeilijker wordt om het gesprek te leiden, wanneer het aantal deelnemers groter wordt (fr. nr. 11.13, 14.10). En ook kan het zijn dat in een grotere groep niet iedereen aan bod komt of dat het gesprek dan te oppervlakkig blijft (fr. nr. 13.11, 14.10). Als kracht van een grote groep wordt genoemd, dat de herkenning van ouders groter is (fr. nr. 15.14).

Een beroepsopvoeder die het AltijdWatSpel gespeeld heeft met ouders, benoemd dat het goed is om beide ouders bij elkaar te hebben in een OpvoedParty. *“Blijkt toch dat je dan als je dan met elkaar zit te praten soms wat verschillend in mening kunt zijn”* (fr. nr. 11.9). Ook geeft een andere beroepsopvoeder aan, dat het een meerwaarde is als ouders elkaar kennen, omdat zij elkaar dan al regelmatig spreken over inhoudelijke thema's en een kennismaking dan niet persé nodig is (fr. nr. 9.9).

6.4.6 Plaats & tijdstip.

Een aantal beroepsopvoeders geeft aan dat, wanneer zij een AltijdWat-OpvoedParty zouden geven, zij dit zouden organiseren bij een stichting/instelling met een eigen ruimte of bij de instelling waarin zij zelf werken (fr. nr. 2.12, 3.20, 6.8, 7.9, 8.9, 9.8, 10.8, 13.6). Anderen geven aan deze thuis te willen organiseren of bij deelnemers thuis (fr. nr. 4.21, 8.9, 11.7, 14.7, 15.6).

De meningen zijn verschillend over welke locatie het meest werkzaam is. Een aantal beroepsopvoeders vinden het veiliger of laagdrempeliger om het bij mensen thuis te houden (fr. nr. 4.21, 15.16), terwijl andere beroepsopvoeders van mening zijn dat de ruimte bij een instelling veiliger of laagdrempeliger is (fr. nr. 8.9, 10.8).

Een beroepsopvoeder geeft aan dat de plaats waar een OpvoedParty wordt georganiseerd ook afhankelijk is van de doelgroep. *“Mijn eerste insteek zijn om naar een plek toe te gaan waar de doelgroep ook is”* (fr. nr. 12.11). Een andere beroepsopvoeder geeft aan dat het eigenlijk niet uitmaakt waar je het doet. *“Het gaat er meer om of je het voor elkaar krijgt om ouders bij elkaar te krijgen die worstelen met vragen over opvoeden”* (fr. nr. 14.8).

Vanuit eigen ervaring geeft een beroepsopvoeder aan dat het ruis geeft om de bijeenkomst te houden in een ruimte die vast zit aan de (behandel)groep waar op dat moment het kind van de deelnemende ouders is. Dit is volgens haar niet werkzaam (fr. nr. 9.13).

Het tijdstip waarop beroepsopvoeders een AltijdWat-OpvoedParty willen houden of gehouden hebben is verschillend. Zo wordt door een aantal beroepsopvoeders genoemd om de OpvoedParty 's overdag te houden (fr. nr. 2.12, 13.5, 14.7), terwijl andere beroepsopvoeders de OpvoedParty 's avonds zouden houden (fr. nr. 3.6, 15.12).

Een beroepsopvoeder geeft aan dat er vooral tijd en ruimte voor nodig is om rustig te gaan zitten en met elkaar in gesprek te gaan (fr. nr. 3.22). Een andere beroepsopvoeder geeft aan dat het tijdstip ook afhankelijk is van de doelgroep (fr. nr. 10.6, 10.7).

6.4.7 De sfeer in een AltijdWat-OpvoedParty

Aan de beroepsopvoeders is gevraagd welke sfeer zij belangrijk vinden om neer te zetten in een AltijdWat-OpvoedParty. Overeenkomende kenmerken van de sfeer die worden genoemd door beroepsopvoeders is, dat het belangrijk is om een huiselijke sfeer te creëren (fr. nr. 2.17, 3.27, 11.10,

12.13). Door samen aan een tafel zitten en met elkaar in gesprek gaan. (fr. nr. 7.23, 9.14). Dit kan bijvoorbeeld door koffie, thee en wat lekkere dingetjes die op tafel staan om te eten (fr. nr. 2.17, 4.26, 9.14, 11.10).

Daarnaast is een veilige sfeer een belangrijke voorwaarde die beroepsopvoeders noemen (fr. nr. 3.27, 6.18, 7.12, 10.11, 15.18). Een veilige sfeer is belangrijk om je kwetsbaar op te kunnen stellen (fr. nr. 6.11). Een veilige sfeer kun je creëren door afspraken te maken met elkaar. Afspraken kunnen zijn, dat je mensen uit laat praten en niet in te vullen voor een ander (fr. nr. 10.11). Dat je elkaar in waarde laat en respecteert (fr. nr. 14.14). Ook vindt een beroepsopvoeder het belangrijk dat men elkaar serieus neemt, omdat de vragen heel gevoelig kunnen zijn (fr. nr. 2.16).

Andere kenmerken die beroepsopvoeders noemen zijn laagdrempeligheid en een ongedwongen sfeer (fr. nr. 3.27, 4.26, 8.12, 12.125, 14.14). Belangrijk is dat ouders zich op hun gemak voelen en de ruimte voelen om wat te vertellen (fr. nr. 6.11, 7.12). Dit kun je bijvoorbeeld creëren door te vertellen dat alles wat besproken wordt bij de mensen zelf blijft. Dat alles gezegd mag worden en dat niets fout is (fr. nr. 7.12).

Een andere beroepsopvoeder geeft aan een uitnodigende sfeer te willen creëren (fr. nr. 15.18) Ook vinden beroepsopvoeders een open sfeer belangrijk (6.18, 8.12, 12.14) en daarnaast een informele sfeer (fr. nr. 12.14). Zo noemt een beroepsopvoeder dat zij het als begeleider belangrijk vindt om open en eerlijk zijn, omdat je dat dan terugkrijgt van ouders (fr. nr. 8.12). Een andere beroepsopvoeder heeft, om een open en vertrouwelijke sfeer te creëren, ook haar eigen kaartje omgedraaid tijdens de AltijdWat-OpvoedParty (fr. nr. 13.13).

6.4.8 Vormgeving van het AltijdWatSpel in de bijeenkomst

Beroepsopvoeders geven een bijeenkomst op verschillende manieren vorm met de inhoud van het spel (de kaartjes). Wat veelal naar voren komt, is dat beroepsopvoeders de kaarten uit het AltijdWatSpel selecteren voordat zij het spel met ouders spelen. Dit kan zijn op voorkeur van een thema van de ouders (fr. nr. 2.19), of door als begeleider kaarten te selecteren op aansluiting bij de doelgroep (fr. nr. 3.10, 3.29, 5.7, 6.12, 9.2, 11.15, 13.13). Een beroepsopvoeder geeft aan dat zij dit gedaan heeft door bijvoorbeeld te kijken naar de leeftijdscategorieën op de kaarten. *“Je kunt niet zomaar alle kaartjes gebruiken. Je kijkt wel naar je groep die je hebt”* (fr. nr. 9.17). Verschillende beroepsopvoeders geven ook aan dat het prima is om vooraf de kaarten te selecteren (fr. nr. 9.17, 13.14).

Daarnaast geven een aantal beroepsopvoeders aan dat zij eerst de vragen van ouders in kaart brengen voordat zij het spel spelen (fr. nr. 2.20, 7.13, 8.13, 9.20, 11.15, 15.0). Deze vragen worden door beroepsopvoeders als eerste behandeld, of later in de bijeenkomst wanneer er veiligheid is in de groep. Beroepsopvoeders geven aan dat zij het belangrijk vinden, dat ouders ook met eigen vragen komen en deze te bespreken, om aansluiting met de doelgroep te vinden (fr. nr. 2.20, 8.14, 11.15). Verschillende beroepsopvoeders geven dan ook aan de kaarten als aanvulling, verdieping of ondersteuning te gebruiken of om op een onderwerp te komen (fr. nr. 7.14, 8.29, 11.15). Is er na de eigen vragen nog tijd over, dan pak je gewoon weer een kaartje (fr. nr. 9.21). *“Ik denk dat verhalen delen bij zorgintensieve kinderen dat al een vullend programma zou kunnen zijn. De kaartjes kan ik er altijd nog bij pakken”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 7.13).

Verschillende beroepsopvoeders zien de kaartjes als aanleiding tot gespreksuitwisseling (fr. nr. 3.9, 10.17, 11.14, 14.12, 15.9). Zo geeft een beroepsopvoeder aan dat zij de kaartjes erbij zou pakken om een thema te bespreken, als voorstelrondje of als opwarmer in een thema avond met ouders te gebruiken (fr. nr. 3.9, 3.10).

Een aantal geïnterviewde beroepsopvoeders laten de deelnemers zelf (willekeurig) een kaartje trekken in een bijeenkomst met ouders (fr. nr. 2.21, 3.10, 6.13, 9.15, 11.14). Bijvoorbeeld door ouders zelf uit een categorie te laten kiezen (fr. nr. 13.15). Een andere beroepsopvoeder geeft aan dat zij vindt dat het proces vóór het resultaat gaat. *“Dus als zij bijvoorbeeld een bepaald kaartje*

hebben en daar hebben we een gesprek over, en dat het daarna vanuit dat kaartje gaat naar een volgende situatie, dan laat ik dat ook gebeuren” (fr. nr. 15.9).

De twee beroepsopvoeders, die het AltijdWatSpel ook daadwerkelijk ingezet hebben met ouders, geven aan dat er eigenlijk maar een paar kaarten tijdens zo’n bijeenkomst besproken worden, omdat ouders toch heel veel ervaringen met elkaar uit willen wisselen (fr. nr. 9.2, 11.14). *“Er bleek zoveel gepraat te worden, dat het van naar onderwerp naar onderwerp ging”* (fr. nr. 11.4).

Een specifieke doelgroep voor het geven van een AltijdWat-OpvoedParty is volgens een aantal beroepsopvoeders ook belangrijk. Zo moet de bijeenkomst niet te algemeen zijn (fr. nr. 4.15, 7.29), en is het belangrijk om mensen bij elkaar te brengen uit dezelfde leeftijdscategorie omdat het verschil in ervaringen uitwisselen anders te groot is (fr. nr. 7.29).

Ook geven twee beroepsopvoeders aan dat zij het AltijdWatSpel combineren met het Basisspel in de AltijdWat-OpvoedParty (fr. nr. 8.3, 9.18). Door meerdere spellen heb je meer mogelijkheden en houd je voldoende kaartjes over wanneer je ze selecteert op aansluiting bij de doelgroep (fr. nr. 9.18).

6.4.9 De Basistraining

Een gedeelte van de geïnterviewde beroepsopvoeders heeft de basistraining van de OpvoedParty gevolgd vanuit Lunamare (fr. nr. 2.28, 4.10, 7.10, 8.20, 10.14, 12.5, 14.21, 15.22). Een aantal beroepsopvoeders vindt de basistraining zeker een meerwaarde naast het aanschaffen van het spel (fr. nr. 10.16, 15.26). Zo geeft iemand aan, dat er in de basistraining focus is op wat de bedoeling is in een OpvoedParty en dat er daarnaast uitwisseling is met andere beroepsopvoeders tijdens de training (fr. nr. 10.16). Ook is de training een meerwaarde om de gedachtegang van de OpvoedParty te begrijpen en het gedachtegoed te kunnen uitdragen (fr. nr. 15.25, 15.26).

De meerwaarde uit de basistraining die een beroepsopvoeder ervaart, verschilt wel per persoon.

Voor een beroepsopvoeder waren bijvoorbeeld veel dingen uit de basistraining herkenbaar, doordat zij zelf een leidinggevende functie heeft. Zij geeft wel aan dat het een bewustwording voor haar was over hoe je een OpvoedParty kunt aanpakken. Twee andere beroepsopvoeders geven aan dat zij het oefenen met het groepsproces in de basistraining waardevol vonden (fr. nr. 4.11, 7.26). Daarnaast het stukje organisatie wat helpt om een OpvoedParty goed neer te zetten (fr. nr. 7.26).

Een andere beroepsopvoeder neemt het stukje sfeer mee uit de basistraining. *“Aandacht voor de ander, een stukje verwen-gevoel. Waardoor je voelt dat het prettig is om er te zijn en dat is denk ik de basis van de gesprekken die er die avond plaats kunnen vinden”* (fr. nr. 10.15)

Weer een andere beroepsopvoeder neemt vooral de gedachtegang mee om iedereen in zijn waarde laten. Het idee dat iedereen handelt vanuit de beste intenties (fr. nr. 14.21).

Ook worden verschillende gesprekstechnieken meegenomen, zoals NIVEA (niet invullen voor een ander) of Oordeel, Mening en Advies laten we thuis (fr. nr. 2.26, 15.25; Basistraining, 2016).

De beroepsopvoeders die de basistraining gevolgd hebben, geven over het algemeen aan, dat deze erg duidelijk was (fr. nr. 2.29, 8.27, 10.24). Er komen dan ook weinig verbeterpunten naar voren over de Basistraining. Als enige verbeterpunt kwam naar voren van een beroepsopvoeder, dat er in de basistraining weinig gesproken is over het AltijdWatSpel. Voor haar zou het een meerwaarde zijn om tijdens de basistraining daar ook aandacht aan te besteden (fr. nr. 15.33, 15.34).

Een beroepsopvoeder die de basistraining niet heeft gevolgd, vond dit voor haarzelf ook niet nodig. *“Ik vind dat je geschoold moet zijn om dit gewoon te kunnen doen en anders moet je de training volgen bij Lunamare”* (fr. nr. 9.37). Een andere beroepsopvoeder geeft aan dat zij wel op cursus kon gaan, maar dat zij dit niet heeft gedaan vanwege de kosten (fr. nr. 11.29). Zij geeft aan dat wanneer je je professe uit wilt dragen, er momenteel wel makkelijkere mogelijkheden voor zijn, zoals social media of online informatie op een site (fr. nr. 11.29).

6.4.10 De begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty

Om het AltijdWatSpel te spelen is wel begeleiding nodig (fr. nr. 6.17, 7.19). Beroepsopvoeders vinden een aantal aspecten belangrijk en werkzaam in de begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty.

De rol die een begeleider heeft, zien veel beroepsopvoeders als sturend of leidend (fr. nr. 3.16, 7.19, 10.21, 12.26, 13.19). *“Niet te sturend om de veiligheid daarin te behouden”* (fr. nr. 7.19), en zonder dominant te zijn (fr. nr. 10.21). Onder de sturende of leidende rol valt bijvoorbeeld de tijdsbewaking (fr. nr. 2.31, 13.22), de bewaking van het groepsproces (fr. nr. 2.31, 10.19, 11.21, 15.21), de bewaking dat iedereen aan het woord komt (fr. nr. 2.31, 3.28, 4.12, 7.20, 9.22, 10.18, 11.23, 12.25, 13.21, 15.28) en de bewaking dat men naar elkaar luistert en men elkaar laat uitpraten (fr. nr. 7.20, 9.22, 15.28).

Ook zien beroepsopvoeders hun rol soms als adviserend (fr. nr. 3.17). Bijvoorbeeld door een stukje duidelijke uitleg te geven (fr. nr. 3.17, 3.26), of door (gevraagd) informatie te geven in een bijeenkomst over bijvoorbeeld de doelgroep van de kinderen van de deelnemers (fr. nr. 9.32, 15.28). Een ander geeft aan juist wat minder in de adviserende rol te gaan zitten (fr. nr. 5.19).

Belangrijke aspecten in de begeleiding, die beroepsopvoeders noemen, zijn dat je ouders de ruimte geeft, om te kunnen delen wat zij willen delen (fr. nr. 3.26, 9.16, 11.20) en aansluit bij de behoefte van ouders (fr. nr. 15.21). Tijdens het delen van ervaringen, is het belangrijk om als begeleider naast de ouders te staan (fr. nr. 5.14). Juist door ouders met elkaar over vragen te laten buigen en niet als begeleider steeds de oplossing aan te dragen (fr. nr. 4.12, 5.14, 10.21, 12.18). *“Dat we proberen toch bepaalde dingen bespreekbaar te maken, met ouders, zonder oordeel”*, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 5.14). Daarnaast is het belangrijk als begeleider, dat je helder krijgt waar ouders mee zitten en hen hierbij te helpen, zodat zij weer een stapje verder kunnen (fr. nr. 14.20, 15.28).

Een ander punt die beroepsopvoeders belangrijk vinden, is het bewaken of creëren van veiligheid (fr. nr. 3.28, 6.18, 10.19, 14.22, 15.27). Bijvoorbeeld door respect te hebben voor elkaar en door elkaar in waarde te laten (fr. nr. 4.12, 8.23, 12.23). Maar ook door het aankaarten van privacy van de deelnemers (fr. nr. 2.27, 8.24, 15.24). *“Alles wat gezegd wordt, dat blijft ook hier”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 15.24).

Daarnaast vinden begeleiders het positief benaderen belangrijk (fr. nr. 6.18, 13.19). Bijvoorbeeld door op zoek te gaan naar wat wel goed gaat en mensen zo in hun eigen kracht te zetten (fr. nr. 13.19). Ook noemt een beroepsopvoeder dat een geschoolde begeleider belangrijk is. Zo geeft zij aan dat het belangrijk is om kennis te hebben over bijvoorbeeld de doelgroep (fr. nr. 9.39).

6.4.11 De methodiek in een AltijdWat-OpvoedParty.

Beroepsopvoeders noemen als methodiek het in eigen kracht zetten van mensen (fr. nr. 7.16, 9.28), en het verbinden van mensen met elkaar (fr. nr. 7.16, 11.22). Dat ouders elkaar helpen, in plaats van dat je als begeleider de oplossingen aandraagt (fr. nr. 12.18). Zo noemen beroepsopvoeders om vooral de ouders zelf aan het woord laten (fr. nr. 8.17, 11.19). *“Vooral hun eigen ervaringen, dat is hun kracht, en daar ga je mee verder”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 9.28).

6.4.12 Gesprekstechnieken die een begeleider toepast in een AltijdWat-OpvoedParty

Specifieke gesprekstechnieken, die naar voren komen en werkzaam (lijken te) zijn in het geven van een AltijdWat-OpvoedParty, zijn actief luisteren en het stellen van (verdiepende) vragen (3.11, 5.12, 6.14, 10.18, 11.20, 13.20, 14.18). Naar voren komt om ouders vooral aan het woord te laten tijdens een bijeenkomst, hun eigen ervaringen te laten vertellen en met elkaar in gesprek te laten gaan (fr. nr. 3.11, 5.11, 5.12, 11.20, 12.23). Als begeleider is het belangrijk om deelnemers uit te nodigen om op elkaar te laten reageren (fr. nr. 7.18).

Door als begeleider (actief) te luisteren, en door te vragen op wat zij aangeven, kom je tot een gesprek (fr. nr. 3.25). Mensen voelen zich door actief luisteren gehoord en gaan daardoor dieper nadenken. Het geeft hen verduidelijking en verheldering (fr. nr. 10.18). Door goed te luisteren kun je als begeleider ook beter reageren (fr. nr. 7.17). *“Wat Katrien Laane heel mooi zegt: Het is eigenlijk mijn taak om te horen, wat er niet gezegd wordt”*, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 15.23).

Het stellen van vragen is belangrijk om er achter te komen wat iemand nodig heeft (fr. nr. 14.18). In het stellen van vragen is het belangrijk om open vragen te stellen en daarin niet oordelend of

aanvallend te zijn (fr. nr. 7.17, 7.25, 12.23). Daarnaast is het belangrijk om af te tasten per persoon. *“Bij de één kan je de diepte in en bij de ander moet je aan de oppervlakte blijven”* (fr. nr. 7.18). Andere technieken die beroepsopvoeders noemen, zijn samenvatten (fr. nr. 10.20) en daarnaast de boodschap van een ouder ontvangen (fr. nr. 13.20). Ook vinden zij het belangrijk om tijdens de bijeenkomst elkaar te laten uitpraten (fr. nr. 2.26, 9.28), niet in te vullen voor een ander (fr. nr. 2.26), opvattingen en meningen over een ander thuis te laten (fr. nr. 2.26) en uit te dragen dat iedere mening er mag zijn (fr. nr. 9.28).

6.4.13 Aansluiting van het AltijdWatSpel op de doelgroep

Het AltijdWatSpel onderscheidt zich van het basisspel, doordat er andere thema's of onderscheidende vragen op de kaarten staan. De stellingen/situatieschetsen op de kaarten zijn meer geschreven op de doelgroep ouders van zorgintensieve kinderen (fr. nr. 7.32, 8.30, 9.19, 12.28, 13.29). Volgens beroepsopvoeders gaan de stellingen wat dieper en spreken de kaarten meer aan op gevoel (fr. nr. 2.39, 13.29). Dat de casussen meer geschreven zijn op de doelgroep ouders van zorgintensieve kinderen, is volgens een aantal beroepsopvoeders zeker een meerwaarde (fr. nr. 7.32, 8.30, 9.40, 10.25, 12.28). Er kan daarmee een andere doelgroep worden aangesproken (fr. nr. 12.28). Het geeft ouders van zorgintensieve kinderen meer herkenning in de situatieschetsen van het AltijdWatSpel (fr. nr. 10.25).

Aan beroepsopvoeders is gevraagd of zij het AltijdWatSpel passend vinden voor de ouders van zorgintensieve kinderen. Veel van de geïnterviewde beroepsopvoeders geven aan dat zij het spel passend vinden voor deze doelgroep, of gedeeltelijk passend vinden voor de doelgroep waarmee zij zelf werken (fr. nr. 2.33, 3.23, 5.20, 6.19, 7.23, 8.25, 9.33, 10.22, 11.24, 13.23, 14.23, 15.30). *“De vragen zijn zeker voor degenen die zulke kinderen heeft wel heel duidelijk”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 2.33.). Door een aantal beroepsopvoeders wordt dan ook wel gedacht, dat de vragen op de kaartjes onderwerpen zijn waar ouders tegenaan lopen (fr. nr. 2.33, 3.23, 7.21, 7.32). Bijvoorbeeld bij ouders met een ziek kind. *“Voor ouders geeft het veel herkenning”* (fr. nr. 3.23). De stellingen uit het AltijdWatSpel spreekt een aantal beroepsopvoeders meer aan dan de stellingen uit het basisspel (fr. nr. 2.33, 3.35). Bijvoorbeeld omdat de kaarten beter aansluiten bij de doelgroep waarmee zij werken. Niet alle kaarten sluiten aan bij elke doelgroep, maar daar kunnen de kaarten op geselecteerd worden (3.29, 5.20, 11.25). *“Je kunt het spel passend maken”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 9.33). Het is goed dat je het spel breed kunt inzetten (fr. nr. 11.25). Voor een aantal beroepsopvoeders lijkt het spel passend, maar zij moeten dit nog ervaren (fr. nr. 4.28, 7.21, 12.29). Een andere beroepsopvoeder geeft aan dat zij het AltijdWatSpel wel zou combineren met het basisspel, omdat zij denkt dat de reguliere casussen ook passend zijn (fr. nr. 15.30).

6.4.14 Werkzame elementen van het AltijdWatSpel

De kaarten met stellingen/situatieschetsen uit het AltijdWatSpel worden gewaardeerd door beroepsopvoeders. Zo vinden beroepsopvoeders de kaarten met stellingen/situatieschetsen prachtig, mooi, duidelijk, leuk, toegankelijk, helder voor iedereen, en een ander vindt dat de kaarten al voor zich spreken (fr. nr. 2.37, 4.14, 5.24, 7.24, 11.28, 12.16). *“Ik voel precies aan hoe ouders daar dan tegenaan kunnen lopen”* aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 2.37).

Het AltijdWatSpel geeft voor een beroepsopvoeder structuur om een bijeenkomst vorm te geven (fr. nr. 4.25). Zo vinden beroepsopvoeders de kaarten een mooi middel om met mensen een gesprek te beginnen (fr. nr. 4.3, 4.27, 6.15, 9.10, 11.4, 13.27, 14.24). Ouders vinden het ook leuk om een kaartje te pakken en daar met zijn allen over na te denken (fr. nr. 4.4). Ook komen er door de kaartjes onderwerpen aan bod (fr. nr. 4.27). *“Ouders vinden het zelf vaak wel lastig om uit zichzelf problemen op tafel te leggen en nu kwam dat gewoon uit dat kaartje al en ouders konden zelf kijken van is dat voor mij van toepassing ja of nee”*, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 9.7). De vragen op de kaartjes nodigen ouders uit om te reageren (fr. nr. 7.24, 11.4). Wat het volgens beroepsopvoeders ook een mooi middel maakt om te gebruiken is, dat er vragen bij zitten waar je over na moet denken. Vragen

die anders niet gesteld worden of waar anders niet over nagedacht wordt (fr. nr. 8.19, 9.40). De vragen op de kaarten zijn volgens beroepsopvoeders uitgebreid gericht op thema's en leeftijdscategorieën. Beroepsopvoeders geven aan dat zij dat fijn vinden (fr. nr. 5.5, 6.21, 12.19). Je kunt het spel daardoor op veel manieren gebruiken, aldus een beroepsopvoeder (fr. nr. 12.19). Wat ook als werkzaam wordt gezien door beroepsopvoeders is, dat de kaarten breed ingezet kunnen worden, bijvoorbeeld in verschillende doelgroepen (fr. nr. 8.11, 11.6). Ook vraagt het spel volgens een beroepsopvoeder weinig voorbereiding en zijn de kaarten heel handzaam (fr. nr. 5.25). Daarnaast wordt het AltijdWatSpel gezien als laagdrempelig (fr. nr. 4.26, 5.24, 12.3, 12.31, 14.24). Bijvoorbeeld door het een spel te noemen en door de hele setting die je creëert.

Wat beroepsopvoeders ook werkzaam vinden is, dat er door middel van het spel onderling wordt samen gewerkt, om hulp wordt gevraagd en dat mensen eerlijk kunnen zijn naar elkaar (fr. nr. 8.28). Andere beroepsopvoeders vinden het spel werkzaam, omdat het spel mensen inzicht kan geven in de eigen opvoedingssituatie en omdat het AltijdWatSpel gericht is op preventie van verdere opvoedingsproblematiek (fr. nr. 10.26, 12.31)

6.4.15 Niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel

Een aantal beroepsopvoeders en ambassadeurs konden geen niet werkzame factoren benoemen over het AltijdWatSpel (fr. nr. 2.34, 8.26, 9.23, 9.34, 12.30, 13.27). Redenen hiervan zijn dat zij zich nog niet genoeg in het spel hebben verdiept of dat zij het spel nog niet in de praktijk hebben ervaren (fr. nr. 10.23, 12.20, 13.28). Een andere reden die wordt genoemd door beroepsopvoeders, is dat zij alleen positieve ervaringen met het spel hebben. Degenen die het spel met ouders hebben gespeeld, hebben van ouders ook geen verbeterpunten of niet werkzame factoren terug gehoord (fr. nr. 11.36, 13.31).

Andere beroepsopvoeders konden wel een aantal niet werkzame factoren noemen. Een niet werkzame factor wat vaker is terug gekomen vanuit interviews, is dat AltijdWat-OpvoedParty's niet of moeizaam van de grond komen, zoals ook beschreven in hoofdstuk 6.4.3 (fr. nr. 2.5, 2.7, 4.8, 14.3). Een andere niet werkzame factor die wordt genoemd, is de naam van de OpvoedParty (fr. nr. 14.25, 2.36, 2.38, 11.4, 14.26). Er wordt bijvoorbeeld lacherig gedaan over de naam (fr. nr. 2.6, 2.35). En ook wordt benoemd dat ouders niet precies weten wat de bedoeling is als zij van een OpvoedParty horen. Het is volgens een beroepsopvoeder daardoor te vaag (fr. nr. 4.16). Pas als er verteld wordt over de inhoud, wordt het interessant (fr. nr. 2.35). Ook wordt benoemd dat de naam "OpvoedSpel" het beladen maakt (fr. nr. 11.27). Dit komt volgens de beroepsopvoeder doordat het voor ouders al beladen is om over opvoeden te praten.

Een enkeling vindt het spel lastig om te spelen (fr. nr. 6.20). Een niet werkzame factor die naar voren komt over de kaartjes van het AltijdWatSpel, is dat sommige beroepsopvoeders vinden dat niet met alle kaartjes evenveel discussie uitgelokt kan worden of diepgang gekregen kan worden (fr. nr. 3.0, 5.9). Bijvoorbeeld omdat er geen (verdiepende) vragen op de kaartjes staan (fr. nr. 6.16, 14.28). Daarnaast noemt een beroepsopvoeder dat een kaartje soms te specifiek gericht op een bepaald type kind is. *"Als het niet op jouw kind lijkt dan, ja, dan slaat het kaartje niet echt aan"*, aldus de beroepsopvoeder (fr. nr. 6.7). Een ander vindt de veelzijdigheid van de kaartjes te groot. *"Het gaat van, soms staat er ongeneselijk ziek, dan staat er weer gedragsproblemen, dan staan er weer kind met een aandoening. Er zit daar zo een wereld van verschil tussen, om daar met elkaar over te praten"*. Het selecteren van kaarten vindt zij zonde van het spel (fr. nr. 15.4, 15.5, 15.6).

Een beroepsopvoeder vindt de drie leeftijdscategorieën van de kaarten uit het spel te breed (fr. nr. 9.11). Bijvoorbeeld de leeftijdscategorie nul tot zes jaar. Zo geeft zij aan dat ouders met een kind van drie hele andere vragen hebben dan ouders met een kind van zes. Ook vindt een andere beroepsopvoeder het inzetten van het spel lastig omdat zij diverse leeftijden in huis hebben, van nul tot achttien jaar (fr. nr. 6.13). Dit maakt herkenning tussen ouders lastiger.

De stellingen uit het AltijdWatSpel zijn volgens een beroepsopvoeder meer gericht op de ouder dan de stellingen uit het BasisSpel. Vragen gericht aan de ouder kan het inzetten van het spel lastiger

maken, omdat het dan dichterbij komt voor de ouder en dit maakt een ouder kwetsbaar (fr. nr. 15.8, 15.9). Een andere beroepsopvoeder vindt ook dat er kwetsbare onderwerpen naar voren komen in een AltijdWat-OpvoedParty, en zij geeft aan dat zij het lastig vindt om te bepalen waar de grens ligt in wat je bespreekbaar maakt met ouders (fr. nr. 5.22). Daarnaast heeft een beroepsopvoeder vraagtekens bij het thema ongewenst gedrag. Zij geeft aan dat de beoordeling van de stellingen/situatieschetsen van ongewenst gedrag, een invulling van iemand anders is (fr. nr. 6.23). Een ander knelpunt dat naar voren komt, is dat een aantal beroepsopvoeders het leuk zouden vinden om ergens te kunnen lezen, bijvoorbeeld in het handboek, hoe het spel op verschillende manieren ingezet kan worden (fr. nr. 3.31, 3.32, 3.33, 11.31). Aan dit punt wordt vooral aandacht geschonken in de basistraining. Ook geeft iemand aan, dat wanneer je geen basistraining hebt gevolgd, je wel een handboek nodig hebt waarin gelezen kan worden hoe een OpvoedParty kan worden neergezet (fr. nr. 5.21). Maar ook in de basistraining zelf mag volgens een beroepsopvoeder nog meer worden ingegaan op de inhoud en hoe je het moet doen (fr. nr. 11.28).

6.4.16 Conclusie

Aan de hand van niveau 3 van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen wordt het volgende geconcludeerd over de doeltreffendheid van de interventie:

Het AltijdWatSpel is bedoel voor ouders van zorgintensieve kinderen en kan breed worden ingezet onder ouders met kinderen met diverse problematiek. Beroepsopvoeders geven aan dat het AltijdWatSpel als een laagdrempelige interventie wordt gezien voor ouders.

Twee van de vijftien geïnterviewde respondenten heeft het AltijdWatSpel in de praktijk gebruikt met ouders. Redenen dat het spel veelal nog niet gebruikt is, dat de werving van ouders lastig is en dat er een taboe ligt op het delen van opvoedvragen.

De kracht van de AltijdWat-OpvoedParty ligt in het verbinden van mensen met elkaar en het delen van ervaringen. Ouders vinden erkenning, herkenning en advies bij elkaar en op deze manier komen zij in hun eigen kracht te staan. Het is werkzaam wanneer een bijeenkomst zicht richt op een specifieke doelgroep ouders, omdat dit tot meer herkenning leidt onder de deelnemers.

Het AltijdWatSpel onderscheidt zich van het basisspel, doordat de casussen meer geschreven zijn op de doelgroep ouders van zorgintensieve kinderen. Beroepsopvoeders zien dit als meerwaarde. Zo geven zij aan dat zij het spel passend vinden voor deze doelgroep, en vinden of denken zij dat de vragen op de kaarten onderwerpen zijn, waar ouders van zorgintensieve kinderen tegenaan lopen. Beroepsopvoeders vinden de kaarten uit het AltijdWatSpel een mooi middel om met mensen een gesprek te beginnen. Zij gebruiken de kaarten uit het AltijdWatSpel als aanvulling/ondersteuning of verdieping in een bijeenkomst.

Beroepsopvoeders vinden het werkzaam om de kaarten uit het AltijdWatSpel vooraf te selecteren, om het spel op deze manier passend te maken voor een bepaalde doelgroep ouders. Ook geven zij aan dat het belangrijk is om de eigen vragen van ouders voor te laten gaan op de kaartjes.

De rol van de begeleider tijdens een AltijdWat-OpvoedParty zien beroepsopvoeders als sturend, leidend en soms wat adviserend. Belangrijke aspecten van de begeleider zijn de bewaking van het groepsproces, de bewaking dat iedereen aan het woord komt en het aansluiten bij de behoefte van ouders. Ook vinden beroepsopvoeders het belangrijk om in de bijeenkomst een huiselijke, veilige, open, en ongedwongen sfeer te creëren. Gesprekstechnieken die naar voren komen als werkzaam zijn actief luisteren en het stellen van (verdiepende) vragen. Daarnaast vinden beroepsopvoeders het belangrijk om vooral ouders aan het woord te laten en hen met elkaar in gesprek te laten gaan.

Daarnaast zien verschillende beroepsopvoeders het volgen van de basistraining als meerwaarde.

Een niet werkzame factor die wordt genoemd is de naam van de OpvoedParty. Zo laat deze niet duidelijk zien wat de bedoeling is of maakt het beladen voor ouders. Andere niet werkzame factoren die naar voren komen van het AltijdWatSpel zijn dat niet alle kaartjes discussie uitlokken, kaartjes te specifiek gericht zijn op een bepaald type kind, de veelzijdigheid van kaartjes uit het spel te groot is en dat leeftijdscategorieën van de kaarten erg breed zijn. Echter vinden andere beroepsopvoeders de veelzijdigheid van kaarten juist een werkzame factor. Ook komt naar voren dat beroepsopvoeders behoefte hebben aan richtlijn over hoe het spel op verschillende manieren ingezet kan worden.

Hoofdstuk 7 De eindconclusie

In de eindconclusie beschrijven wij het antwoord op onze hoofdvraag. Deze is als volgt:

“Welke werkzame factoren en welke niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel komen naar voren vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van ouders en beroepsopvoeders/ambassadeurs die het spel gebruiken?” Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden is er in de resultaten antwoord gegeven op de vier deelvragen die geformuleerd zijn aan de hand van de verschillende niveaus van de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen.

Vanuit niveau 0 en niveau 1 komt naar voren dat de interventie duidelijk is beschreven in het handboek van de OpvoedParty. Vanuit niveau 2 komen verschillende elementen van een AltijdWat-OpvoedParty naar voren, die vanuit literatuurstudie als werkzaam of niet werkzaam worden gezien. Vanuit niveau 3 komen ervaringen van beroepsopvoeders en ambassadeurs naar voren over de doeltreffendheid van de interventie. Niveau 4 is niet onderzocht. Al deze resultaten, de antwoorden op de vier deelvragen, worden hieronder beschreven tot een eindconclusie over de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel.

De kracht van een AltijdWat-OpvoedParty

Ouders van zorgintensieve kinderen lijken specifieke vragen of problemen te hebben. Vanuit de literatuur en interviews met beroepsopvoeders komt naar voren dat zij behoefte kunnen hebben aan het delen van ervaringen uit de opvoedingssituatie met andere ouders.

De kracht van de AltijdWat-OpvoedParty ligt volgens beroepsopvoeders in het verbinden van mensen met elkaar en het delen van ervaringen. Vanuit beroepsopvoeders en vanuit de literatuur komen een aantal werkzame factoren naar voren van lotgenotencontact. Zo vinden ouders erkenning en herkenning bij elkaar en daarnaast kunnen zij elkaar een stukje advies geven. Ook kan het deelnemen aan een AltijdWat-OpvoedParty hun netwerk uitbreiden. Ouders komen op deze manier in hun eigen kracht te staan (Bakker e.a., 2014; Gielen e.a., 2012).

Het werken aan eigen kracht met ouders wordt vanuit de literatuur en ervaringen van beroepsopvoeders als werkzame factor gezien. Ook is een groepsgerichte aanpak geschikt voor het werken aan de eigen kracht van ouders (Burggraaf-Huisjes, 2011). Om het werken aan eigen kracht te stimuleren komt vanuit de literatuur naar voren dat het van belang is, dat er partnerschap ontstaat tussen de ouders en groepsbegeleider met daarbij een gelijkwaardige samenwerking (Prinsen e.a., 2012). De eigen deskundigheid van ouders moet worden erkend en het is belangrijk om als begeleider te kijken naar de mogelijkheden van mensen (Watson e.a., 2005). Ook beroepsopvoeders geven aan, dat het werkzaam is om ouders met elkaar over vragen te laten buigen en niet als begeleider de oplossing aan te dragen.

Een andere werkzame factor van het AltijdWatSpel die naar voren komt vanuit beroepsopvoeders en vanuit de literatuur, is dat het zich richt op preventie van verdere opvoedingsproblematiek. Juist door de eigen kracht van ouders te versterken en het sociale netwerk rondom ouders te activeren (Okma e. a., 2014).

De kracht van het AltijdWatSpel

In een AltijdWat-OpvoedParty wordt het AltijdWatSpel gebruikt. Het AltijdWatSpel onderscheidt zich van het BasisSpel doordat de casussen meer geschreven zijn op de doelgroep ouders van zorgintensieve kinderen. Beroepsopvoeders zien dit als meerwaarde. Zo geven zij aan dat met dit spel een andere doelgroep kan worden aangesproken en vinden of denken zij, dat de vragen op de kaarten onderwerpen zijn waar ouders van zorgintensieve kinderen tegenaan lopen.

Volgens beroepsopvoeders kan dit spel breed worden ingezet onder ouders met kinderen met diverse problematiek, wat een aantal van hen als werkzaam ziet.

Een AltijdWat-OpvoedParty heeft een bepaalde structuur die je als beroepsopvoeder leert in een basistraining. Een beroepsopvoeder/ambassadeur kan hier met het gebruik van de uitgangspunten van de OpvoedParty, zijn/haar eigen draai aan geven. Hetzelfde geldt voor de kaarten van het

AltijdWatSpel. De kaarten uit het AltijdWatSpel kunnen gebruikt worden in een AltijdWat-OpvoedParty, echter gaan de eigen vragen van ouders voor.

Discussiëren en informatie uitwisselen blijkt vanuit literatuuronderzoek en ervaringen van beroepsopvoeders een werkzame factor (Bakker e.a., 2014). Beroepsopvoeders zien de kaarten uit het AltijdWatSpel als een mooi middel om met ouders een gesprek te beginnen. Zij gebruiken de kaarten uit het AltijdWatSpel als aanvulling/ondersteuning of verdieping in een bijeenkomst. Ook geven zij aan dat het Basisspel gecombineerd kan worden met het AltijdWatSpel.

Beroepsopvoeders geven zelf aan dat zij het werkzaam vinden om de kaarten uit het AltijdWatSpel vooraf te selecteren om het spel op deze manier passend te maken voor een bepaalde doelgroep ouders. Ook vinden zij het belangrijk om de eigen vragen van ouders voor te laten gaan op het behandelen van de vragen uit het AltijdWatSpel en daarmee aan te sluiten aan de behoeften van ouders.

Ook vanuit de literatuur en de gedachtegang van de OpvoedParty blijkt dat het werkzaam is om vraaggericht te werken, door een centrale plaats op te stellen voor vragen en behoeften van ouders (Bakker e.a., 2014).

Het aantal deelnemers

Vanuit de literatuur wordt acht tot twaalf deelnemers tijdens lotgenotencontact als werkzaam gezien (Bakker e.a., 2014). Dit komt deels overeen met de gedachtegang van de OpvoedParty, waarin vier tot tien deelnemers als werkzaam wordt gezien. Beroepsopvoeders zien vier tot acht deelnemers in een AltijdWat-OpvoedParty als werkzaam. Juist omdat ouders van zorgintensieve kinderen extra vragen kunnen hebben en het fijn kan zijn om dit in een kleinere groep te bespreken.

Ook komt naar voren vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van beroepsopvoeders, dat het werkzaam is wanneer een bijeenkomst zich richt op een specifieke doelgroep ouders omdat dit bij ouders tot meer herkenning leidt (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011).

De locatie van een AltijdWat-OpvoedParty

De locatie die als werkzaam wordt gezien voor het organiseren van een AltijdWat-OpvoedParty is verschillend. Vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty en een aantal beroepsopvoeders/ambassadeurs wordt een huiskamer als werkzaam gezien, terwijl andere beroepsopvoeders het werkzamer vinden om de AltijdWat-OpvoedParty op een (neutrale) locatie te houden. Vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty is het belangrijk dat er een huiskamersfeer ontstaat, maar vanuit de literatuur wordt dit als valkuil gezien omdat er dan een gezelligheidskarakter ontstaat (Bakker e.a., 2014). Wat wel overeen komt vanuit de literatuur en de gedachtegang van de OpvoedParty, is dat het werkzaam is wanneer de interventie dicht bij huis plaatsvindt.

De sfeer van een AltijdWat-OpvoedParty

Vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van beroepsopvoeders komt naar voren dat het belangrijk is om een goede sfeer te creëren (Bakker e.a., 2014; Burggraaf-Huiskes, 2011). Kenmerken van een goede sfeer zijn een open, huiselijke, laagdrempelige en ongedwongen en veilige sfeer. Om deze sfeer te creëren kan er iets te drinken of wat lekkere dingen op tafel gezet worden. Dit werkt uitnodigend en maakt de interventie laagdrempelig.

Belangrijke regels in een AltijdWat-OpvoedParty zijn; Nivea (niet invullen voor een ander) en het benoemen van het belang van privacy. Daarnaast is het belangrijk, dat men respect heeft voor elkaar. Deze regels brengen veiligheid met zich mee, wat bevorderend is voor de sfeer in de groep. Daarnaast blijkt vanuit de basistraining en ervaringen van beroepsopvoeders, dat het belangrijk is om in een OpvoedParty de ouders uit te nodigen om iets te delen en daarbij de ouders niet te forceren.

De rol van de begeleider

Vanuit de literatuur komt naar voren dat groepsbegeleiders in staat moeten zijn om drie rollen te integreren in het groepsproces. De rol om kennis over te dragen, de rol om discussie op te roepen en

de rol om ouders te ondersteunen (Bakker e.a., 2014). Dit komt grotendeels overeen met de gedachtegang van de OpvoedParty. Het enige verschil is dat begeleiders in een OpvoedParty niet gestimuleerd worden om informatie te geven aan ouders, maar zij ouders stimuleren om hun ervaringen met elkaar te delen.

Beroepsopvoeders zien hun rol tijdens een AltijdWat-OpvoedParty als sturend, leidend en soms wat adviserend. Belangrijke aspecten van de begeleider zijn de bewaking van het groepsproces en de bewaking dat iedereen aan het woord komt. Daarnaast dat zij ouders ruimte geven om te delen en aansluiten bij de behoefte van ouders.

Vanuit de literatuur, ervaringen en meningen van beroepsopvoeders en de gedachtegang van de OpvoedParty, komen verschillende werkzame competenties van de begeleider naar voren zoals; betrouwbaar zijn, respect hebben, begrip hebben, zonder oordeel kunnen kijken naar de ander, transparant zijn, vanuit hun hart kunnen kijken en zich professioneel kunnen opstellen (Crucq-Lokhorst e.a., 2014; Laane, 2015).

Werkzame gesprekstechnieken die naar voren komen, zijn actief luisteren en het stellen van (verdiepende) vragen (Crucq-Lokhorst e.a., 2014; Ince, 2013). Ook vinden beroepsopvoeders het belangrijk om vooral ouders aan het woord te laten en hen met elkaar in gesprek te laten gaan.

Vanuit de literatuur blijkt dat het belangrijk is dat groepsbegeleiders een goede kwaliteit opleiding hebben, om activiteiten goed van de grond te laten komen en dat zij professionele begeleiding bieden aan ouders (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). Verschillende beroepsopvoeders zien het volgen van de basistraining ook als meerwaarde. De meerwaarde die men ervaart van het volgen van de basistraining verschilt per persoon.

Niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel

Vanuit de literatuur komt naar voren dat het werkzaam is wanneer interventies gebaseerd zijn op een duidelijke theorie (Ince, 2013; Ince, 2014). De OpvoedParty wordt in het handboek nog niet expliciet beschreven vanuit een duidelijke theorie. Wel wordt er steeds onderzoek binnen de OpvoedParty gedaan, om de interventie theoretisch te onderbouwen.

Vanuit interviews met beroepsopvoeders komt naar voren, dat twee van de vijftien geïnterviewde respondenten het AltijdWatSpel in de praktijk heeft gebruikt met ouders. Redenen dat het spel veelal nog niet gebruikt is, is dat de werving van ouders lastig, de opkomst van ouders weinig is of dat er een taboe lijkt te liggen op het delen van opvoedvragen.

Een niet werkzame factor die wordt genoemd door verschillende beroepsopvoeders is de naam van de OpvoedParty. Zo laat deze niet duidelijk zien wat de bedoeling is of maakt de naam het beladen voor ouders. Andere niet werkzame factoren die naar voren komen van het AltijdWatSpel zijn, dat niet alle kaartjes discussie uitlokken, kaartjes te specifiek gericht zijn op een bepaald type kind, de veelzijdigheid van kaartjes uit het spel te groot is en dat leeftijdscategorieën van de kaarten erg breed zijn. Echter vinden andere beroepsopvoeders de veelzijdigheid van kaarten juist een werkzame factor, omdat dit de gelegenheid biedt om het spel breed in te zetten.

Ook komt naar voren dat beroepsopvoeders behoefte hebben aan richtlijn over hoe het spel op verschillende manieren ingezet kan worden.

Hoofdstuk 8 Discussie

In de discussie beschrijven wij per deelvraag wat er goed liep in ons onderzoek, maar ook wat verbeterpunten/knelpunten waren. Daarnaast beschrijven wij in hoeverre onze hoofdvraag beantwoordt is, hoever de beoogde doelstellingen bereikt zijn, en de toepasbaarheid van de resultaten in de praktijk.

Het doel van dit onderzoek was om Lunamare meer inzicht te geven over de effectiviteit van het AltijdWatSpel. De hoofdvraag is dan ook: *“Welke werkzame factoren en welke niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel komen naar voren vanuit de literatuur en vanuit ervaringen van ouders en beroepsopvoeders/ambassadeurs die het spel gebruiken?”*. In de eindconclusie is er antwoord gegeven op de hoofdvraag en werden de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel genoemd. Daarvoor was het nodig om eerst de vier deelvragen te beantwoorden.

De eerste deelvraag *“Hoe wordt een AltijdWat-OpvoedParty vorm gegeven?”* was goed te beantwoorden door middel van de verkregen informatie vanuit de basistraining, het handboek van de OpvoedParty en door middel van een interview met Katrien Laane (initiatiefneemster van de OpvoedParty). Zo kregen wij vooral uit het handboek en in de basistraining, informatie over het AltijdWatSpel, de praktische vormgeving van een AltijdWat-OpvoedParty en wat werkzaam en nodig is in de begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty. Katrien Laane gaf ons informatie over de meerwaarde van het AltijdWatSpel en voor welke doelgroep het AltijdWatSpel ingezet kan worden. Wij hebben in deelvraag een geen ervaringen van beroepsopvoeders/ambassadeurs gebruikt. Dit omdat wij met deelvraag een vooral wilden beschrijven, hoe een AltijdWat-OpvoedParty vorm wordt gegeven, zoals het vanuit Lunamare bedoeld is. En daarnaast omdat er nog weinig respondenten te vinden waren, die het AltijdWatSpel daadwerkelijk hebben gebruikt in de praktijk. De doelstelling voor de eerste deelvraag is naar ons idee behaald. De beschrijving van resultaten bij deelvraag een laat zien hoe een AltijdWat-OpvoedParty in de praktijk wordt vormgegeven.

De tweede deelvraag, *“Wat zegt de literatuur over werkzame factoren en niet werkzame factoren op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen in groepen?”*, hebben wij puur beantwoord door middel van literatuur onderzoek. Deze deelvraag geeft ons een goed inzicht in wat vanuit de literatuur werkzaam blijkt in opvoedingsondersteuning in groepen voor ouders met zorgintensieve kinderen. Vanuit de literatuur komen verschillende punten als werkzame factoren van het werken in groepen naar voren, zoals het lotgenotencontact, een goede begeleiding van groepen, het werken gericht op empowerment en het aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van ouders.

Wat lastiger te vinden was, was literatuur over wat werkzaam is in opvoedingsondersteuning, specifiek voor ouders van zorgintensieve kinderen. Uiteindelijk hebben wij wel een aantal bronnen gevonden, die hier specifiek iets over noemden. Veel van de bronnen gaan ook over opvoedingsondersteuning in groepen in het algemeen, en niet specifiek gericht op de ouders van zorgintensieve kinderen. Dit hoeft niet persé een probleem te zijn, omdat er vanuit de literatuur ook naar voren komt, dat deze ouders niet specifiek anders behandeld willen worden (Okma e. a., 2014). Op een gegeven moment waren wij verzadigd wat betreft literatuur en kwamen er geen nieuwe inzichten meer naar voren. Op dat moment besloten wij, dat wij genoeg relevante informatie hadden verzameld om deze deelvraag goed te kunnen beantwoorden. De doelstelling voor de tweede deelvraag is naar ons idee dan ook behaald. Er is namelijk veel bruikbare literatuur gevonden over werkzame en niet werkzame factoren in opvoedingsondersteuning aan ouders in groepen.

In de derde deelvraag, *“Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur, op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen, en de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty?”*, is de koppeling gemaakt tussen deelvraag een en twee. In dit hoofdstuk is beschreven wat overeenkomsten en verschillen zijn op het gebied van werkzame en niet werkzame factoren, vanuit

de literatuur (op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen) en daarnaast vanuit de verschillende elementen uit een AltijdWat-OpvoedParty.

Onze verwachtingen over de resultaten bij deze deelvraag werden gedeeltelijk al gevormd bij het beantwoorden van deelvraag twee. Hier werden wij ons al bewust van een aantal overeenkomsten, en deze herkenden wij ook vanuit deelvraag een. Echter heeft deze deelvraag ons ook verrast en hebben wij ook verschillen gezien tussen de literatuur en tussen de gedachtegang van de OpvoedParty. Een groot verschil was dat vanuit de literatuur een huiskamersfeer als valkuil wordt gezien, omdat dit een 'gezelligheidsfeertje' kan creëren, terwijl een huiskamersfeer vanuit de gedachtegang van de OpvoedParty juist heel werkzaam is. Daarnaast is vanuit de literatuur de werkzame groeps grootte voor lotgenotencontact groter dan dat de OpvoedParty als werkzaam ziet. Dit zijn punten die wij niet verwacht hadden.

De doelstelling van deelvraag drie is naar ons idee behaald. Door de beschrijving van resultaten bij deelvraag drie, wordt duidelijk wat overeenkomsten en verschillen zijn tussen de werkzame en niet werkzame factoren vanuit de literatuur, op het gebied van opvoedingsondersteuning voor ouders met zorgintensieve kinderen, en de verschillende elementen uit het AltijdWatSpel.

De vierde deelvraag, *"Wat zijn ervaringen van ambassadeurs/beroepsopvoeders en ouders tot nu toe met een AltijdWat-OpvoedParty?"* is beantwoord door middel van interviews met verschillende respondenten. Een aantal van hen is ambassadeur van de OpvoedParty en hebben de basistraining gevolgd. Allen zijn zij in het bezit van een AltijdWatSpel. Om onze hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden, en de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel in kaart te brengen, was het belangrijk dat wij mensen spraken die ervaring hadden met het AltijdWatSpel. Helaas is het ons niet gelukt om veel respondenten te vinden die ervaring hadden met het AltijdWatSpel. Slechts vier van de vijftien gesproken respondenten heeft het spel eens gebruikt, en slechts twee daarvan heeft het spel gebruikt met ouders. Wij hebben op verschillende manieren geprobeerd respondenten te vinden met ervaring met het AltijdWatSpel. Door oproepen op social media, door middel van het sturen van een korte enquête naar afnemers van het AltijdWatSpel en als laatste poging door het opbellen van beroepsopvoeders die het AltijdWatSpel in bezit hebben. Uit al die pogingen bleek dat het AltijdWatSpel nog niet veel is gebruikt door beroepsopvoeders of ambassadeurs. Mensen gebruiken alleen het Basisspel, vinden het lastig om ouders te werven, of zijn er om praktische redenen nog niet aan toe gekomen. Daarom hebben wij er voor gekozen om naast de beroepsopvoeders/ambassadeurs die het spel wel gebruikt hebben, ook beroepsopvoeders/ambassadeurs te interviewen die het spel nog niet gebruikt, maar wel aangeschaft hebben. Dit hebben wij ook gedaan om achter de reden te komen, waarom het spel nog niet zo veel in de praktijk gebruikt wordt.

Al met al hadden deze respondenten voldoende te vertellen om te kunnen beoordelen wat zij van het AltijdWatSpel vonden. De meesten van hen hadden het spel wel goed bekeken, waardoor zij wel het een en ander konden vertellen over werkzame of niet werkzame factoren. Ook gaven een aantal respondenten aan dat zij wel het Basisspel ingezet hadden en dat zij de vormgeving of meerwaarde voor ouders hetzelfde vinden bij een AltijdWat-OpvoedParty, als bij een OpvoedParty met het Basisspel. De doelstelling van deelvraag vier is naar ons idee deels behaald. Gebruikerservaringen met het AltijdWatSpel zijn wel in kaart gebracht bij ambassadeurs/beroepsopvoeder op het gebied van werkzame en niet werkzame factoren van het spel. Echter zijn de ervaringen van ouders met het AltijdWatSpel niet in kaart gebracht. Om deze reden blijft er een gedeelte van deze deelvraag onbeantwoord.

Uiteindelijk is onze hoofdvraag door de verzamelde informatie deels beantwoord. Helaas vonden sommige respondenten het lastig om werkzame of niet werkzame factoren te bedenken van het AltijdWatSpel, omdat zij het spel in de praktijk nog niet gebruikt hebben. Dit heeft als gevolg dat onze resultaten op dit gebied minder zijn dan dat wij van tevoren gehoopt hadden. Ook is het niet gelukt om ervaringen van ouders in kaart te brengen, waardoor een deel van deelvraag vier niet beantwoord kan worden. Dat is jammer, want dat geeft slechts een heel klein beeld van wat de

interventie voor ouders kan betekenen of wat voor ouders verbeterpunten zijn van de interventie. Vanuit de literatuur komt wel duidelijk naar voren wat de werkzame en niet werkzame factoren zijn in opvoedingsondersteuning in groepen, en daarnaast wat de meerwaarde is van het lotgenotencontact. Dit is helpend is om het AltijdWatSpel wetenschappelijk te kunnen onderbouwen.

Inhoudelijke generalisatie of reikwijdte en toepasbaarheid van resultaten

De resultaten van ons onderzoek zijn nuttig voor beroepsopvoeders/ambassadeurs die het AltijdWatSpel in bezit hebben, maar ook voor Lunamare, de opdrachtgever van dit onderzoek en tevens de uitgever van de OpvoedPartySpellen. Voor beroepsopvoeders en ambassadeurs geeft ons onderzoek weer wat werkzame factoren zijn in groepsgerichte opvoedingsondersteuning. Op deze manier kunnen zij hier kennis van opdoen wanneer zij een AltijdWat-OpvoedParty willen houden. Daarnaast geeft ons onderzoek ook inzicht in ervaringen van andere beroepsopvoeders/ambassadeurs, waardoor zij misschien geïnspireerd worden. Voor Lunamare is ons onderzoek een stukje (theoretische) onderbouwing, die laat zien wat werkzame factoren zijn van de AltijdWat-OpvoedParty. Dit kan zij uitdragen naar beroepsopvoeders/ambassadeurs die geïnteresseerd zijn in het aanschaffen van het AltijdWatSpel. Tevens geeft ons onderzoek inzicht in niet werkzame factoren, zoals dat de werving van ouders nog lastig is voor ambassadeurs en beroepsopvoeders. Aan de hand van deze uitkomsten, over de niet werkzame factoren, doen wij een aantal aanbevelingen naar Lunamare die in hoofdstuk 9 worden beschreven.

Inhoudelijke bijdrage aan het beroep

Zoals in de aanleiding is beschreven, is er in de Nederlandse jeugdsector momenteel veel aandacht voor het vergroten van de effectiviteit van het hulpaanbod, om kwalitatief goede zorg te bieden aan ouders en jeugd (De Lange & Chênevert, 2009).

De professional is ervoor verantwoordelijk om de beste zorg of dienst te leveren, naar de huidige stand van kennis (NJI, 2016). Voor professionals in de jeugdsector is het daarom belangrijk om inzicht te hebben in gebruikerservaringen en de toepassingsmogelijkheden van het AltijdWatSpel.

Ons onderzoek helpt hier aan mee en geeft beroepsopvoeders, oftewel de professional waarvan hierboven gesproken wordt, een stukje inzicht in de effectiviteit van het AltijdWatSpel doordat de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel in kaart zijn gebracht.

Daarnaast stimuleert dit onderzoek Lunamare tot ontwikkelingen/veranderingen in het beleid, door de aanbevelingen die worden gegeven in dit onderzoek. Dit heeft als doel om de interventie te verbeteren of om de professionals te helpen de interventie goed neer te zetten.

Dit alles heeft te maken met dat het belangrijk is voor beroepsopvoeders om effectief te werken en te werken vanuit onderbouwde kennis over wat werkt. *“Onderbouwde kennis over wat werkt geeft meer zelfvertrouwen en een steviger positie als werksoort”* (Movisie, 2015).

Voor ons als professionals is het daarom belangrijk om aan kwaliteitsverbetering te blijven werken. Door middel van dit onderzoek willen wij de kennis over het AltijdWatSpel verspreiden over de professionals, in dit geval beroepsopvoeders, in de samenleving.

Hoofdstuk 9 Aanbevelingen

Vanuit onze onderzoeksresultaten willen wij een aantal aanbevelingen doen op het gebied van beleidsverandering en daarnaast een aantal aanbevelingen tot nader onderzoek.

Aanbeveling 1:

Vanuit onze onderzoeksresultaten komt naar voren dat beroepsopvoeders tegen een aantal knelpunten aanlopen tijdens of voor het inzetten van het AltijdWatSpel. Zo hebben zij bijvoorbeeld behoefte aan een handleiding, die weergeeft hoe het spel op verschillende manieren ingezet kan worden, hebben zij vragen over hoe er diepgang verkregen kan worden met ouders aan de hand van een stelling of situatieschets op de kaarten uit het AltijdWatSpel of lopen zij tegen de werving aan van ouders, waardoor een AltijdWat-OpvoedParty lastig van de grond komt.

Onze aanbeveling aan Lunamare is om een forum voor ambassadeurs op te zetten op de website van "De OpvoedParty". Hierop kunnen ambassadeurs onderling ervaringen uitwisselen, elkaar vragen stellen en van elkaar leren. Ook kan Lunamare op deze manier vragen van beroepsopvoeders beantwoorden of zo nu en dan een prikkelende stelling naar voren brengen waar beroepsopvoeders met elkaar over kunnen nadenken en discussiëren.

Om deze aanbeveling te verhelderen en om Lunamare te helpen dit forum op de site van de OpvoedParty te verwezenlijken, hebben wij hiervoor een projectplan geschreven. Deze kunt u nalezen in bijlage 3.

Aanbeveling 2:

Vanuit de literatuur komt naar voren dat een goede kwaliteit opleiding van de professional van belang is, om een interventie goed uit te kunnen voeren (Ince, 2013; Konijn e.a., 2014). *"Een reden dat activiteiten soms niet goed van de grond komen, slecht worden geëvalueerd of niet zijn afgestemd op behoeften van de doelgroep kan zijn dat er te weinig specifiek voor dit werk toegeruste uitvoerders zijn"* (Bakker e.a., 2014, p. 132). Dit zijn namelijk juist de aspecten die in een opleiding aan bod kunnen komen. Lunamare biedt aan beroepsopvoeders die het AltijdWatSpel aanschaffen de basistraining van de OpvoedParty aan. Echter is dit niet verplicht. Toch geven beroepsopvoeders aan dat de basistraining wel een meerwaarde is. Bijvoorbeeld om het gedachtegoed van de OpvoedParty goed uit te kunnen dragen naar de buitenwereld. Een aantal beroepsopvoeders die de basistraining niet heeft gevolgd, geeft aan toch nog wel meer te willen weten over hoe je het spel op een goede manier kunt inzetten. Onze aanbeveling aan Lunamare is dan ook om beroepsopvoeders de basistraining van de OpvoedParty verplicht te laten volgen, wanneer zij een OpvoedPartySpel aanschaffen.

Aanbeveling 3:

Vanuit interviews komt naar voren dat een aantal beroepsopvoeders moeite heeft met het organiseren van een AltijdWat-OpvoedParty. Een vaker genoemde reden is dat beroepsopvoeders moeite hebben met de werving van ouders (van zorgintensieve kinderen). Ook vanuit de literatuur komt naar voren dat het vasthouden en werven van ouders voor een interventie vaak lastig is (Hermanns e.a., 2005; Watson e.a., 2008). Het is dan ook belangrijk hier voldoende aandacht aan te schenken (Ince, 2013; Burggraaf-Huiskes, 2011).

Lunamare schenkt in de basistraining kort aandacht aan de werving van ouders. Echter lijken beroepsopvoeders hier nog steeds moeite mee te hebben. Onze aanbeveling aan Lunamare is dan ook om in de basistraining meer aandacht te schenken aan de werving van ouders.

Aanbevelingen tot nader onderzoek:

Vanuit de literatuur komt naar voren, dat het belangrijk is om onderzoek te laten doen naar de effectiviteit van interventies. Door middel van onderzoek binnen de OpvoedParty kan het belang van groepsgerichte opvoedingsondersteuning worden aangetoond. Dit heeft ook een externe functie. Zo kunnen door middel van positieve evaluaties, instellingen besluiten om over te gaan tot deze

interventie en daarnaast kan de overheid besluiten om deze interventie te gaan financieren (Bakker e.a., 2014). Om deze reden doen wij twee aanbevelingen tot nader onderzoek.

Aanbeveling 1:

Uit resultaten van dit onderzoek blijkt, dat nog weinig beroepsopvoeders ervaring hebben met het gebruik van het AltijdWatSpel met ouders. Niet alle beroepsopvoeders kunnen om deze reden werkzame en niet werkzame factoren van het spel benoemen. Ook ervaringen van ouders konden niet in kaart worden gebracht. Onze aanbeveling is dan ook om een soortgelijk onderzoek als dit uit te voeren, over twee tot drie jaar, met de gedachte dat dit spel dan misschien meer in de praktijk wordt gebruikt. Ervaringen van ouders en beroepsopvoeders zullen dan beter in kaart kunnen worden gebracht.

Aanbeveling 2:

Vanuit verschillende onderzoeken naar de OpvoedParty blijkt dat de werving van ouders nog lastig is. Onze aanbeveling is dan ook om onderzoek te doen naar de behoefte van ouders aan een OpvoedParty en in kaart te brengen waar beroepsopvoeders deze ouders kunnen vinden en hoe zij deze ouders kunnen bereiken.

Hoofdstuk 10 Product en procesevaluatie

Productevaluatie

Voorafgaand aan ons onderzoek was het onbekend tot welk innovatievoorstel en tot welke aanbevelingen wij zouden komen voor Lunamare. Naar aanleiding van de uitkomsten uit de interviews kwamen wij op het idee dat een forum voor ambassadeurs kan helpen om verschillende knelpunten of niet werkzame factoren, die zij ervaren bij het inzetten van het AltijdWatSpel, (deels) te verhelpen of te voorkomen. Echter wisten wij niets af van het opzetten van een forum. Hierdoor hebben wij ons moeten verdiepen in verschillende literatuur, door het raadplegen van boeken en internetbronnen. Zo kwamen wij te weten wat kansen, bedreigingen, sterkten en zwakten zijn van een forum en daarnaast wat belangrijk is voor het opzetten van een forum. Het idee om een forum als eindproduct aan te leveren, kostte hierdoor meer tijd en onderzoek dan dat wij van tevoren gedacht hadden. Overige informatie over het forum kunt u vinden in bijlage 3: "Uitwerking van het innovatievoorstel". De kansen, bedreigingen, sterkten en zwakten van het innovatievoorstel hebben wij uitgewerkt in het onderstaande schema.

<u>Kansen</u> <ul style="list-style-type: none">- Laagdrempelige manier van contact maken met andere ambassadeurs.- Ambassadeurs van de OpvoedParty kunnen kennis en ervaringen met elkaar delen, waardoor niet werkzame factoren over de OpvoedParty(spellen) besproken kunnen worden.	<u>Bedreigingen</u> <ul style="list-style-type: none">- Zonder deelnemende ambassadeurs is er geen bruisend en actief forum.
<u>Sterkten</u> <ul style="list-style-type: none">- Geen hoge kosten.- Geen registratieplicht via andere social media.-Ambassadeurs kunnen van elkaar leren door elkaar praktische tips te geven.	<u>Zwakten</u> <ul style="list-style-type: none">- Het is een nieuw forum, dus het moet nog bekend worden bij ambassadeurs.- Het is nog onbekend hoeveel ambassadeurs lid worden van het forum.

Procesevaluatie

De uitvoering van ons onderzoek begon eerst moeizaam, maar ging de laatste maand erg snel. Het duurde erg lang voordat ons plan van aanpak werd goedgekeurd, doordat het in het begin onduidelijk was welke elementen we nu precies zouden gaan onderzoeken uit het AltijdWatSpel. Dit kostte ons veel tijd. Toen het Plan van Aanpak werd goedgekeurd, en de hoofd- en deelvragen helder waren, ging het uitvoeren van het onderzoek vrij snel. Deelvragen een tot drie waren gemakkelijk te beantwoorden. Het beantwoorden van deelvraag 4 duurde wat langer. Dit had te maken met de werving van respondenten, zoals ook beschreven is in de discussie.

Wat wij erg fijn vonden tijdens het onderzoek, is dat er goed contact was met onze opdrachtgeefster. Wij konden altijd contact met haar opnemen voor vragen, of wanneer we ergens tegen aan liepen. Dit heeft de kwaliteit van ons onderzoek in die zin bevordert, dat zij ons mee kon helpen met het vinden van respondenten en met verdiepende vragen kwam over het onderzoek wat ons aan het nadenken zette. Ook het contact met onze afstudeerbegeleidster was erg goed. Zij heeft ons regelmatig feedback gegeven op ons onderzoek, en daarnaast hielp zij ons wanneer wij tegen knelpunten aanliepen in ons onderzoek, wat ook de kwaliteit van de resultaten heeft bevordert. Het doel van dit onderzoek was om ervaringen van beroepsopvoeders, ambassadeurs en ouders in kaart te brengen over werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel. De hoofdvraag van het onderzoek is deels beantwoord en deels onbeantwoord gebleven, zoals in de discussie ook is beschreven. Uiteindelijk zijn wij tevreden met het resultaat van het onderzoek, omdat het naar ons idee alsnog inzicht geeft in werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel. Ook laat het onderzoek zien wat ervaringen zijn van beroepsopvoeders en ambassadeurs.

Bronnenlijst

- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. de, Peters, V., Velden, T. van der. (2013). *Basisboek Kwalitatief onderzoek*. Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., Goede, M. de, Peters, V., Velden, T. van der. (2009). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*. Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Bakker, I., Blokland, G., Wijnen, H. (2014) Boek: *Samen Delen. Methodiekboek voor opvoedingsondersteuning in groepen*. Amsterdam: Uitgeverij SWP
- Barrett, H. (2010). *The delivery of parent skills training programmes. Meta-analytic studies and systematic reviews of what works best*. London: Family and Parenting Institute
- Bartelink, C. (2013). *Wat werkt: Oplossingsgerichte therapie?* Opgehaald van: [http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/\(311053\)-nji-dossierDownloads-watwerkt_Oplossingsgerichtetherapie.pdf](http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/(311053)-nji-dossierDownloads-watwerkt_Oplossingsgerichtetherapie.pdf)
- Bucx, F. (2011). Het gezin: moeilijker dan gedacht. *Socialisme & Democratie*, 7, 121-124.
- Burggraaf-Huiskes, M. (2011). *Opvoedingsondersteuning*. Bussum: Uitgeverij Coutinho
- Crucq-Lokhorst, J., Holm-Deuzeman, H. (2014) Elk kind is anders. *Een visie op pedagogische hulp*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Daamen, W., Ince, D. (2014) *Wat werkt bij het bevorderen van een positieve ontwikkeling van jeugdigen* Opgehaald in februari 2016 van: <http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-bij-het-bevorderen-van-een-positieve-ontwikkeling-van-jeugdigen.pdf>
- Digital-Knowledge. (2013, December). *Efficiency versus effectiviteit*. Opgehaald van Digital Knowledge: <http://www.digital-knowledge.nl/dikn/nl/groeien/veranderen/efficiency-versus-effectiviteit.html>
- Dijke van, A., Terpstra L. (2013). *Kinderen mij een zorg, betekenis en grenzen van de pedagogische civil society*. Uitgeverij SWP.
- Edu-actief. (2016). *Interview en enquête: theorie voor-en nadelen*. Opgehaald van: <http://www.eduactief.nl/zcn/Container%20bestanden/14%20Interview%20&%20enquete/INTVW%2001%20voor-%20en%20nadelen.html>
- Eerste Kamer der Staten Generaal. (z.d.). *Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*. Opgehaald van Eerste Kamer der Staten Generaal: https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/33841_wet_maatschappelijke
- Ensie. (2011). *Doelstelling*. Opgehaald van: <https://www.ensie.nl/redactie-ensie/doelstelling>
- Eyken, W. van der (1992) *Introducing Evaluation*. Den Haag: Bernhard van Leer Foundation
- Festen, T., Verburg, H. (2002) *Passende hulp bij opvoedings- en ontwikkelingsproblemen*. Amsterdam: Uitgeverij SWP

Gielen, P., Godemont, J., Matthijs, K., Vandermeulen, A. (2012) *Mensen helpen Mensen. De kracht van zelfhulp en lotgenotencontact*. Leuven: Uitgeverij LannooCampus

Hermanns, J., Öry, F. & Schrijvers, G. (2005). *Helpen bij opgroeien en opvoeden: eerder, sneller en beter. Een advies over vroegtijdige signalering en interventie bij opvoed- en opgroei problemen*. Utrecht: Inventgroep.

Hosman, C.M.H. en N.E. Veltman (1995) *Programmaontwikkeling en effectmanagement in de preventieve geestelijke gezondheidszorg*. Katholieke Universiteit Nijmegen, Research Group on Prevention and Psychopathology, Nijmegen.

Ince, D. (2013) *Wat werkt in opvoedingsondersteuning?* Opgehaald van:
[http://www.stapprogramma.nl/nl/\(311053\)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf](http://www.stapprogramma.nl/nl/(311053)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf)

Konijn, C., van der Steege, M., Elderman, E., Bruinsma, W., van den Braak, J. (2007) *Werkzame werkwijzen. Verkenning van effectieve interventies in de jeugdzorg*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.

Laane K. (2015). *Handboek OpvoedParty*.

Lange, M. de, & Chênevert, C. (2009). *Borgen van interventies: onderhouden en monitoren van de uitvoering*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut:
www.nji.nl/nl/Onderhoudenborging/nji-Borgenvaninterventies.pdf

Lunamare. (z.d.). *AltijdWat-OpvoedPartySpel*. Opgehaald van OpvoedParty:
<http://opvoedparty.nl/materialen/altijdwatspel/>

Lunamare. (z.d.). *Gratis Downloads*. Opgehaald van OpvoedParty:
<http://opvoedparty.nl/nieuws/gratis-downloads/>

Lunamare. (z.d.). *Kennismaken*. Opgehaald van OpvoedParty: <http://opvoedparty.nl/zakelijke-informatie/kennismaken/>

Lunamare. (z.d.). *MultiCultiOpvoedPartySpel*. Opgehaald van OpvoedParty:
<http://opvoedparty.nl/materialen/multiculti-opvoedpartyspel/>

Lunamare.(z.d.) *Onderzoek*. Opgehaald van OpvoedParty: <http://opvoedparty.nl/wp-content/uploads/2014/09/Afstudeeronderzoek-OpvoedParty-2014-Jitske-Moehlmann.pdf>

Lunamare. (z.d.). *OpvoedParty*. Opgehaald van OpvoedParty: www.opvoedparty.nl

Lunamare. (z.d.). *OpvoedPartySpel*. Opgehaald van OpvoedParty:
<http://opvoedparty.nl/materialen/opvoedpartyspel/>

Lunamare. (z.d.). *Wat is een OpvoedParty?*. Opgehaald van OpvoedParty:
<http://opvoedparty.nl/voor-ouders/voor-beroepsopvoeders-wat-is-opvoedparty/>

Lunamare. (z.d.) *OpvoedParty - Basis*. Opgehaald van: www.opvoedparty.nl

- Mertens, J. (2010). *Praktijkonderzoek voor bachelors, Aanvullende theorie II: Aspecten van onderzoek*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Möhlmann, J. (2014). *De kracht van de OpvoedParty – onderzoek naar de opbrengsten van de OpvoedParty voor ouders*. Opgehaald van: www.opvoedparty.nl
- Moran, P., Ghatte, D., & van der Merwe, A. (2004). *What works in parenting support? A review of the international evidence*. London: Department for Education and Skills
- Movisie. (z.d.). *Over de databank*. Opgehaald van Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken: <https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies/over-databank>
- Movisie. (2011) *Ouders in actie*. Opgehaald van: <https://www.movisie.nl/praktijkvoorbeeld/ouders-actie>
- Movisie. (2013). *Al eens gehoord van Welzijn Nieuwe Stijl?* Opgehaald van Movisie: [https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Factsheet_Clientenparticipatie_WNS%20\[MOV-1762981-0.1\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Factsheet_Clientenparticipatie_WNS%20[MOV-1762981-0.1].pdf)
- Movisie. (2013). *Werkzame factoren*. Opgehaald van: <https://www.movisie.nl/begrippenlijst/werkzame-factoren>
- Movisie. (2015). *Sociaal werk is keihard nodig - en dat willen we onderbouwen*. Opgehaald van Movisie: <https://www.movisie.nl/artikel/sociaal-werk-keihard-nodig-willen-we-onderbouwen>
- Movisie. (2016). *Werkt de participatiesamenleving? Zoek het uit!* Opgehaald van Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken: <https://www.movisie.nl/artikel/werkt-participatiesamenleving-zoek-uit>
- NJI. (2010). *De kracht van de pedagogische civil society*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/nl/Dekrachtvandedepedagogischecivilsociety.pdf>
- NJI. (2016). *Centrum van jeugd en gezin*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: [http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Centrum-voor-Jeugd-en-Gezin-\(CJG\)](http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Centrum-voor-Jeugd-en-Gezin-(CJG))
- NJI. (2016). *De effectladder*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/De-effectladder>
- NJI. (2016). *Effectiviteit van jeugdinterventies*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Effectiviteit-van-jeugdinterventies>
- NJI. (2016). *Gebruik van kinderopvang*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/nl/kinderopvang/Vormen,-gebruik-en-financiering-kinderopvang/Gebruik-van-kinderopvang>
- NJI. (2016). *Kwaliteitskaders*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Kwaliteitskaders>
- NJI. (2016). *Nederlands Jeugd Instituut*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: www.nji.nl

- NJI. (2016). *Opvoeden in Nederland*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Opvoeden-in-Nederland>
- NJI. (2016). *Opvoedingsondersteuning*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Opvoedingsondersteuning>
- NJI. (2016). *Opvoedvragen van ouders*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Opvoedvragen-van-ouders>
- NJI. (2016). *Peiling Jeugd en Gezondheid (PJG) / 0- tot 12-jarigen onderzoek*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: [http://www.nji.nl/nl/Databank/Peiling-Jeugd-en-Gezondheid-\(PJG\)--0--tot-12-jarigen-onderzoek](http://www.nji.nl/nl/Databank/Peiling-Jeugd-en-Gezondheid-(PJG)--0--tot-12-jarigen-onderzoek)
- NJI. (2016). *Uitgangspunten*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Uitgangspunten>
- NJI. (2016). *Uitgangspunten en wegen bieden voor effectiever werken*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Doel-uitgangspunten-en-wegen-bieden-voor-effectiever-werken>
- NJI. (2016). *Welzijnsinstellingen*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Cijfers-per-voorziening/Welzijnsinstelling>
- NJI. (2016). *Wijkteams*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut: <http://www.nji.nl/Wijkteams>
Onderzoekskloket. (2014). *Methoden*. Opgehaald van Onderzoekskloket: <http://www.onderzoekskloket.nl/methoden.html>
- Okma, K., Naafs, L., Vergeer, M., Berns, J. (2014) *QuickScan naar de ondersteuningsbehoefte van zorgintensieve gezinnen*. Opgehaald van: <http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/QuickScan-naar-de-ondersteuningsbehoefte-van-zorgintensieve-gezinnen.pdf>
- Prinsen, B., L'Hoir, M. P., de Ruiten, M., Oudhof, M., Kamphuis, M., de Wolff, M., Alpay, L. (2012) *(CONCEPT) RICHTLIJN OPVOEDINGSONDERSTEUNING (SAMENVATTING)*. Opgehaald in februari 2016 van: http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Samenvatting_richtlijn_opvoedingsondersteuning_CJG-JGZ.pdf
- Rijksoverheid. (2015, Januari 9). *Voor de jeugd*. Opgehaald van Jeugdgezondheidszorg: <https://www.voordejeugd.nl/stelselwijziging/jeugdhulp/soorten-jeugdhulp/jeugdgezondheidszorg>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Jeugdhulp*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp>
- Rispens, J., J. M. Hermanns en W. Meeus (1996) *Opvoeden in Nederland*. Assen: van Gorcum
- SAW DC 55. (z.d.). *Leidinggeven en begeleiden*. Opgehaald van: http://www.profi-leren.nl/files/saw_dc55.pdf

- SCP. (z.d.). *Opvoeden in Nederland*. Opgehaald van Sociaal Cultureel Planbureau:
http://www.scp.nl/Onderzoek/Bronnen/Beknopte_onderzoeksbeschrijvingen/Opvoeden_in_Nederland_OIN
- Thomas, H., Camiletti, Y., Cava, M., Feldman, R., Underwood, J. & Wade, K. (1999). *Effectiveness of parenting groups with professional involvement in improving parent and child outcomes*. Ohio: Effective Public Health Practice Project.
- Verhoeven, N. (2008). *Wat is onderzoek?* Purmerend: Boom onderwijs.
- Watson, J., Tully, L. (2008). *Prevention and early intervention update –trends in recent research*. NSW Department of Community Services.
- Watson, J., White, A., Taplin, S. & Huntsman, L. (2005). *Prevention and Early Intervention. Literature Review*. NSW Department of Community Services.
- Webster-Stratton, C. (1997). From parent training to community building. *The Journal of Contemporary Human Services, Families in Contemporary Society*, 78(2), 156-171.
- Williams, A., S. Silburn, S. Zubrick & M. Sanders (1997). *A population based intervention to prevent childhood conduct disorder. The perth positive Parenting Program demonstration project*. Paper presented at 9th National Health Promotion Conference, Darwin.
- Yperen, T. van. (2010). *55 Vragen over effectiviteit*. Opgehaald van Nederlands Jeugd Instituut:
[http://www.nji.nl/nl/\(301939\)-55-Vragen-over-effectiviteit.pdf](http://www.nji.nl/nl/(301939)-55-Vragen-over-effectiviteit.pdf)

Bijlage 1: Begripsomschrijving

Begrip	Omschrijving
OpvoedParty	Een OpvoedParty is een bijeenkomst van ongeveer twee uur in een huiskamer, waar je in klein gezelschap een gesprek over opvoeding van kinderen faciliteert. Goed of fout is niet belangrijk in deze setting. Iedere ouder doet het op zijn/haar manier en daar kunnen anderen weer van leren. Er is niemand die een ander de les gaat lezen tijdens een OpvoedParty (Lunamare, z.d.).
Basis-OpvoedPartySpel:	Het Basis-OpvoedPartySpel bestaat uit verschillende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - Een stap-voor-stap handleiding. - 5 kaarten om in tweetallen (max. 10 deelnemers) kennis te maken met elkaar. - 81 aantrekkelijk vormgegeven kaarten met prikkelende stellingen en situatieschetsen, overzichtelijk gerangschikt naar leeftijd. - 3 praatkaarten voor de begeleider ter ondersteuning van de discussie. In dit spel komen drie krachtige thema's naar voren: "Communicatie met kinderen", "Zelfbeeld en zelfvertrouwen" en "Grensoverschrijdend gedrag" (Lunamare, z.d.).
MultiCulti-OpvoedPartySpel	Het MultiCulti-OpvoedPartySpel is een uitbreidingsset dat in combinatie met het Basisspel gebruikt kan worden, maar ook los gebruikt kan worden. Waar het Basisspel bestaat uit alledaagse situatieschetsen, stellingen en uitspraken, richt het MultiCultiSpel zich meer thematisch op dilemma's die opvoeders uit andere culturen in Nederland tegenkomen (Lunamare, z.d.).
AltijdWat-OpvoedPartySpel:	Het AltijdWat-OpvoedPartySpel is een uitbreidingsset dat in combinatie met het <u>OpvoedPartySpel</u> maar ook los gebruikt kan worden. Dit spel heeft dezelfde uitgangspunten als het Basis-OpvoedPartySpel, maar is speciaal voor ouders van zorgintensieve kinderen ontworpen. Kinderen met een (chronische) aandoening of ziekte, kinderen waar 'altijd wat' mee is (Lunamare, z.d.).
Beroepsopvoeders	Beroepsopvoeders zijn mensen die werken in het sociale domein (zorg, welzijn, onderwijs en kinderopvang). Beroepsopvoeders die materialen besteld hebben, kunnen een OpvoedParty geven, maar zij zijn niet gecertificeerd doordat zij geen basistraining gevolgd hebben. Om deze reden zijn zij geen ambassadeur.
Ambassadeurs	Ambassadeurs zijn beroepsopvoeders die de basistraining van de OpvoedParty hebben gevolgd bij Lunamare. Zij zijn gecertificeerd om OpvoedParty's te geven (Lunamare, z.d.).
Effectiviteitsladder	Van Yperen en Veerman (2008) hebben een kader opgesteld waarin de effectiviteit van interventies is opgedeeld in een aantal niveaus. Zij stellen voor het begrip 'effectiviteit' en het effectonderzoek te koppelen aan het ontwikkelingsstadium waarin een interventie verkeert. Daarvoor hebben zij de zogenaamde 'effectladder' ontwikkeld (NJI, 2016).

Effectieve interventies	Dit zijn interventies die wetenschappelijk onderzocht zijn op hun effectiviteit in de praktijk (Movisie, z.d.).
Peiling Jeugd en Gezondheid	De Peiling Jeugd en Gezondheid richt zich op de leefsituatie, het welzijn, de tijdsbesteding en het voorzieningengebruik van 0-12 jarigen. Dit onderzoek wordt ook wel het 0- tot 12-jarigen onderzoek genoemd. In het onderzoek wordt informatie over kinderen verzameld vanuit verschillende bronnen: ouders, kinderen en medewerkers van de jeugdgezondheidszorg (NJI, 2016).
Kwaliteitskaders	Er zijn verschillende kwaliteit- en managementmodellen die een kader scheppen waarbinnen de effectiviteitsbepaling plaatsvindt (NJI, 2016).
Nederlands Jeugd Instituut	Het Nederlands Jeugdinstituut is de kennisnetwerkorganisatie voor jeugd- en opvoedingsvraagstukken. Het ontwikkelt, beheert en implementeert kennis waarmee de kwaliteit van de jeugd- en opvoedingssector verbeterd kan worden (NJI, 2016).
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	Het Centrum voor Jeugd en Gezin bundelt lokale functies en taken op gezondheid, opgroeien en opvoeden. Het biedt advies en lichte hulp en coördineert de ondersteuning van voorzieningen op jeugdbeleid, gezondheidszorg en jeugdzorg (NJI, 2016).
Wijkteam	Wijkteams zijn teams, die zijn samengesteld door verschillende disciplines. Het wijkteam gaat de wijk in en is er voor hulpbehoevende of zorg-mijdende mensen. Hiermee wordt beoogd de eerstelijnszorg voor jeugd en gezin te versterken en bij te dragen aan ontschotting van de zorg (NJI, 2016).
Jeugdhulp	Kinderen in Nederland moeten zo gezond en veilig mogelijk kunnen opgroeien. Ouders en verzorgers zijn als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding en verzorging van hun kinderen. Zijn de omstandigheden zo dat zij hierbij hulp nodig hebben, dan kunnen zij een beroep doen op jeugdhulp. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering (Rijksoverheid, z.d.).
Jeugdgezondheidszorg	Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is de publieke gezondheidszorg voor kinderen en jeugdigen tussen 0 en 19 jaar (Rijksoverheid, 2015).
Welzijnsinstellingen	Een Welzijnsinstelling voert meerdere werksoorten uit in de welzijnssector en vervult daarnaast ook beheersmatige of ondersteunende functies (NJI, 2016).
Kinderopvang	Het bedrijfsmatig, of anders dan gratis verzorgen en opvoeden van kinderen totdat het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint, op de uren dat de eigen ouders of verzorgers dat niet zelf kunnen doen (NJI, 2016).
Effectiviteit	Effectiviteit refereert aan de mate waarin een gesteld doel behaald wordt (Digital-Knowledge, 2013).
Welzijn nieuwe stijl	Welzijn Nieuwe Stijl, afgekort WNS, is een beweging die erop gericht is de kracht van welzijn beter te benutten (Movisie, 2013). WNS kent acht bakens (kenmerken) die richting geven aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector:

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gericht op de vraag achter de vraag. 2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger. 3. Direct er op af. 4. Formeel en informeel in optimale verhouding. 5. Doordachte balans van collectief en individueel. 6. Integraal werken. 7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht. 8. Gebaseerd op ruimte voor de professional (Movisie, 2013).
Pedagogische Civil Society	<p><i>“De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) en Raad voor Volksgezondheid en Zorg (RVZ) (2009) constateren dat gezinnen steeds minder sociaal zijn ingebed. De RMO en RVZ (2009) vragen daarom om meer aandacht in het beleid voor het stimuleren en versterken van sociale netwerken en steunstructuren. Rond jeugd en gezin in de thuissituatie, op school en in de vrije tijd. Het Nederlands Jeugdinstituut en de Universiteit Utrecht noemen dit nieuwe aandachtspunt in het jeugd- en gezinsbeleid de ‘pedagogische civil society’ “(NJI, 2010, p. 1).</i></p>
Participatiesamenleving	<p>De participatiesamenleving is een samenleving waarin burgers minder moeten verwachten van de overheid en professionals, maar meer moeten vertrouwen op hun eigen kracht en vaker voor elkaar zorgen (Movisie, 2014).</p>
Wet Maatschappelijke ondersteuning	<p><i>“Gemeenten worden met dit wetsvoorstel verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen. De ondersteuning moet erop gericht zijn dat mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven. Voor mensen met psychische of psychosociale problemen of voor mensen die, al dan niet in verband met risico’s voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, de thuissituatie hebben verlaten, voorzien gemeenten in de behoefte aan beschermd wonen en opvang” (Eerste Kamer, z.d.).</i></p>

Bijlage 2: Theoretisch kader en afbakening van het onderzoek

Bij het opzetten en uitvoeren van dit onderzoek is gebruik gemaakt van een theoretisch model, de effectiviteitsladder van Veerman en van Yperen (NJI, 2016). In veel praktijkorganisaties is de effectladder het kader geworden om methodiekontwikkeling en verschillende soorten effectonderzoek in een gefaseerd proces te laten verlopen (NJI, 2016). De effectiviteitsladder bestaat uit verschillende niveaus. Deze niveaus betekenen een opeenvolging stappen die ondernomen moeten worden om een interventie tot een bewezen effectieve status te brengen (NJI, 2016). Een aantal van deze stappen of niveaus van effectiviteitsladder hebben wij onderzocht, bij het AltijdWatSpel. Echter hebben wij niet alle stappen kunnen onderzoeken. Hiervoor zijn verschillende onderzoeken nodig en dit kost veel tijd. Dit onderzoek is er dan ook niet op gericht om de interventie tot een bewezen effectieve status te brengen.

De hoofdvraag en deelvragen zijn ontworpen aan de hand van verschillende niveaus van de effectiviteitsladder. De effectiviteitsladder bestaat uit de volgende niveaus:

Niveau 0: Werken met impliciete kennis

Bij deze fase gaat het om 'niet beschreven' methodieken. De kennis zit in de hoofden van de uitvoerders, maar deze kennis is niet duidelijk op papier gezet (NJI, 2016). Tijdens dit onderzoek is onderzocht of de interventie al duidelijk beschreven is of dat de kennis alleen nog maar in de hoofden van de uitvoerders zit. Deelvraag 1 sluit hier op aan.

Niveau 1: Goed beschreven interventies

Bij dit niveau wordt gekeken of de interventie goed beschreven en gespecificeerd is. *"De aandacht gaat vooral uit naar het doel van de interventie, de doelgroep, de aanpak en de randvoorwaarden voor de uitvoering"* (NJI, 2016). Om dit te onderzoeken kan gebruik gemaakt worden van verschillende onderzoeksmethodes zoals descriptief onderzoek, observatie onderzoek, documentanalyse en interviews (NJI, 2016).

Naar dit niveau is ook onderzoek gedaan. Deelvraag 1 sluit hier op aan. Dit niveau is vooral onderzocht door middel van onderzoek in het Handboek OpvoedParty en door gebruik te maken van eerdere onderzoeken die gedaan zijn. Daarnaast door middel van een interview met de initiatiefneemster van de OpvoedParty, Katrien Laane.

Niveau 2: Goed onderbouwde interventies

Bij dit niveau wordt gekeken of de interventie goed onderbouwd is door middel van theorie. *"Een goede interventietheorie ('program theory') maakt een interventie in theorie effectief"* (NJI, 2016). Het gaat hierbij om een duidelijke onderbouwing waarom de interventie kan werken. *"Als daarbij gerefereerd wordt aan algemeen aanvaarde en met onderzoek ondersteunde theorieën komt de interventie nog sterker te staan"* (NJI, 2016).

Om tot de niveau 2 te komen kan er gebruik gemaakt worden van de volgende onderzoeksmethoden; meta-analyses, literatuurstudies en studies naar impliciete kennis (NJI, 2016). Ook dit niveau is onderzocht. Deelvraag 2 en 3 sluiten hier op aan. Dit niveau hebben wij vooral onderzocht door middel van literatuurstudie.

Niveau 3: Effectieve interventies volgens eerste aanwijzingen

Dit niveau gaat over het bereiken van geformuleerde doelen of gewenste veranderingen van de interventie. Bij dit niveau wordt gekeken of de interventie doeltreffend is (NJI, 2016). Om te komen tot de 3e fase, kunnen de volgende onderzoeksmethodes gebruikt worden: *"veranderingsonderzoek zonder benchmark, doelrealisatie-onderzoek en cliënttevredenheidsonderzoek"* (NJI, 2016). *"Het meten vormt de kern van niveau 3 van de effectladder: er zijn cijfers beschikbaar die laten zien dat de doelgroep wordt bereikt, dat de doelen van de interventie worden gerealiseerd, dat er weinig cliënten zijn die voortijdig afhaken, dat de cliënten tevreden zijn"* (NJI, 2016).

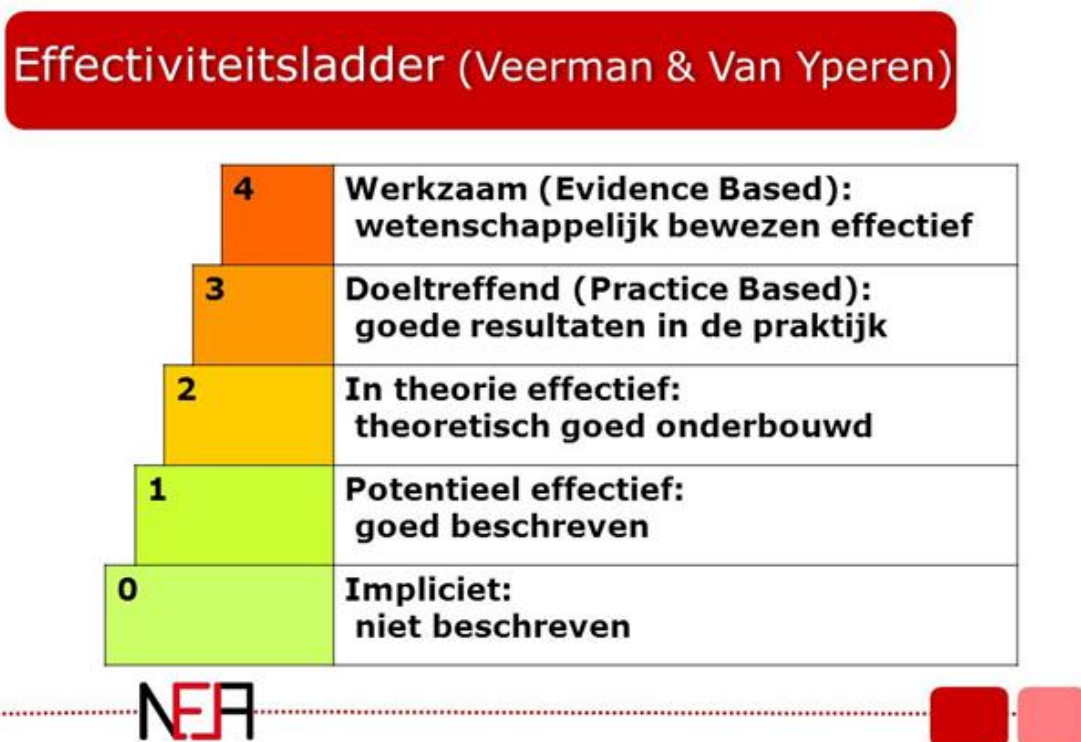
Naar dit niveau is kleinschalig onderzoek gedaan, door middel van deelvraag 4. Echter kon dit niveau niet volledig onderzocht worden. Het is onmogelijk om alle aspecten goed te onderzoeken in een korte tijd. Hiervoor is een effectonderzoek nodig. Wel hebben wij een inventarisatie gedaan naar gebruikerservaringen van de interventie onder beroepsopvoeders/ambassadeurs door middel van interviews.

Niveau 4: Interventies met causale bewijskracht zijn bewezen effectief

“Op niveau 4 van de effectladder is er sprake van een goed omschreven, theoretisch onderbouwde en in de praktijk getoetste aanpak, waarbij bovendien is aangetoond dat de interventie beter is dan 'geen interventie' en een 'andere interventie’” (NJI, 2016). Om dit goed te kunnen onderzoeken kan er gebruik gemaakt worden van de volgende onderzoeksmethoden: “experimenteel onderzoek, quasi-experimenteel onderzoek, casestudies, veranderings-theoretisch onderzoek of norm-gerelateerd onderzoek” (NJI, 2016).

Tijdens dit onderzoek is dit niveau niet onderzocht. Om te bewijzen of een interventie wetenschappelijk effectief is, is een onderzoek over een langere periode nodig.

Model Effectiviteitsladder:

Bijlage 3: De uitwerking van het innovatievoorstel

Zoals in de aanbevelingen is beschreven, bevelen wij Lunamare aan om een forum op te zetten voor de ambassadeurs van de OpvoedParty. Om dit idee te verwezenlijken beschrijven wij aan de hand van een stappenplan, van de databank Movisie (Movisie z.d.), het idee voor een forum op de website van de OpvoedParty. In dit stappenplan komen verschillende punten naar voren, zoals de aanleiding van het idee, de doelstelling, de aanpak van activiteiten en de begroting.

Projectplan voor het Opzetten van een forum.

In opdracht van Lunamare

Inhoudsopgave

1.1 Aanleiding en achtergrond	76
1.2 Vraagstuk of probleem	77
1.3 Doelstelling.....	77
1.4 Doelgroep	78
1.5 Resultaten.....	78
1.6 Aanpak of activiteiten	78
1.7 Inputs.....	81
1.8 Rico's en voorwaarden	81
1.9 Monitoring en evaluatie.....	82
1.10 Organisatie	83
1.11 Planning	83
1.12 Begroting	83
1.13 Bronnenlijst.	84

1.1 Aanleiding en achtergrond

De aanleiding van het idee van het opzetten van een forum is voortgekomen uit resultaten van het onderzoek naar de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel. Om dit onderzoek goed uit te voeren, zijn er verschillende ambassadeurs en beroepsopvoeders geïnterviewd, die het AltijdWatSpel in hun bezit hebben of er al mee gewerkt hebben. Aan hen is gevraagd wat werkzame en niet werkzame factoren zijn van het AltijdWatSpel. Tijdens deze interviews kwamen verschillende knelpunten naar voren van het AltijdWatSpel. Er kwam bijvoorbeeld naar voren dat OpvoedParty's moeilijk van de grond komen en dat het werven van ouders (van zorgintensieve kinderen) lastig is. Hierover staat meer beschreven in hoofdstuk 1.2. Tijdens een interview met een ambassadeur van de OpvoedParty, kwam ook naar voren dat je je professie tegenwoordig ook kunt uitdragen via het internet, zoals social media (fr. nr. 11.29).

Door deze uitkomsten vanuit de interviews, zijn wij gaan nadenken over hoe wij de knelpunten/niet werkzame factoren, die de beroepsopvoeders en ambassadeurs ervaren, gemakkelijker kunnen maken of kunnen verhelpen. Ons idee is om beroepsopvoeders en ambassadeurs elkaar hierin te laten ondersteunen, net als dat ouders elkaar ondersteunen en van elkaar leren in een OpvoedParty. Vanuit deze gedachte kwamen wij op het idee om als eindproduct van ons onderzoek een projectplan voor een forum op de website van Lunamare aan te dragen.

Door een forum te plaatsen op de website van de OpvoedParty, kunnen de ambassadeurs van de OpvoedParty hun knelpunten/niet werkzame factoren of hun vragen over het vormgeven van een AltijdWat-OpvoedParty delen met elkaar. Door het opzetten van een forum zou iedere gebruiker met toegang tot de forumwebpagina mee kunnen lezen en desgewenst mee kunnen doen (Kassenaar & van Rijswijk, 2003). Op deze manier kunnen ambassadeurs elkaar ondersteunen en helpen met het geven van (AltijdWat-)OpvoedParty's door tips of ervaringen met elkaar te delen.

Voor het beschrijven van het projectplan is literatuuronderzoek gedaan naar het opzetten van een forum door middel van boeken en het raadplegen van diverse websites, die daar informatie over geven. Zo is er bijvoorbeeld opgezocht wat een forum precies inhoudt. Een social forum is een website waar mensen kunnen discussiëren, chatten, praten met elkaar en vragen kunnen stellen aan elkaar. Meestal in het eigen interessegebied (Bathoorn, 2011; Helpmij, z.d.). Daarnaast is een forum ook een online gemeenschap, community (Helpmij, z.d.). Een forum heeft een sociale functie. Op een forum komen mensen gelijkgestemden tegen die in het echte leven misschien moeilijker te vinden zijn (Bathoorn, 2011). Zij kunnen ervaringen of vragen met elkaar delen over bepaalde onderwerpen. Ook ambassadeurs komen in het echte leven moeilijk in contact met andere ambassadeurs. Door middel van een forum komen zij gemakkelijker met elkaar in contact.

1.2 Vraagstuk of probleem

Zoals in de aanleiding al is beschreven, zijn er tijdens het onderzoek naar de werkzame en niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel, verschillende knelpunten of niet werkzame factoren naar voren gekomen over het (inzetten van het) spel. Vanuit de interviews kwam bijvoorbeeld naar voren dat AltijdWat-OpvoedParty's niet of moeizaam van de grond komen (fr. nr. 2.5, 2.7, 4.8, 14.3). Dit kan volgens de respondenten komen, omdat de OpvoedParty nog onbekend is, maar ook omdat de werving van ouders (van zorgintensieve kinderen) lastig is (fr. nr. 2.10, 2.11, 2.30, 7.7, 7.31, 12.9, 14.4, 14.6).

Sommigen respondenten vinden dat de kaartjes uit het AltijdWatSpel te weinig discussie uitlokken en dat er om deze reden moeilijk diepgang gekregen wordt tijdens een bijeenkomst met ouders (fr nr. 3.0, 5.9). Anderen vinden het lastig dat er geen vragen op de kaartjes van het AltijdWatSpel staan, waardoor zij het lastig vinden om over een stelling/situatieschets te praten. Ook hebben beroepsopvoeders/ambassadeurs aangegeven dat de veelzijdigheid van de kaartjes (te) groot is en dat de diverse leeftijdscategorieën het spel lastig kunnen maken.

Als laatste kwam naar voren dat sommige beroepsopvoeders het leuk vinden om ergens te kunnen lezen, bijvoorbeeld in een handboek, hoe het AltijdWatSpel op verschillende manieren kan worden ingezet (fr. nr. 3.31, 3.32, 3.33, 11.31).

1.3 Doelstelling

Vanuit de literatuur komen verschillende doeleinden naar voren waarvoor social media, of in dit geval een forum, kan worden ingezet. Een forum kan bijvoorbeeld worden ingezet voor de interne communicatie (Gulden & van der Wurff, 2015). Wanneer een forum wordt ingezet voor de interne communicatie is dit forum alleen toegankelijk voor medewerkers. Op deze manier kan er gemakkelijk worden samengewerkt en kennis worden gedeeld. Ook kan een forum ingezet worden om lotgenoten met elkaar te verbinden. Mensen vinden het prettig om informatie en steun te krijgen van mensen die hetzelfde meemaken (Gulden & van der Wurff, 2015). Door middel van lotgenotencontact kunnen zij elkaar helpen.

De doelstelling van het creëren van een forum op de website van de OpvoedParty is ook voor de interne communicatie tussen ambassadeurs. Maar tegelijkertijd vindt er op deze manier ook lotgenotencontact plaats. Ambassadeurs van de OpvoedParty kunnen via het forum professioneel samenwerken, overleggen en kennis en/of knelpunten met elkaar delen. Dit kan leiden naar praktische tips over het werven van ouders en de vormgeving van het AltijdWatSpel in de praktijk. Ook andere knelpunten kunnen worden verholpen door het delen van professionele kennis of door het stellen van vragen aan elkaar of aan Lunamare. Vanuit de literatuur komt naar voren dat het inzetten van social media een manier is om snel en laagdrempelig een groot publiek te bereiken. Je kunt jezelf profileren en je visie delen om je expertise te laten zien. Bovendien is het een goede bron van informatie om er achter te komen wat er speelt (Gulden & van der Wurff, 2015).

Door het uitwisselen van kennis met vakcollega's kunnen nieuwe netwerken ontstaan en op deze manier kan er snel en effectief worden samengewerkt. Daarnaast kun je direct contact hebben met cliënten of in dit geval met ambassadeurs. Je kunt directe interactie aangaan, je kunt snel reageren en bent gemakkelijk toegankelijk voor vragen. Met een forum vergroot het professioneel netwerk. Alle nieuwe ambassadeurs kunnen aanhaken bij de gesprekken.

Waardevolle fora bevatten veel informatie, zijn gemakkelijk te doorzoeken, worden gedragen door veel deelnemers en hebben een positieve insteek (J. Bathoorn, 2011).

1.4 Doelgroep

Vanuit de literatuur komt naar voren, dat de meeste platformen bedoeld zijn als ontmoetingsplaats voor een specifieke doelgroep. Deze platformen faciliteren de behoefte van professionals om kennis te delen, online samen te werken en elkaar te ontmoeten (Gulden & van der Wurff, 2015). Het forum dat wij aanbevelen op de website van de OpvoedParty is ook gericht op een specifieke doelgroep. Onze aanbeveling aan Lunamare is om alleen ambassadeurs van de OpvoedParty toegang te verlenen tot het forum, en niet alle beroepsopvoeders die het spel aanschaffen. Ambassadeurs hebben de basistraining van de OpvoedParty gevolgd. Wij zijn er ons van bewust dat wij hierdoor een kleinere doelgroep met het opzetten van het forum bereiken. Echter is dit een bewuste keuze geweest, omdat anders ook beroepsopvoeders hun informatie en vragen op het forum gaan zoeken. Het is de bedoeling dat zij in eerste instantie hun informatie krijgen vanuit de basistraining van de OpvoedParty. Dit betekent dat alleen beroepsopvoeders toegang krijgen tot het forum wanneer zij de basistraining van Lunamare hebben gevolgd.

1.5 Resultaten

Wanneer het forum op de website van de OpvoedParty geplaatst is, zullen ambassadeurs die de basistraining al gevolgd hebben, een persoonlijke toegangscode voor het forum toegestuurd krijgen. Beroepsopvoeders die de basistraining van Lunamare volgen, krijgen aan het einde van deze basistraining een eigen persoonlijk toegangscode. Op deze manier kunnen alleen de ambassadeurs van de OpvoedParty inloggen in het forum. Uiteindelijk zullen deze ambassadeurs in het forum ideeën, kennis en ervaringen kunnen uitdelen met elkaar en elkaar kunnen helpen bij eventuele knelpunten die eerder zijn genoemd in hoofdstuk 1.2. Ook vindt er in het forum lotgenotencontact plaats, doordat ambassadeurs in dezelfde situatie kunnen zitten en met dezelfde vragen kunnen zitten. Zij kunnen elkaar helpen door het uitwisselen van praktische tips en ervaringen.

1.6 Aanpak of activiteiten

Wij doen de aanbeveling aan Lunamare om het forum op de website van de OpvoedParty te plaatsen. Wij denken dat dit werkzaam is, omdat niet iedereen Facebook, LinkedIn, etc. heeft. Wanneer het forum plaats krijgt op de site van de OpvoedParty, zal de drempel misschien lager zijn, omdat je daar alleen hoeft in te loggen met de persoonlijke inlogcode voor het forum. Wanneer het forum plaats krijgt op bijvoorbeeld andere social media als Facebook, moet een ambassadeur eerst een nieuw account aanmaken om daarna gebruik te kunnen maken van het forum. Vanuit de literatuur komt naar voren dat mensen, die zich willen aanmelden voor een forum, de mogelijkheid moeten krijgen om aan het forum mee te doen zonder zich eerst te moeten registreren. Verplichte registratie op een forum kan voor veel gebruikers een drempel kan zijn om daadwerkelijk een bijdrage aan het forum te leveren (Kassenaar & Rijswijk, 2003). Om de drempel laag te houden voor bezoek aan het forum van de OpvoedParty, bevelen wij Lunamare aan om ambassadeurs de gelegenheid te bieden om aan te melden voor het forum zonder registratieplicht (zoals bij social media, Facebook/LinkedIn).

Wij raden aan om op de website van de OpvoedParty een hyperlink te plaatsen waar "forum" op komt te staan. Wanneer er op deze hyperlink geklikt wordt, zal de ambassadeur doorverwezen worden naar een inlogscherm. Op deze manier wordt er gebruik gemaakt van een besloten platform en is de informatie alleen toegankelijk voor specifieke groepen, zoals in dit geval de ambassadeurs (Gulden & van der Wurff, 2015).

Er zullen verschillende activiteiten ondernomen moeten worden om het idee van een forum te realiseren.

Ten eerste bevelen wij Lunamare aan om gesprekken te voeren met de webdesigner van de website van de OpvoedParty. Om het forum te programmeren heeft Lunamare namelijk iemand nodig die

hier technische kennis over heeft. In dit overleg kan er besproken worden welk forumsoftware het beste past op de website van de OpvoedParty.

Er kan gekozen worden tussen een gratis of een betaalde variant forum. Het nadeel van een gratis forum is dat Lunamare last zal krijgen van pop-ups met reclame. Bij een betaald forum zal Lunamare mogelijk een terugverdienmodel moeten creëren.

Wanneer Lunamare een eigen forum ontwikkelt, zal zij meer controle hebben over de inrichting en privacy dan bij het gebruik maken van een gratis forum. Dit bevelen wij Lunamare dan ook aan. Door een eigen community of interactief forum op te zetten, kan men kennis en ervaring delen in een veilige omgeving, die Lunamare zelf kan beheren. Lunamare bepaalt zelf de spelregels, de functionaliteiten en/of zij het forum koppelt aan een controlmanagementsysteem, een kennisbank of social media (Facebook, Twitter etc.) (Gulden & van der Wurff, 2015). Katrien Laane geeft aan dat zij samenwerkt met een collega, die dit forum in korte tijd gemakkelijk kan opzetten. Dit maakt deze aanbeveling dan ook mogelijk.

Nadat de keuze voor een forum is gemaakt, kan het forum worden vorm gegeven. Hierbij kan worden gedacht aan een mooie achtergrond en aan verschillende hyperlinks die geplaatst kunnen worden op het forum.

Verschillende hyperlinks die Lunamare eventueel op het forum kan zetten zijn:

- "Basistraining", om ervaringen te delen over de basistraining.
- "BasisSpel", om ervaringen te delen over het BasisSpel.
- "AltijdWatSpel", om ervaringen te delen over het AltijdWatSpel.
- "MultiCultiSpel", om ervaringen te delen over het MultiCultiSpel.
- "Nieuw Bericht", wanneer de ambassadeur een nieuwe vraag of bericht wil plaatsen op het forum.
- "Reageren", wanneer de ambassadeur wil reageren onder een vraag of reactie.
- "Eigen Profiel", waar ambassadeurs hun naam, foto en eventuele ervaringen kunnen beschrijven en kunnen aanpassen.
- "Vragen en contact", voor overige vragen aan de moderator.
- "Zoeken", als ambassadeurs in het forum willen zoeken naar een specifieke topic of vraag.
- "Berichten van vandaag", om gemakkelijk te zien wat de laatste vragen van vandaag waren.
- "Ledenlijst", Lunamare kan in de ledenlijst zien welke ambassadeurs lid zijn en op deze manier kan zij eventueel contact met hen zoeken.
- "Meld misbruik in dit bericht", ambassadeurs kunnen hiervan gebruik maken wanneer iets meerdere keren geplaatst wordt of wanneer een discussie niet door de beugel kan. De moderator moet deze melding in behandeling nemen en kan de situatie zal beoordelen.

Vanuit de literatuur komt naar voren dat het belangrijk is om slechts thema's of categorieën te plaatsen, die een duidelijke relatie hebben met de inhoud van de website en de doelgroep. Het is belangrijk om te voorkomen dat de opties van het forum te ingewikkeld worden. Zo is het goed om in het forum een beperkt aantal duidelijke hyperlinks te plaatsen, waarmee de gebruiker een nieuw bericht kan plaatsen of kan reageren op een eerder geplaatst bericht. Ook is een zoekoptie binnen het forum is handig. Van tevoren moet bedacht worden of er ook gebruik moet worden gemaakt van diensten als een gebruikerslijst of een profiel (Kassenaar & Rijswijk, 2003). Een ambassadeur kan bijvoorbeeld zijn profiel anoniem houden, maar kan ook zijn eigen naam neerzetten met bijvoorbeeld wel of geen foto. Daarnaast kan Lunamare ervoor kiezen welke opties zij wil geven om het profiel van ambassadeurs vorm te geven. Zij kan er bijvoorbeeld voor kiezen dat ambassadeurs hun beroep en eventuele ervaringen met de OpvoedParty erop kunnen zetten. Lunamare kan er echter ook voor kiezen om het profiel van de ambassadeurs oppervlakkig te houden met alleen een naam en eventuele profielfoto.

Ook bevelen wij Lunamare aan om een ledenlijst op het forum te plaatsen waar alleen Lunamare toegang tot heeft. Lunamare kan op deze manier bijhouden hoeveel ambassadeurs actief zijn op het forum en eventueel contact met hen zoeken.

Als tip vanuit de literatuur komt naar voren, dat het belangrijk is om zuinig te zijn met de opmaak. Een overdreven opmaak of overmatig gebruik van (vette tekst, veel smilies, enz.) komt nogal schreeuwerig of storend over (Helpmij, z.d.).

Na het vormgeven van het forum kan Lunamare iemand aanwijzen die het forum onder controle houdt. Een moderator is nodig om het forum te controleren, waardoor eventuele conflicten gestopt kunnen worden, maar ook om het forum bruisend en betrouwbaar te houden.

Op het forum worden door gebruikers vragen gesteld of onderwerpen aangesneden in de verwachting dat ook de persoon of het bedrijf 'achter' de website feedback geeft aan de gebruiker. Een moderator kan zorg dragen voor een vlotte en kwalitatief goede communicatie met de bezoekers. Dit verhoogt tegelijk de bruikbaarheid van het forum en de professionele uitstraling van de site als geheel (Kassenaar & van Rijswijk, 2003).

Ook kan spam worden verwijderd door de moderator van het forum, maar ook de deelnemers kunnen elkaar corrigeren op een forum. Er is daardoor sociale controle (Gulden & van der Wurff, 2015).

Als moderator voor het forum op de website van de OpvoedParty bevelen wij een stagiair(e) aan. Lunamare heeft elk jaar meestal 1 of 2 praktijk stagiaires in dienst. De stagiaire heeft in zijn of haar stageperiode tijd om iedere dag of om de dag, op het forum te kijken. Ook kan hij/zij de vragen die worden gesteld aan de organisatie, beantwoorden. Wanneer de stagiair(e) geen antwoord weet op de vraag, kan hij/zij de ambassadeur vragen om een dag of twee geduld te hebben, zodat de stagiaire navraag kan doen bij bijvoorbeeld Katrien Laane, initiatiefneemster van de OpvoedParty. Vanuit de literatuur komt naar voren, dat het positief is, wanneer de moderator van het forum uit het eigen bedrijf of de organisatie komt. De gevoelswaarde van de interactie wordt positief beïnvloed wanneer de gebruiker direct met de juiste persoon kan communiceren (Kassenaar & van Rijswijk, 2003). Ook worden de kosten voor ambassadeurs laag gehouden, wanneer Lunamare een stagiair(e) aanstelt als moderator.

In weekenden of vakanties is het mogelijk dat Lunamare zonder stagiaire zit. Ook in geval van ziekte is het lastig wanneer niemand het forum in de gaten kan houden. Als aanbeveling voor Lunamare is het daarom verstandig om een tweede moderator aan te wijzen indien de eerste moderator uitvalt. Dit kan bijvoorbeeld een andere stagiaire zijn, maar dit kan ook iemand anders worden, die Katrien Laane zelf op dat moment kan aanwijzen.

Wanneer het forum gebruiksklaar is en er een moderator is toegewezen, kunnen de inlogcodes voor het forum worden verspreidt over de ambassadeurs die de basistraining al eerder gevolgd hebben. Lunamare kan hen mail een mail sturen met het bericht dat er een forum op de website OpvoedParty geplaatst is en dat zij hieraan deel kunnen deelnemen.

Omdat wij Lunamare aanbevelen om een eigen forum te ontwikkelen, zal er een terugverdienmodel moeten worden gecreëerd. Een andere reden om een terugverdienmodel te creëren, is dat er een moderator aangewezen moet worden, die eventueel ook betaald zal moeten worden.

Voorwaarden om aan het forum deel te kunnen nemen liggen bij Lunamare. Zo kan er door Lunamare per jaar een bijdrage aan ambassadeurs gevraagd worden. Voor beroepsopvoeders die de basistraining nog gaan volgen kan het deelnemen aan het forum inbegrepen zijn bij de kosten van de basistraining. Een andere optie is dat er bij de basistraining aandacht besteed wordt aan het forum en dat er achteraf gevraagd wordt of ambassadeurs zich wil abonneren op het forum. Wij raden Lunamare aan om de kosten in het begin zo laag mogelijk te houden om het forum laagdrempeligheid te houden voor ambassadeurs. Daarnaast is het nog onbekend of het forum zal aanslaan bij de ambassadeurs, en hoeveel ambassadeurs actief zullen worden op het forum, waardoor Lunamare nog weet hoeveel kosten zij zal gaan terugverdienen.

1.7 Inputs:

De volgende activiteiten moeten worden uitgevoerd door Lunamare om het forum op de website van de OpvoedParty te realiseren:

- Het is belangrijk dat Lunamare beslist welke software nodig is voor het forum, wat de kosten hiervan zijn en hoe veel tijd erin gaat zitten om deze software te programmeren.
- Lunamare zal een moderator moeten aanwijzen en moeten kijken hoeveel tijd de moderator per week heeft om vragen van het forum te kunnen beantwoorden. Daarnaast moet er worden gekeken naar de kosten van het uurloon van de moderator.
- Voor de instandhouding van het forum zijn ambassadeurs nodig, die enthousiast zijn en actief zijn op het forum. Lunamare moet beslissen op welke manier zij de ambassadeurs voor het forum wil werven, wat de kosten worden voor ambassadeurs en op welke manier zij dit terugverdienmodel vorm geeft.
- De webdesigner van de OpvoedParty is in staat om het forum te plaatsen op de website van de OpvoedParty. Zij zal dit ook doen wanneer Lunamare het voorgaande punten goed afgerond heeft.
- Wanneer ambassadeurs lid worden, moet het lidmaatschap van ambassadeurs kunnen worden verlengd, bijvoorbeeld voor een jaar. Hiervoor is een automatisch bericht nodig vanuit Lunamare met gegevens voor het verlengen van het lidmaatschap.

1.8 Risico's en voorwaarden

Bij het neerzetten van een forum kunnen er eventuele risico's aan verbonden zijn. Een forum is bijvoorbeeld alleen nuttig als er een thema is dat de medewerkers echt bezighoudt. Alleen als mensen met enige 'passie' over iets willen discussiëren heeft een forumdiscussie levenskansen (Hendriks, 2004). Daarom bevelen wij Lunamare aan om de moderator eens in de drie weken een actuele stelling te laten plaatsen, waar de ambassadeurs over kunnen discussiëren.

Vanuit de literatuur komt naar voren, dat een groot nadeel van een forum kan zijn dat mensen gebruik kunnen maken van nicknames (schuilnamen). Dit bevordert de relatie niet en hierdoor kan een cultuur ontstaan die niet altijd positief en respectvol is (Bathoorn, 2011). Een forum mag namelijk niet ontaarden in een scheldpartij en de discussies op het forum mogen de cultuur van een organisatie niet beschadigen (Hendriks, 2004). Daarom is het belangrijk dat een forum en een discussie altijd gemodereerd moeten worden om beledigende bijdragen te verwijderen en om ook op zijn tijd een verfrissende wind door de discussie te laten waaien (Hendriks, 2004).

Een ander nadeel is dat beheer van een forum op de website van Lunamare veel tijd kost. Wanneer de moderator van het forum niet reageert, kan dit schadelijk zijn voor de reputatie van Lunamare. Dus of de feedback nu positief of negatief is, het is als moderator altijd belangrijk om te reageren en te laten zien dat de mening van ambassadeurs belangrijk is (Gulden & van der Wurff, 2015). Er hoeft niet op alle berichten gereageerd te worden, maar feitelijke onwaarheden moeten bijvoorbeeld wel worden gecorrigeerd. Ook bij grote incidenten op het forum is het gepast om als moderator in ieder geval iets te laten horen. Wanneer de afweging gemaakt wordt om wel of niet te reageren kan er gekeken worden naar of het bericht schadelijk is, wanneer het zich verspreidt, hoe invloedrijk de afzender is van het bericht en of het bericht aantoonbaar onjuist is (Gulden & van der Wurff, 2015). Daarnaast is de informatie in het forum openbaar voor alle deelnemende ambassadeurs. Daarom moet er inhoudelijk zorgvuldig mee worden omgaan (Gulden & van der Wurff, 2015).

Iedere ambassadeur die aan het forum deelneemt, is ook een woordvoerder van de OpvoedParty. Daarom is het goed om voor het forum social media richtlijnen op te stellen, die ambassadeurs moeten accepteren voordat zij aan het forum kunnen deelnemen. Lunamare zou hier kunnen denken aan het overbrengen van het doel van OpvoedParty naar ambassadeurs en wat Lunamare wil

uitstralen als organisatie. Daarnaast is ook een heldere rolverdeling belangrijk. Het is belangrijk dat de ambassadeurs duidelijk voor ogen hebben wie wat bijhoudt in het forum, zodat ambassadeurs weten waar zij met vragen heen kunnen. Als laatste zijn duidelijke regels voor ambassadeurs belangrijk over wat wel en/of niet geaccepteerd wordt in het forum (Gulden & van der Wurff, 2015). Dit voorkomt misverstanden, biedt houvast voor ambassadeurs en zorgt ervoor dat ambassadeurs op een verantwoorde manier met social media omgaan. Met duidelijke instructies kunnen de ambassadeurs bovendien gemotiveerd worden om een enthousiaste ambassadeur te worden voor Lunamare. De reacties die worden gegeven op het forum, zijn zichtbaar voor alle deelnemende ambassadeurs, die gebruik maken van het forum. Het is dus belangrijk om zorgvuldig te zijn met wat er geschreven wordt. Vermeld bijvoorbeeld nooit een persoonlijk e-mail adres of privé gegevens bij berichten. Kwaadwillende gebruikers kunnen misbruik van deze gegevens maken (helpmij, z.d.).

Het is van tevoren niet altijd in te schatten wat wel en wat niet aanslaat. Maar het is belangrijk om te beseffen dat het tijd kost om het forum een waardevolle rol te laten gaan spelen. Voor Lunamare is het belangrijk om niet te snel op te geven (Gulden & van der Wurff, 2015).

1.9 Monitoring en evaluatie

Zoals in hoofdstuk 1.6 ook is beschreven, is monitoring vanuit de literatuur een belangrijk punt bij het onderhouden van een forum (Kassenaar & van Rijswijk, 2003). Vanuit Lunamare moet worden gezorgd voor de inhoudelijke regisseur oftewel moderator.

Door social media te monitoren, kan er in korte tijd veel informatie gewonnen worden over de informatiebehoefte. Dat zorgt ervoor dat daar vervolgens effectief op ingespeeld kan worden. Door als moderator snel te reageren en mensen goed te informeren, kunnen geruchten en speculaties worden voorkomen (Gulden & van der Wurff, 2015).

Een andere aanbeveling aan Lunamare is om een deugdelijke analyse en statistiektool aan te schaffen voor het forum. Dit heeft te maken met de evaluatie van het forum. Op deze manier heeft Lunamare inzicht in het aantal bezoekers en/of type bezoekers van het forum (Bathoorn, 2012/2014). Hiervoor kan er gebruik worden gemaakt van Google Analytics. Google Analytics helpt mee om inzicht te krijgen in hoe bezoekers de website gebruiken, hoe bezoekers op de website terechtkomen en hoe Lunamare er voor kan zorgen dat ze terugkomen (Google, z.d.). Het kan zijn dat er al een statistiektool gebruikt wordt op de website van de OpvoedParty. Zo niet, dan is het een optie om dit te installeren. Op deze manier kan er gekeken worden naar hoe het forum zich ontwikkelt en of het aantal bezoekers stijgt of hetzelfde blijft nadat het forum te gebruiken is op de website van de OpvoedParty.

Als het forum een jaar in gebruik is, is het advies aan Lunamare om te evalueren en te kijken of het gewenste effect behaald is en of de doelstellingen zijn beoogd. Deze evaluatie kan plaatsvinden met de moderator en met Katrien Laane, maar hier kunnen eventueel ook ambassadeurs bij aanwezig zijn die actief gebruik maken van het forum.

Na deze evaluatie kan er door Lunamare gekozen worden om een onderzoek te laten doen naar het forum. Er kan dan onderzoek gedaan worden naar hoe de ambassadeurs het forum ervaren en of dit meerwaarde heeft voor hen. Bijvoorbeeld in verband met de knelpunten, waarvan zij in ons onderzoek gaven tegen aan te lopen.

1.10 Organisatie

De OpvoedParty is een initiatief van Katrien Laane. Zij is een zelfstandig ondernemer heeft verder geen bestuur of commissie. Katrien Laane is verantwoordelijk voor alles wat zij doet. Katrien Laane geeft basistrainingen aan beroepsopvoeders en geeft op deze manier haar kennis en ervaring door. De beroepsopvoeders worden op deze manier geïnformeerd om zelf OpvoedParty's te gaan geven, in bijvoorbeeld de wijk. Katrien Laane heeft bijna ieder jaar stagiaires in haar organisatie. Dit zijn meestal een of twee onderzoekers en een praktijkstagiaire. Naast de stagiaires heeft Katrien Laane nog twee collega's waarmee zij samenwerkt.

1.11 Planning

De planning is om het forum binnen drie maanden te realiseren. Op de planning staan de volgende punten:

- Een forumsoftware uitzoeken met de webdesigner.
- Forumsoftware laten plaatsen, vormgeven en een inlogscherf creëren op de site van de OpvoedParty.
- Moderator aanwijzen en concrete afspraken maken met de moderator.
- Een mail naar beroepsopvoeders sturen die de basistraining al gedaan hebben. In deze mail staat het nieuws, dat er een forum op de website van de OpvoedParty is geplaatst. In deze mail staat eventueel ook dat de beroepsopvoeder voor een kleine bijdrage per jaar lid kunnen worden van het forum.
- Eventueel kan de prijs van de basistraining aangepast worden.
- Beroepsopvoeders die voor het eerst naar de basistraining komen, moeten worden geïnformeerd over het forum en de eventuele kosten die er aan verbonden zitten.
- Het eerste jaar dat het forum werkt, moet er worden bijhouden hoe het gaat met het forum. Eventueel kan er feedback gevraagd worden via het forum aan de ambassadeurs.

1.12 Begroting

De kosten voor de begroting kunnen door Lunamare worden ingevuld. Hier is op dit moment geen zicht op.

Kosten voor Lunamare:	Prijs
Kosten software forum	
Kosten om het forum te laten plaatsen op de website van de OpvoedParty	
Kosten tweede moderator (wanneer dit geen stagiaire is)	

Terugverdienmodel voor Lunamare:	Prijs
Abonnementskosten van ambassadeurs op het forum.	

1.13 Bronnenlijst

Hendriks, W. (2004). *Handboek Intranet, een praktische gids voor overheid, non-profit en bedrijfsleven*. Den Haag: Sdu Uitgevers.

Bathoorn, J. (2011). *Get Social, online netwerken voor beginners*. Uitgeverij Scriptum.

Bathoorn, J. (2012/2014). *Get Social in Business, social media op het werk*. Uitgeverij Scriptum.

Gulden, M., van der Wurff, J. (2015). *Social media in zorg en welzijn, dat zorgt beter!* Uitgeverij Scriptum.

Kassenaar, Peter., van Rijswijk, O. (2003). *Handboek Website Usability*. Uitgegeven door Academic Service Den Haag.

Helpmij. (2011). *Handleiding, hoe gebruik ik dit forum?* Opgehaald van: www.helpmij.nl

Movisie. (z.d.). *Projectplan*. Opgehaald van:

https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Toolkit_moedervadercentra/Projectplan%20achtergrond.pdf

Bijlage 4: De interviewvragen die zijn gesteld aan respondenten

Interviewvragen die zijn gesteld aan Katrien Laane:

Op welke manier wordt volgens jou een AltijdWat-OpvoedParty vormgegeven op het gebied van de volgende topics:

- Plaats en tijd
- Deelnemers
- Sfeer
- Vormgeving van de inhoud van het spel
- Doel en missie
- Methodiek
- Gesprekstechnieken
- Begeleiding

Is de interventie beschreven?

Is de interventie onderbouwd vanuit theorie?

Wat maakt het AltijdWatSpel onderscheidend van het BasisSpel?

Wat zijn volgens jou de werkzame factoren en eventuele niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel?

Heb je zicht op ervaringen van beroepsopvoeders/ambassadeurs die werken met het AltijdWatSpel?

- Zo ja, wat zijn ervaringen?
- Zo nee, hoe komt dat?

Heb je zicht op eventuele ervaringen van ouders die deel hebben genomen aan een AltijdWat-OpvoedParty?

Interviewvragen die zijn gesteld aan beroepsopvoeders/ambassadeurs:

Wat is uw beroep?

Wat is de reden dat u het spel heeft aangeschaft? Hoe lang heeft u het spel?

Wat zijn uw ervaringen met het AltijdWatSpel?

- Wanneer het AltijdWatSpel nog niet is gebruikt: Wat is de reden dat u het spel nog niet gebruikt heeft?

Hoe geeft u een AltijdWat-OpvoedParty vorm, wat vindt (of lijkt u) werkzaam op het gebied van de volgende topics:

- Plaats en tijd
- Deelnemers (aantal/ welke problematiek er speelt bij de ouders)
- Sfeer
- Vormgeving van de inhoud van het spel
- Doel en de missie
- Methodiek
- Gesprekstechnieken
- Begeleiding

Lijkt het spel u passend voor de doelgroep waarvoor het spel bedoeld is? Waarom wel of waarom niet?

Kunt u nu al eventuele verbeterpunten/niet werkzame factoren benoemen van het AltijdWatSpel of de AltijdWat-OpvoedParty?

- Hierbij kan gedacht worden aan bovenstaande topics, zoals plaats, deelnemers enz.

Heeft u de basistraining van de OpvoedParty gevolgd?

- Ja, wat vond u daarin werkzaam? Wat past u toe in de praktijk?
- Kunt u eventuele verbeterpunten of niet werkzame factoren benoemen van de basistraining?

Wat maakt het AltijdWatSpel volgens u onderscheidend van het BasisSpel?

Wat maakt het AltijdWatSpel een goede of juist geen goede interventie?

- Denk hierbij aan de meerwaarde voor ouders.

Wat zijn ervaringen van ouders met het spel die bij u bekend zijn?

- Wat vonden zij werkzaam of niet werkzaam?

Bijlage 5: Definitie van de Kernlabels

Definitie kernlabel: “Het beroep van ambassadeurs/beroepsopvoeders”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over het beroep van de geïnterviewde ambassadeurs/beroepsopvoeders die het AltijdWatSpel in hun bezit hebben. Sommigen van hen hebben het AltijdWatSpel gebruikt en anderen niet. Ook geeft dit kernlabel aan met welke eventuele problematiek zij bij ouders of kinderen in aanraking komen.

Definitie kernlabel: “Tijdstip en locatie voor een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht over de tijdstippen en de locatie waarop beroepsopvoeders/ambassadeurs hun AltijdWat-OpvoedParty hebben gegeven en wat zij daarin werkzaam of niet werkzaam vinden. Beroepsopvoeders zonder ervaring met het inzetten van het AltijdWatSpel geven aan op welk tijdstip en welke locatie zij het werkzaam zouden vinden om een AltijdWat-OpvoedParty te geven.

Definitie kernlabel: “De sfeer in een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in wat beroepsopvoeders/ambassadeurs werkzaam en niet werkzaam vinden in de sfeer bij het geven van een AltijdWat-OpvoedParty. Daarnaast geven zij aan welke sfeer zij zelf graag zouden willen creëren in een AltijdWat-OpvoedParty.

Definitie kernlabel: “Het doel van een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in wat de persoonlijke doelen zijn van beroepsopvoeders/ambassadeurs voor het geven van een AltijdWat-OpvoedParty. *“Een doelstelling is een van tevoren vastgelegd doel of streven dat men probeert te behalen”* (Ensie, 2011).

Definitie kernlabel: “De reden van de aanschaf van het AltijdWatSpel door beroepsopvoeders/ambassadeurs”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht over de reden van beroepsopvoeders/ambassadeurs om het AltijdWatSpel aan te schaffen. Ook wanneer hij/zij het spel nog niet heeft gebruikt.

Definitie kernlabel: “De ervaring met het AltijdWatSpel van beroepsopvoeders/ambassadeurs”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in de ervaringen van de beroepsopvoeders/ambassadeurs met het AltijdWatSpel. In de gegevens onder dit kernlabel komen ervaringen van beroepsopvoeders/ambassadeurs naar voren over het gebruik van het AltijdWatSpel en waarom het AltijdWatSpel nog niet is gebruikt door de beroepsopvoeders/ambassadeurs.

Definitie kernlabel: “De begeleiding in een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over hoe ambassadeurs/beroepsopvoeders de begeleiding in een AltijdWat-OpvoedParty vorm hebben gegeven, of vorm zouden willen geven. Onder begeleiding verstaan wij: *“Het geheel van activiteiten en handelingen dat je beroepsmatig, bedoeld en bewust uitvoert om een medewerker te helpen zijn functie goed uit te oefenen op operationeel, tactisch en strategisch niveau”* (SAW, z.d.). Zo geven beroepsopvoeders/ambassadeurs aan wat zij werkzaam of niet werkzaam vinden in de begeleiding van een AltijdWat-OpvoedParty.

Definitie kernlabel: “Deelnemers in een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over het aantal deelnemers die ambassadeurs/beroepsopvoeders werkzaam vinden wanneer zij een AltijdWat-OpvoedParty

organiseren of willen organiseren. Daarnaast komt de problematiek die deelnemers met zich mee brengen in dit kernlabel naar voren.

Definitie kernlabel: “De aansluiting van het AltijdWatSpel bij de doelgroep”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in de aansluiting van AltijdWatSpel bij de doelgroep voor wie het spel bedoeld is, namelijk ouders van zorgintensieve kinderen. Daarnaast geeft dit kernlabel ons inzicht in wat het AltijdWatSpel onderscheidend maakt van het BasisSpel.

Definitie kernlabel: “De Basistraining van de OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in of de beroepsopvoeder/ambassadeur de basistraining van de OpvoedParty vanuit Lunamare heeft gevolgd of niet. De basistraining is voor iedereen die aan de slag wil gaan met de OpvoedParty. Lunamare geef praktische tips en je krijgt waardevolle informatie die je bij jouw eerste OpvoedParty goed kan gebruiken (Laane, 2015). Daarnaast hebben beroepsopvoeders aangegeven wat zij hierin werkzaam of niet werkzaam vinden.

Definitie kernlabel: “De vormgeving van de inhoud van het AltijdWatSpel in een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in hoe een beroepsopvoeder/ambassadeur zijn of haar AltijdWat-OpvoedParty vorm wil geven of heeft vormgegeven met de betrekking van het AltijdWatSpel. In dit kernlabel komt naar voren hoe zij de kaartjes juist wel of juist niet gebruikt hebben en wat daarin werkzaam of niet werkzaam was. Anderen geven aan hoe zij de kaartjes zouden gebruiken wanneer zij een AltijdWat-OpvoedParty zouden geven.

Definitie kernlabel: “De methodiek en de gesprekstechnieken tijdens een AltijdWat-OpvoedParty”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons inzicht in welke gesprekstechnieken en/of methodieken de beroepsopvoeder/ambassadeur gebruikt heeft, of wil gaan gebruiken in het geven van een AltijdWat-OpvoedParty. Daarnaast geven beroepsopvoeders/ambassadeurs aan wat zij daarin werkzame of niet werkzame factoren vinden.

Definitie kernlabel: “De meerwaarde van de AltijdWat-OpvoedParty voor ouders”.

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over de meerwaarde die ouders (kunnen) ervaren naar aanleiding van het bijwonen van een AltijdWat-OpvoedParty. Ook voor het beoordelen van de kwaliteit van de interventie, is het belangrijk om te weten wat de interventie voor meerwaarde heeft voor ouders. *“Een kernthema in de zorg is de aansluiting van het aanbod bij de vragen en behoeften van ouders, met andere woorden: is het aanbod wel voldoende vraaggericht? Dit kenmerk wordt steeds belangrijker als het erom gaat de kwaliteit van het aanbod te beoordelen”* (Bakker e.a., 2014 p. 121).

Definitie kernlabel: “Werkzame factoren van het AltijdWatSpel”

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over wat beroepsopvoeders of ambassadeurs specifiek werkzaam vinden aan het AltijdWatSpel.

Onder werkzame factoren worden elementen verstaan die, ongeacht de doelgroep en de specifieke methode/interventie, bevorderend zijn voor de effectiviteit, ook wel werkzame principes genoemd. Naast algemene werkzame factoren zijn er specifiek werkzame factoren, die samenhangen met de specifieke methode/interventie of met de specifieke doelgroep” (Movisie, 2013).

Definitie kernlabel: “Niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel en van een AltijdWat-OpvoedParty”

De gegevens onder dit kernlabel geven ons informatie over wat beroepsopvoeders of ambassadeurs als niet werkzaam ervaren bij het AltijdWatSpel en wat zij als niet werkzaam hebben ervaren bij het geven van een AltijdWat-OpvoedParty. Beroepsopvoeders/ambassadeurs die het spel niet gebruikt hebben, maar wel bekeken hebben, geven aan wat hen niet werkzaam lijkt.

Bijlage 6: Het Kernlabelschema

Kernlabel: "Het beroep van ambassadeurs/beroepsopvoeders".

Label:	Fr. Nr.:
Gastouder, geregistreerd kindercoach en Komop coach (+)	2.1
Mappa Mondo	3.2
Kindercoach en coaching opvoedparty's (+) Ervaring Basisspel (+)	4.1
Orthopedagogisch medewerker Mappa Mondo.	5.2
Orthopedagogisch medewerker (+)	6.2
Pedagogisch medewerker, specialisatie kinderthuiszorg.	7.1
Kinder/jeugd coach Coachen hooggevoelige meiden en ouders	8.1
Werkt bij Pento Gezinsbegeleiding ouders	9.3
Pedagogisch beleidsmedewerker	10.1
Ambulant begeleider	11.2
Teamleider kinderdagverblijf	12.1
Pedagogisch medewerker behandelgroep. Gezinsbegeleiding	13.1
Kinderen begeleiden sociale, emotionele hulpvragen. Ouders ondersteunen opvoeding.	14.1
Pedagogisch ondersteuner en ontwikkelaar.	15.1

Kernlabel: "Tijdstip en locatie voor een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
OpvoedParty's houden waar ouders samenkomen (+) AltijdWat-OpvoedParty's waar lotgenoten samenkomen (+)	1.1
OpvoedParty voor club lotgenoten (+)	1.2
Zondagochtend Houden bij stichting (+) Houden bij gastouderbureau (+)	2.12
Vrijdagavond (+) Kennismaking met kaartjes	3.6
Locatie: Mappa Mondo	3.20
Tijd en ruimte (+)	3.22
Bij mensen thuis (+) Praktijk kan drempel zijn (-) Goede sfeer creëren (+)	4.21
Bij mensen thuis (+)	4.22
Geen verschil sfeer (+)	4.23
Spel gebruiken ouderavond (+)	6.8
Kinderhospice met huiskamerruimte (+)	7.9
Organiseren in praktijk of bij mensen thuis Organiseren in praktijk (+)	8.9
Plaatsgevonden bij Pento Ouders kennen elkaar	9.8
Ruimte bijeenkomst gaf ruis (-)	9.13
AltijdWatSpel gebruik kinderopvang (+)	10.5
AltijdWatSpel 's avonds inzetten (+)	10.6
AltijdWatSpel overdag peuterspeelzalen (+)	10.7

Organiseren op locatie (+)	10.8
Uitnodiging verstuurd	11.7
Locatie thuis	
Vier gezinnen	
Naar doelgroep toe (+)	12.11
's Ochtends themaochtend (+)	13.5
Themaochtend op locatie	13.6
Locatie en tijdstip (+)	13.7
Ochtend organiseren (+)	14.7
Organiseren bij iemand thuis (+)	
Plek niet belangrijk (-)	14.8
's Avonds georganiseerd	15.12
Locatie kinderdagverblijf	15.16
Bij ouders thuis (+)	
Bij ouders thuis veiliger (+)	15.17

Kernlabel: "De sfeer in een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Vormgeving sfeer AltijdWat-OpvoedParty en Basis-OpvoedParty hetzelfde	1.5
Huiskamersfeer	1.8
Huiskamersetting (+)	1.9
Sfeer elkaar serieus nemen (+)	2.16
Huiselijke sfeer AltijdWat-OpvoedParty (+)	2.17
Thuis voelen (+)	2.18
Gehoord voelen (+)	
Ongedwongen sfeer (+)	3.21
Veiligheid is voorwaarde (+)	3.27
Sfeer OpvoedParty prima (+)	4.20
Bij mensen thuis (+)	4.21
Praktijk kan drempel zijn (-)	
Goede sfeer creëren (+)	
Geen verschil sfeer (+)	4.23
Kleinschalig (+)	4.26
Laagdrempelig (+)	
Ongedwongen (+)	
Niet meteen spel beginnen (+)	6.11
Veilige sfeer (+)	
Ruimte voor ouders (+)	
Open sfeer (+)	6.18
Veiligheid belangrijk (+)	
Positieve benadering (+)	
Veilige sfeer (+)	7.12
Bespreken blijft bij mensen zelf (+)	

Alles mag gezegd worden (+)	
Werkzame sfeer niet ervaren	7.22
In gesprek gaan (+)	7.23
Verbinding (+)	
Erkenning en herkenning (+)	
Open, ongedwongen sfeer (+)	8.12
Sfeer was goed (+)	9.12
Plaatsgevonden op locatie (-)	
Keukentafelgesprek werkzaam (+)	9.14
Veilige sfeer (+)	10.11
Afspraken maken (+)	
Huiselijke sfeer (+)	11.10
Intieme sfeer maakt veilig (+)	11.11
Huiskamersfeer (+)	12.13
Locatie formele sfeer (-)	12.14
Informele sfeer (+)	
Open, informele sfeer (+)	12.25
Laagdrempelig (+)	
Aandacht voor iedereen (+)	
Gespreksleider meedoen aan spel (+)	13.12
Ouders ruimte geven (+)	
Sfeer ontstaat door klik	14.14
Lage drempel (+)	
Elkaar in waarde laten	
Respecteren (+)	
Sfeer prettig, ontspannen, uitnodigend (+)	15.18
Thuis laten voelen (+)	

Kernlabel: "Het doel van een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Missie: dat ouders naar AltijdWat-OpvoedParty kunnen(+)	1.17
Podium voor wijsheid delen (+)	1.18
Mooiste naar boven halen (+) Mensen uitnodigen (+) Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid (+)	1.22
Doel AltijdWat-OpvoedParty goed (+)	2.23
Missie OpvoedParty goed (+)	4.24
Doel: Betrokkenheid ouders Mappa Mondo (+)	5.18
Doel: ouders leren van elkaar (+) Ervaringen uitwisselen (+)	6.9
Doel: ouders verbinden (+) Ouders nemen tips mee (+)	7.15
Doel: uit de taboe halen (+) Van elkaar leren (+)	8.15
Doel: Ouders met elkaar in gesprek Doel: Ouders van elkaar leren	9.24
Doel: uitwisseling en herkenning (+)	10.12
Doel: herkenning, erkenning (+) Ouders verbinden (+)	11.16
Doel: Ervaringen uitwisselen Van elkaar leren (+)	13.16
Doel: Herkenning en uitspreken (+)	14.16
Doel: eigen kracht(+) Herkenning en erkenning (+)	15.22

Kernlabel: “De reden van de aanschaf van het AltijdWatSpel door beroepsopvoeders/ambassadeurs”.

Label:	Fr. Nr.:
Spel voor begeleiden ouders (+)	2.2
Spel inzetten bij gastouders (+)	2.3
Veel Altijd Wat kinderen	2.4
Vorm contact ouders (+)	3.4
AltijdWatSpel aangeschaft wegens behoefte (+)	4.2
Kaarten AltijdWatSpel handvatten gesprek (+)	
AltijdWatSpel in kinderziekenhuis (+)	4.6
Spel aangeschaft voor ouderavonden (+)	5.3
AltijdWatSpel leek geschikt (+)	5.4
Reden aanschaffing, past bij doelgroep (+)	6.3
Open/objectief in gesprek gaan (+)	7.2
Ouders zieke kinderen verbinden (+)	7.4
AltijdWatSpel waardevolle aanvulling (+)	8.2
AltijdWatSpel helpt ouders ervaringen uitwisselen (+)	9.7
AltijdWatSpel voor ouderavonden Triodus.	10.2
AltijdWatSpel voor gesprek tussen ouders(+)	11.3
Ouders behoefte ervaringen delen (+)	
BasisSpel is algemeen (+)	11.32
AltijdWatSpel laagdrempelige manier contact (+)	12.2
AltijdWatSpel uitbreiding (+)	12.4
Kosten spel laag (+)	
AltijdWatSpel voor themaochtend (+)	13.2
AltijdWatSpel maakt completer (+)	14.2

Kernlabel: "De ervaring van beroepsopvoeders/ambassadeurs met het spel".

Label:	Fr. Nr.:
Ervaringen beroepsopvoeders/ambassadeurs onbekend (-)	1.43
OpvoedParty's moeizaam van grond (-)	2.5
OpvoedParty's moeizaam van grond (-)	2.7
Gastouders haken af (-)	2.8
Ouders 's avonds geen zin (-)	2.9
OpvoedParty's moeizaam van grond (-)	2.10
Werving ouders moeizaam (-)	2.11
Ouders willen iets leuks (-)	
Opkomst van twee te weinig (-)	2.13
AltijdWat-OpvoedParty houden nooit gelukt (-)	2.24
Spelgebruik met vrijwilligers (+)	3.1
Spelgebruik met vrijwilligers (+)	3.3
Spel eens gebruikt	3.5
Vrijwilligers leren elkaar kennen (+)	3.19
Spel niet gebruikt (-)	4.7
OpvoedParty's lastig van de grond (-)	4.8
OpvoedParty te vaag (-)	4.16
Geen aanmelding OpvoedParty. (-)	4.18
Spel voorbereid ouderavond	5.1
Spel niet ingezet.	
Kaartjes voorbereid voor vrijwilligers	6.1
Kon er niets mee (-)	
Ervaringen niet goed (-)	6.4
Spel voorbereid, niet uitgevoerd (+)	6.5
Kaartjes voorbereid vrijwilligers	6.6

Kan niets met kaartjes (-)	
Spel vanaf januari in bezit	7.3
Weinig aandacht besteed aan spel	7.5
Van plan te gebruiken (+)	7.6
Spel niet gebruikt (-)	8.4
Opvoedvragen in mengeling anderen lastig (-)	
Geen OpvoedParty gegeven (-)	8.6
Mensen willen niet (-)	8.7
Het is spannend (-)	
Geprobeerd neer te zetten	8.8
Gebruik AltijdWatSpel onduidelijk	9.1
Kaartjes geselecteerd (+)	9.2
AltijdWatSpel en Basisspel gecombineerd	
AltijdWatSpel in themaachtend gebruikt (+)	9.4
AltijdWatSpel gebruikt (+)	9.6
AltijdWatSpel niet gebruikt (-)	10.3
AltijdWatSpel niet meer gebruiken	10.4
AltijdWatSpel gebruikt	11.1
AltijdWatSpel bracht gesprek op gang (+)	11.4
Commentaar OpvoedSpel (-)	
Kort na uitgeven aangeschaft	12.6
AltijdWatSpel niet gebruikt (-)	12.7
Praktische redenen niet gebruikt (-)	12.8
Niet van gekomen (-)	12.10
Eerste keer AltijdWat-OpvoedParty (+)	13.3

Leuk (+)	13.4
Mooie manier in gesprek gaan (+)	
Herkenbaarheid of niet (+)	
Onbekend of AltijdWatSpel gebruikt wordt	13.26
OpvoedParty's niet van de grond (-)	14.3
Onbekendheid (-)	14.4
Mensen melden af (-)	14.5
Werving lastig (-)	14.6
Gebruikt met medewerkers	15.3
Veelzijdigheid kaartjes groot (-)	15.4
BasisSpel gebruikt (+)	15.10
Ouders niet bij elkaar gekregen (-)	15.11
Pedagogisch medewerkers inleven situatie ouder (+)	15.13

Kernlabel: "De begeleiding in een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Zoeken naar wat ouders kunnen (+)	1.27
Problemen herlabelen tot mogelijkheid (+)	1.33
Geen verhalen delen (+)	2.27
Begeleider geen vraagbaak (-)	2.31
Proces bewaken (+)	
Tijd bewaken (+)	
Input deelnemer bewaken (+)	
Iedereen gehoord (+)	2.32
Begeleider sturende rol (+)	3.16
Adviserende rol (+)	3.17
Ruimte geven (+)	3.26
Uitleg geven (+)	
Doorvragen (+)	
Rust en tijd nemen (+)	3.28
Uitleg geven (+)	
Kaders scheppen (+)	
Beurten verdelen (+)	
Veiligheid bewaken (+)	
Respectvol zijn (+)	4.12
Iedereen in waarde laten (+)	
Iedereen aan bod (+)	
Mensen met elkaar in gesprek (+)	
In eigen kracht zetten (+)	4.13
Naast ouders staan (+)	5.14
Niet adviseren (+)	

Ervaringen delen zonder oordeel (+)	
Vormen van netwerk (+)	
Begeleiding is nodig (+)	6.17
Open sfeer (+)	6.18
Veiligheid belangrijk (+)	
Positieve benadering (+)	
Sturing nodig bij ouders (+)	7.19
Taak Begeleider: iedereen aan woord (+)	7.20
Taak begeleider: elkaar laten uitpraten (+)	
Open vragen (+)	7.25
Niet oordelen (+)	
Spiegelen (+)	
Prikkelende vraag stellen (+)	
Coachende rol (+)	
Goede begeleiding (+)	7.27
Respect binnen begeleiding (+)	8.23
Respect binnen begeleiding (+)	8.24
Ouders zijn kwetsbaar	9.16
Ouders ruimte geven (+)	
Ouders hulp aanbieden (+)	9.22
Twee begeleiders voor groepsproces (+)	9.27
Alle ouders aan bod (+)	9.29
Ouders kennen (+)	9.30
Signaleren in begeleiding (+)	9.31
Informatie geven in begeleiding (+)	9.32
Opleiding belangrijk (+)	9.35
Goede begeleiding belangrijk (+)	

Geschoolde begeleider (+)	9.37
Kennis doelgroep is voorwaarde (+)	9.39
Een iemand veel aan woord (-)	9.42
Veiligheid in begeleiding (+)	10.19
Actief luisteren (+)	
Ingrijpen wanneer nodig (+)	
Leidende rol (+)	10.21
Begeleider is facilitator (+)	
Ervaringen delen (+)	11.20
Doorvragen (+)	
Bij ouders laten (+)	
Zien wat er gebeurt (+)	11.21
Kijken wat iedereen belangrijk vindt (+)	
Erkenning, herkenning, verbinden (+)	11.22
Sturing door selecteren kaartjes (+)	11.23
Ouders elkaar helpen (+)	12.18
Open, informele sfeer (+)	12.25
Laagdrempelig (+)	
Aandacht voor iedereen (+)	
Begeleider sturende rol (+)	12.26
Gesprek vanuit ouders (+)	13.19
Sturen en doorvragen (+)	
Eigen kracht ouders (+)	
Iedereen aan bod (+)	13.21
Sturende rol (+)	13.22

Leidende rol (+)	
Situatie helder krijgen (+)	14.20
Herkenning (+)	
Open mogen zijn (+)	
Vertrouwen in begeleiding (+)	14.22
Prettige sfeer creëren (+)	
Veiligheid bieden (+)	
Aansluiten bij ouders (+)	15.20
Aansluiten bij ouders (+)	15.21
Niet oordelen, niet invullen (+)	
Laagdrempelig en veiligheid creëren (+)	15.27
Luisteren (+)	
Zijlijn meedoen (+)	
Bij ouders laten (+)	
Iedereen aan bod komt (+)	15.28
Verdiepende vragen (+)	
Actief luisteren (+)	
Pedagogische kennis gevraagd inzetten (+)	
Pedagogische kennis inzetten (+)	15.29

Kernlabel: "Deelnemers in een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Ouders zorgintensieve kinderen	1.3
Kinderen van hazenlip tot bijna dood	1.4
Opkomst van twee te weinig (-)	2.13
Vier tot acht deelnemers (+)	2.14
Elf deelnemers (-)	2.15
Twee/drie vrijwilligers	3.8
Ongeveer 8 deelnemers (+)	6.10
AltijdWatSpel breed in te zetten (+)	7.8
Ongeveer zes deelnemers (+)	7.11
Maximaal acht deelnemers (+)	8.10
AltijdWatSpel breed in te zetten (+)	8.11
Ouders kennen elkaar (+)	9.9
Maximaal acht deelnemers (+)	10.9
Klein clubje (+)	10.10
Problematiek diabetes	11.8
Beide ouders (+)	11.9
Discussie (+)	
Meer ouders uitgenodigd (-)	11.12
acht/tien deelnemers (+)	11.13
Minder deelnemers bij AltijdWatParty (+)	12.12
Groepsgrootte moet je ervaren (+)	
Drie deelnemers	13.8
Meer uitgenodigd (-)	
intiem groepje (+)	13.10
Acht ouders (+)	13.11

Klein groepje veiliger (+)	
zes tot acht deelnemers (+)	14.9
Niet meer dan acht deelnemers (+)	14.10
Problematiek afhankelijk van avond en mensen	14.11
Acht tot tien deelnemers (+)	15.14
Meer herkenning (+)	
Vier deelnemers (-)	15.15

Kernlabel: “De aansluiting van het AltijdWatSpel bij de doelgroep”

Label:	Fr. Nr.:
Ouders AltijdWat hebben gewone vragen (+) Specifieke thema's, extra twijfel (-)	1.11
Essentieel andere vraagtekens	1.12
Kaarten AltijdWatSpel andere vragen (+)	1.13
AltijdWat-ouders extra vragen	1.14
AltijdWat-vragen extra	1.16
Vragen duidelijk (+) Vragen zijn passend (+) Vragen AltijdWatSpel beter (+)	2.33
Onderwerpen AltijdWatSpel sluiten aan (+)	3.23
Niet alle kaartjes sluiten aan (-) Kaartjes selecteren (+) Spel sluit aan (+)	3.29
AltijdWatSpel sluit aan (+)	3.35
Behoefte stellingen AltijdWatSpel onbekend (-)	4.5
Spel lijkt passend voor doelgroep (+)	4.28
Spel gedeeltelijk passend doelgroep zieke kinderen (+)	5.20
Kaarten passend doelgroep zieke kinderen (+)	6.19
Spel lijkt passend voor doelgroep (+) Casussen sluiten aan (+)	7.21
Onderscheidende AltijdWatSpel nog niet ervaren.	7.30
Casussen sluiten aan (+)	7.32
Spel lijkt passend voor doelgroep (+) Kaarten gaan in op zorg (+)	8.25
Vragen gericht op zorg doelgroep (+)	8.30

Onderscheidend: AltijdWatSpel gericht op problematiek	9.19
Spel passend voor doelgroep (+)	9.33
AltijdWatSpel meer probleemsituaties	9.38
Kaarten AltijdWatSpel meerwaarde (+)	9.40
Spel passend voor doelgroep (+)	10.22
AltijdWatSpel meerwaarde door herkenning situatieschetsen (+)	10.25
D.m.v. kaartjes in gesprek (+)	11.24
Kaarten passend bij doelgroep (+)	11.25
Kaarten geselecteerd (+)	
Spel breed inzetbaar (+)	
Vragen AltijdWatSpel herkenbaar voor ouders (+)	11.33
AltijdWatSpel passend voor doelgroep (+)	12.27
AltijdWatSpel specifiek andere problematiek (+)	12.28
Behoeftte ouders moet je ervaren	12.29
AltijdWatSpel passend voor doelgroep (+/-)	13.23
BasisSpel gebruikt (+)	
Opvoedvragen normaliseren (+)	13.24
AltijdWatSpel gericht op ouders zorgintensief kind	13.29
AltijdWatSpel gericht op emotie	
Vragen AltijdWatSpel positief (+)	13.30
Gesprek op gang brengen (+)	
AltijdWatSpel passend voor doelgroep (+)	14.23
Vragen AltijdWatSpel zijn anders	14.29
Twijfel alleen inzetten AltijdWatSpel	15.30
Basisspel ook passend (+)	
Meer verwacht AltijdWatSpel (-)	15.36

Gebruik BasisSpel ouders zorgintensieve kinderen (+)	
--	--

Kernlabel: "De Basistraining van de OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Uitgangspunten basistraining hetzelfde als OpvoedParty's (+) Uitnodiging aan anderen (+) Competenties vergroten (+)	1.23
Ouders hebben de beste intenties. (+) Kinderen zijn van nature goed. (+)	1.24
Basisprincipes in online introductie (+)	1.26
Basistraining gevolgd (+)	2.28
Basistraining is duidelijk (+)	2.29
Geen basistraining gevolgd	3.34
Basistraining gevolgd (+)	4.10
Gesprekstechnieken meegenomen uit basistraining (+) Iedereen aan bod (+) Begeleiden van groepsprocessen (+)	4.11
Geen basistraining gevolgd.	5.10
Geen basistraining gevolgd	5.23
Basistraining gevolgd (+)	7.10
Stukje organisatorisch basistraining waardevol (+)	7.26
Basistraining gevolgd	8.20
Handige dingen uit basistraining (+)	8.22
Basistraining duidelijk (+)	8.27
Geen basistraining gevolgd (+)	9.36
Geschoolde begeleider (+)	9.37
Basistraining gevolgd (+)	10.14
Sfeer basistraining (+) Goed verzorgd (+) Aandacht voor de ander (+)	10.15

Basistraining is meerwaarde (+)	10.16
Basistraining duidelijk verhaal (+)	10.24
Geen basistraining (-)	11.18
Spel duidelijk (+)	11.28
Workshop duidelijk (+)	
Meer weten over inhoud (-)	
Basistraining gevolgd (+)	12.5
Basistraining gevolgd (+)	12.21
Technieken basistraining bekend	12.22
Ruimte voor eigen manier (+)	
Geen basistraining (-)	13.18
Ouders in waarde laten (+)	14.21
Ouders beste intenties (+)	
Basistraining gevolgd (+)	15.23
Actief luisteren (+)	
NIVEA uit basistraining (+)	15.25
Basistraining meerwaarde (+)	15.26
Basistraining geen info AltijdWatSpel (-)	15.33
Aandacht spellen basistraining (-)	15.34

Kernlabel: “De vormgeving van de inhoud van het AltijdWatSpel in een AltijdWat-OpvoedParty”.

Label:	Fr. Nr.:
Ouders AltijdWat-kind gewoon behandelen (+)	1.6
Ouders AltijdWat hebben gewone vragen (+)	1.11
Specifieke thema's, extra twijfel (-)	
AltijdWat-ouders gebruiken basisspel (+)	1.47
AltijdWatSpel en BasisSpel combineren (+)	1.48
Kaarten selecteren (+)	2.19
Vragen ouders gaan voor (+)	2.20
Kaartje laten trekken (+)	2.21
Gebruik kaartjes spel (+)	2.25
Boeken neerleggen (+)	
Vragenkaartjes als handleiding (+)	
Vrijdagavond (+)	3.6
Kennismaking met kaartjes	
Sorteren thema's/leeftijdscategorieën	3.7
Kaartje laten trekken (+)	
In gesprek gaan (+)	
Spel gebruiken in ouderbijeenkomst.	3.9
In gesprek gaan (+)	
Kaartjes selecteren (+)	3.10
Ouders uitnodigen (+)	3.12
Kaartje laten pakken (+)	
Ervaringen uitwisselen (+)	
In gesprek gaan (+)	3.13
Aansluiten bij doelgroep (+)	3.14
In gesprek gaan (+)	3.15

Kaartjes selecteren (+)	3.29
Spel sluit aan (+)	
Specifiek zijn in thema OpvoedParty (+)	4.15
Richten op specifieke doelgroep (+)	4.17
Ouders uitnodigen (+)	5.6
Kaarten onderdeel ouderavond (+)	
Kaarten geselecteerd (+)	5.7
Kaarten inzetten op basis leeftijdscategorieën (+)	5.8
Kaarten selecteren (+)	5.16
Kaartjes selecteren (+)	6.12
Een derde kaartjes bruikbaar	
Kaartje laten trekken en voorlezen (+)	6.13
Diverse leeftijden lastig (-)	
Vragen naar behoefte ouders (+)	7.13
Kaartjes eventueel gebruiken (+)	
Kaartjes als aanvulling (+)	7.14
Doelgroep afbakenen (+)	7.29
Groot verschil tussen ouders (-)	
AltijdWatSpel in combinatie Basisspel (+)	8.3
Vragen deelnemers voor kaarten (+)	8.13
Aansluiten bij ouders (+)	8.14
Spel is verdieping (+)	8.29
Kaartjes geselecteerd (+)	9.2
AltijdWatSpel en Basisspel gecombineerd.	
AltijdWatSpel in themaachtend gebruikt (+)	9.4
Kaartjes geselecteerd (+)	9.5
Om de beurt kaartje pakken	9.15

Ouders uitnodigen (+)	
Kaartjes selecteren (+)	9.17
AltijdWatSpel en Basisspel combineren (+)	9.18
Eigen vragen ouders betrekken (+)	9.20
Vragen ouders betrekken (+)	9.21
Kaarten aanleiding gesprek (+)	10.17
Kaartjes geselecteerd (+)	11.5
D.m.v. kaartjes in gesprek (+)	11.14
Vragen ouders gaan voor (+)	11.15
Vormgeving inhoud spel onbekend	12.15
Vorbereiden kost tijd (-)	13.13
Kaartjes geselecteerd	
Kaartjes selecteren (+)	13.14
Kaartjes op tafel (+)	13.15
Ouders kiezen kaartje (+)	
Kaartjes als insteek (+)	14.12
Inhoud spel zoals geleerd (+)	15.19
Eigen vragen voor kaartjes (+)	
Proces voor resultaat (+)	
Eigen kracht versterken (+)	

Kernlabel: "De methodiek en de gesprekstechnieken tijdens een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Methodiek hetzelfde als bij Basisspel (+)	1.19
Methodiek: samenraapsel kennis en ervaring	1.20
Oplossingsgericht (+) Mensen bekrachtigen in kwaliteiten (+)	1.21
Mooiste naar boven halen (+) Mensen uitnodigen (+) Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid (+)	1.22
Methodiek is basishouding	1.25
Gesprekstechnieken AltijdWatSpel hetzelfde als Basis-spel Ondersteunen (+) In kracht zetten (+) Op kwaliteiten beoordelen (+)	1.28
Luisteren (+) Oordeelvrij (+) Kijken naar wat gebeurt/leeft (+)	1.29
Oplossingsgericht- handelen en omdenken (+)	1.30
Methodiek/gesprekstechnieken niet beschreven (-)	1.31
Methodiek: samenraapsel werkzame elementen (+)	1.32
Schaalvragen (+)	1.34
Gebruik kaartjes spel (+) Boeken neerleggen (+) Vragenkaartjes ouders als handleiding (+)	2.25
OMA (+) NIVEA (+)	2.26

Mensen uit laten praten (+)	
Elke ouder aan bod (+) Luisteren (+) In waarde laten (+) Doorvragen (+)	3.11
Luisteren (+) doorvragen (+)	3.25
Gesprekstechnieken meegenomen uit basistraining (+) Iedereen aan bod (+) Begeleiden van groepsprocessen (+)	4.11
Ouders aan woord (+) Gesprek leiden (+)	5.11
Sturing ouders nodig (+) Doorvragen (+)	5.12
Vragen stellen (+) Geen adviserende rol (+) Naast ouders staan (+) Afstemmen over de zorg (+)	5.19
Kaartjes als handleiding (+) Doorvragen (+) Begeleider leidende/sturende rol (+)	6.14
Open sfeer (+) Veiligheid belangrijk (+) Positieve benadering (+)	6.18
Eigen kracht zetten (+) Verbinden belangrijk (+)	7.16
Luistertechnieken belangrijk (+)	7.17

Doorvragen (+)	
Doorvragen aftasten (+) Kijken en luisteren (+) Uitnodigen reageren (+)	7.18
Open vragen (+) Niet oordelen (+) Spiegelen (+) Prikkelende vraag stellen (+) Coachende rol (+)	7.25
Mensen als methodiek (+)	8.17
Geen specifieke gesprekstechnieken (+)	8.21
Methodiek volgende keer hetzelfde inzetten (+)	9.26
Elkaar laten uitpraten (+) Ieders mening mag er zijn (+) Alles is goed (+) Methodiek: Ouders in eigen kracht zetten (+)	9.28
Actief luisteren (+)	10.18
Samenvatten (+) Leiding geven (+) Actief luisteren (+)	10.20
Mensen aan woord (+)	11.19
Ervaringen delen (+) Doorvragen (+) Bij ouders laten (+)	11.20
Ouders op gemak (+) Respect hebben (+) Open vragen (+)	12.23

Ouders in gesprek (+) Veilige omgeving (+)	
Ouders elkaar helpen (+)	12.18
Luisteren naar elkaar (+) Ontvangen (+)	13.20
Gesprekstechniek (-) Kijken wat ouder nodig heeft (+)	14.17
Vragen stellen (+)	14.18
Gesprekstechnieken door jaren geleerd	14.19
Basistraining gevolgd (+) Actief luisteren (+)	15.23
In waarde laten (+) Alles is goed (+) Alles wat gezegd wordt blijft hier (+)	15.24

Kernlabel: "De meerwaarde van de AltijdWat-OpvoedParty voor ouders".

Label:	Fr. Nr.:
Positieve ervaringen in hospice. (+)	1.42
Geen zicht op ervaringen ouders (-) Medewerkers AltijdWatSpel enthousiast (+)	1.45
Ouders arm om schouders slaan (+) Gevoel dat ze niet alleen staan (+) Ouders verder kunnen (+)	2.40
Ervaringen delen (+)	3.18
Ervaringen delen (+) Herkenning en erkenning (+) Advies geven (+) Steunen (+)	3.24
Ervaringen delen (+) Herkenning en erkenning (+)	5.15
In gesprek gaan (+) Verbinding (+) Erkenning en herkenning (+)	7.23
Delen tussen ouders (+)	7.28
Ouders verbinden (+) Ouders van elkaar leren (+)	7.33
Rust voor ouders (+) Kennisvermeerdering ouders (+)	8.16
Ouders leren van elkaar (+)	9.25
Ouders vonden spel prettig (+) Ouders helpen elkaar (+)	9.41
Positieve ervaringen ouders (+)	9.43

Herkenning (+)	10.13
Advies overnemen (+)	
Erkenning en herkenning (+)	11.17
AltijdWatSpel goede interventie (+)	11.34
Bracht ouders bij elkaar (+)	
Ouders Positief (+)	11.35
Ouders konden delen (+)	
Ouders elkaar helpen (+)	12.18
Ouders enthousiast weggaan (+)	12.24
Netwerk vergroten (+)	
Ouders leren van elkaar (+)	13.17
Ervaringen delen (+)	13.32
Herkenbaarheid (+)	
Herkenning (+)	14.15
OpvoedParty goede interventie (+)	15.37
Ouders in kracht (+)	

Kernlabel: "Werkzame factoren van het AltijdWatSpel".

Label:	Fr. Nr.:
Thema's AltijdWatSpel onderscheidend (+)	1.39
Vraag naar AltijdWatSpel (+)	1.49
Praten over opvoeden kwetsbaar (-) Podium herkenning en erkenning (+)	1.50
Lacherig over naam (-) Inhoud interessant (+)	2.6
Grensoverschrijdend gedrag op een (+)	2.22
Vragen AltijdWatSpel prachtig (+)	2.37
Stellingen AltijdWatSpel dieper (+) Gevoelens aansprekend (+)	2.39
D.m.v. stellingen/kaarten gesprek (+) AltijdWatSpel goede basis (+)	4.3
Kaartje pakken (+)	4.4
Goede stellingen op kaartjes (+).	4.14
Vormgeving is goed (+)	4.19
OpvoedParty geeft structuur (+)	4.25
Kleinschalig (+) Laagdrempelig (+) Ongedwongen (+)	4.26
Kaartjes als handvat (+)	4.27
Vragen uitgebreid (+) Gericht op leeftijdscategorieën (+)	5.5
AltijdWatSpel is laagdrempelig (+)	5.24
Kaarten handzaam (+) Spel weinig voorbereiding (+)	5.25

Kaartjes zijn werkzaam (+)	6.15
Leeftijdscategorieën handig (+)	6.21
Vragen kaartjes duidelijk (+)	7.24
Herkenbare situaties (+)	
Nodigt uit tot reageren (+)	
Goede begeleiding, werkt het vanzelf (+)	7.27
AltijdWatSpel breed in te zetten (+)	8.11
Spel mooi middel (+)	8.18
Mensen op nummer een (+)	
Vragen spreken tot verbeelding (+)	8.19
Samenwerken tijdens spel (+)	8.28
Eerlijk zijn naar elkaar is werkzaam (+)	
Hulp vragen (+)	
AltijdWatSpel manier in gesprek gaan (+)	9.10
Kaarten AltijdWatSpel meerwaarde (+)	9.40
AltijdWatSpel gericht op preventie (+)	10.26
AltijdWatSpel geeft inzicht (+)	
AltijdWatSpel bracht gesprek op gang (+)	11.4
Commentaar OpvoedSpel (-)	
Flexibiliteit spel (+)	11.6
Spel breed inzetten (+)	
AltijdWatSpel te algemeen (-)	11.26
Breed inzetbaar (-/+)	
Spel duidelijk (+)	11.28
Workshop duidelijk (+)	
Meer weten over inhoud (-)	

Goed initiatief (+) kaartjes goed over nagedacht (+)	11.30
Laagdrempelig (+) Informeel manier (+)	12.3
Kaartjes toegankelijk (+) Mooi middel (+)	12.16
Geen feedback stellingen	12.17
Spel veel mogelijkheden (+)	12.19
Geen knelpunten (+) Spel veel mogelijkheden (+)	12.20
AltijdWatSpel specifiek andere problematiek (+)	12.28
Laagdrempelig (+) Preventie (+) Herkenning (+)	12.31
Geen verbeterpunten AltijdWatSpel (+) Vraag op kaartje (+) Spel middel voor gesprek (+)	13.27
Laagdrempelige manier gesprek (+) Opstap voor verdieping (+)	14.24
Kaartjes als opstap (+) Kaartjes beperkend (-)	14.27
Concept AltijdWat-OpvoedParty (+) Titel niet uitnodigend (-)	15.35

Kernlabel: "Niet werkzame factoren van het AltijdWatSpel en van een AltijdWat-OpvoedParty".

Label:	Fr. Nr.:
Niet werkzame factoren onbekend (+)	1.41
In praktijk veel gebruik Basisspel (-)	1.46
Praten over opvoeden kwetsbaar (-)	1.50
Podium herkenning en erkenning (+)	
Lacherig over naam (-)	2.6
Inhoud interessant (+)	
Hoop op meer bekendheid	2.30
OpvoedParty vrij onbekend (-)	
Geen verbeterpunten AltijdWatSpel	2.34
Naam OpvoedParty onduidelijk (-)	2.35
Mensen lacherig bij naam (-)	
Mensen haken af op naam (-)	2.36
Aanlopen naam (-)	2.38
Kaartjes discussieonderwerp (-)	3.30
Gebruik spel heel open (-)	3.31
Behoeft ideeën vormgeving spel (-)	3.32
Behoeft ideeën vormgeving begeleiding (-)	3.33
Manier verspreiding is zoeken (-)	4.9
Mensen willen tips (-)	4.29
Lastig diepgang krijgen a.d.h.v. stelling (-)	5.9
Behoeft aan meer houvast (-)	
Sommige gespreksonderwerpen gevoelig (-)	5.13
Vormgeving is puzzeltocht (-)	
Veel kaarten, kan selecteren (+)	5.17

Spel niet in geheel inzetten (-)	
Training/handboek nodig bij vormgeving (-)	5.21
Grens bespreekbaar maken onduidelijk (-)	5.22
Kaarten geven richtlijn	
Kaarten te specifiek (-)	6.7
Kaarten geen vragen (-)	
Kaartje laten trekken en voorlezen (+)	6.13
Diverse leeftijden lastig (-)	
Geen vragen op kaartjes (-)	6.16
Kaartjes te specifiek (-)	
Lastig spel (-)	6.20
Behoefte meer open vragen (-)	
Thema's verwarrend (-)	6.22
Thema ongewenst gedrag is invulling (-)	6.23
Bereiken AltijdWat-ouders lastig (-)	7.7
Werving ouders zorgintensieve kinderen lastig (-)	7.31
Delen met onbekenden (-)	8.5
Delen met vriendinnen (-)	
Geen verbeterpunten AltijdWatSpel (+)	8.26
Leeftijdsgroeperingen kaartjes breed (-)	9.11
Nog geen verbeterpunten	9.23
Geen verbeterpunten	9.34
Geen verbeterpunten	10.23
AltijdWatSpel bracht gesprek op gang (+)	11.4
Commentaar OpvoedSpel (-)	
Naam OpvoedSpel beladen (-)	11.27
Cursus is duur (-)	11.29
Professie uitdragen (-)	

Spel moet specifiek (-)	11.31
Achtergrondinformatie (-)	
Geen verbeterpunten ouders (+)	11.36
Werving AltijdWat ouders lastig (-)	12.9
Geen knelpunten (+)	12.20
Spel veel mogelijkheden (+)	
Geen verbeterpunten (+)	12.30
Ouders andere verplichtingen (-)	13.9
Vorbereiden kost tijd (-)	13.13
Kaartjes geselecteerd	
Geen verbeterpunten AltijdWatSpel (+)	13.27
Vraag op kaartje (+)	
Spel middel voor gesprek (+)	
Geen mening over verbeterpunt kaartjes	13.28
Geen verbeterpunten ouders (+)	13.31
Verplicht kaartjes gebruiken (-)	14.13
Naam OpvoedParty (-)	14.25
Reacties ouders naam OpvoedParty (-)	14.26
Mist verdiepende vragen (-)	14.28
Veelzijdigheid kaartjes groot (-)	15.4
diversiteit kaartjes lastig (-)	15.5
Kaartjes vooraf uit halen (-)	15.6
AltijdWatSpel in geheel gebruiken (+)	15.7
Formulering stellingen (-)	15.8
Stellingen gericht op ouder i.p.v. kind (-)	15.9
Kaartjes grensoverschrijdend gedrag (-)	15.31
AltijdWat klinkt negatief (-)	15.32

Kaartjes grensoverschrijdend gedrag (-)	
Concept AltijdWat-OpvoedParty (+)	15.35
Titel niet uitnodigend (-)	